

**HİDAYET KARAKUŞ'UN HİKÂyelerİNİN
ÇOCUK EDEBİYATININ TEMEL UNSURLARI
BAKIMINDAN İNCELENMESİ**

Elif DÜZENLİ

**Yüksek Lisans Tezi
Temel Eğitim Ana Bilim Dalı
Dr. Öğretim Üyesi Cansu TUTKUN
2019**

(Her hakkı saklıdır.)

**BAYBURT ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANA BİLİM DALI
SINIF EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**HİDAYET KARAKUŞ'UN HİKÂYELERİNİN ÇOCUK EDEBİYATININ TEMEL
UNSURLARI BAKIMINDAN İNCELENMESİ**
(The Investigation of Hidayet Karakuş's Stories in the Main Components of Children
Literature)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Elif DÜZENLİ

Danışman: Dr. Öğretim Üyesi Cansu TUTKUN

**Bayburt
Temmuz, 2019**

KABUL VE ONAY TUTANAĞI

..... danışmanlığında, numaralı
..... tarafından hazırlanan
“.....”
.....” konulu bu çalışma tarihinde aşağıdaki jüri tarafından
..... Anabilim Dalı,
Programında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan :..... İmza:

Jüri Üyesi :..... İmza:

Jüri Üyesi :..... İmza:

Bu tezin Bayburt Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'nin ilgili maddelerinde belirtilen şartları yerine getirdiğini onaylarım.

...../...../.....

.....

Enstitü Müdürü

ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Hidayet Karakuş’un Hikâyelerinin Çocuk Edebiyatının Temel Unsurları Bakımından İncelenmesi” başlıklı çalışmanın tarafımdan bilimsel etik ilkelere uyularak yazıldığını ve yararlandığım eserleri kaynakçada gösterdiğimi beyan ederim.

... / ... / 20..

İmza

Elif DÜZENLİ

TEŞEKKÜR

“Hidayet Karakuş’un Hikâyelerinin Çocuk Edebiyatının Temel Unsurları Bakımından İncelenmesi” isimli yüksek lisans tezinin hazırlanmasında her zaman daha iyisini yapmam için beni teşvik eden, düşünceleriyle bana yol gösteren değerli hocam ve tez danışmanım Dr. Öğretim Üyesi Cansu TUTKUN’a en içten teşekkürlerimi sunuyorum.

Yüksek lisans eğitimi ders dönemi danışmanım, her zaman desteğini hissettiğim, değerli zamanımı ayırarak büyük bir fedakârlık yapan kıymetli hocam Dr. Öğretim Üyesi Bora BAYRAM’a; beni her zaman yüreklendiren ve akademik başarılarını örnek aldığım değerli hocam Prof. Dr. Abdulkhak Halim ULAŐ’a teşekkürlerimi sunuyorum.

Tez süreci boyunca maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen babam Pehlül DÜZENLİ, annem Őengül DÜZENLİ ve ablam Gamze DÜZENLİ’ye teşekkür ediyorum.

Elif DÜZENLİ

ÖZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HİDAYET KARAKUŞ'UN HİKÂYELERİNİN ÇOCUK EDEBİYATININ TEMEL
UNSURLARI BAKIMINDAN İNCELENMESİ

Elif DÜZENLİ

Temmuz 2019,122 sayfa

Bu araştırmada Hidayet Karakuş'un çocuk kitaplarında yer alan hikâyelerin çocuk edebiyatının temel unsurları bakımından incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi ve betimsel analiz yöntemleri kullanılmıştır. Kuramsal kitaplardan elde edilen bilgiler ışığında Hidayet Karakuş'un çocuk kitapları incelenmiş ve çocuk edebiyatının temel unsurları açısından incelenmiştir. Araştırmanın kapsamı Hidayet Karakuş'un çocuk kitaplarında yer alan hikâyelerin incelenmesinden oluşmaktadır. Örneklem Hidayet Karakuş'un çocuk kitaplarından seçilmiştir. 13 çocuk kitabı içinde yer alan 70 hikâye incelenmiştir. Bu araştırmada öncelikle çocuk yazını hakkında bilgi edinmek amacıyla çocuk edebiyatı alanında yayımlanmış kitaplar incelenmiştir. Örneklem içinde yer alan Hidayet Karakuş'un çocuk kitaplarında yer alan hikâyelerin inceleneceği özellikler belirlenip not edilmiştir. Hidayet Karakuş'un hikâyeleri; yaş grubu, resimleyen, basım yeri, basım yılı, yayınevi, sayfa sayısı, boyut, kâğıt, resim, özet, konu, izlek, ileti, kahramanlar, mekân, dil ve anlatım olmak üzere on altı başlık açısından incelenmiştir. Çocuk edebiyatının temel unsurları bakımından incelenen eserlerden elde edilen bilgiler sınıflandırılmıştır. Hidayet Karakuş'un çocuk kitaplarında yer alan hikâyelerin dış yapı özellikleri bakımından çocuk yazınına uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hidayet Karakuş'un çocuk hikâyeleri, çocuk kitapları, çocuk edebiyatı, çocuk edebiyatının temel unsurları.

ABSTRACT

MASTER THESIS

THE INVESTIGATION OF HIDAYET KARAKUŞ'S STORIES IN THE MAIN COMPONENTS OF CHILDREN LITERATURE

Elif DUZENLI

July 2019, 122 pages

In this study, it is aimed to examine the stories in the children's books of Hidayet Karakuş in terms of the basic elements of children's literature. In the research, document analysis and descriptive analysis methods were used. In the light of the information obtained from theoretical books, the children's books of Hidayet Karakuş were examined and examined in terms of the basic elements of children's literature. The scope of the study consists of examining the stories in the children's books of Hidayet Karakuş. The sample was selected from the children's books of Hidayet Karakuş. 70 stories in 13 children's books were examined. In this research, firstly, books published in the field of children 's literature were examined in order to obtain information about children' s literature. The characteristics of the stories in the children's books of Hidayet Karakuş in the sample were determined and noted. Stories of Hidayet Karakuş; age group, illustrator, place of publication, year of publication, publisher, number of pages, size, paper, painting, abstract, subject, subject, message, heroes, space, language and expression. The information obtained from the works examined in terms of the basic elements of children's literature are classified. It was concluded that the stories in the children's books of Hidayet Karakuş were suitable for children's literature in terms of their external structure features.

Keywords: Hidayet Karakuş's children's stories, children's books, children's literature, principle elements of children's literature.

İçindekiler

KABUL VE ONAY TUTANAĞI	iii
ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI	iv
TEŞEKKÜR	v
ÖZ	vi
ABSTRACT	vii
TABLolar DİZİNİ	3
KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ	4
BİRİNCİ BÖLÜM	5
Giriş.....	5
Problem Durumu	6
Araştırmanın Amacı	7
Araştırmanın Alt Amaçları.....	7
Araştırmanın Önemi.....	7
Sınırlılıklar	8
Tanımlar	8
Kuramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar.....	9
Çocuk Edebiyatı.....	9
Çocuk edebiyatının tanımı.	9
Çocuk edebiyatının tarihçesi.	9
Çocuk Edebiyatında Türler	11
Çocuk Edebiyatının Temel Unsurları.....	13
Dış yapı özellikleri.	14
İçyapı özellikleri.....	15
Çocukta Dil Gelişimi.....	18
Ana Dili Eğitimi Açısından Çocuk Edebiyatı	19
Çocuk Kitaplarının Seçilmesinde Dikkat Edilecek Hususlar	20
Hidayet Karakuş'un Hayatı ve Edebi Kişiliği.....	25
İlgili Araştırmalar	25
İKİNCİ BÖLÜM	27
Yöntem	27
Araştırmanın Modeli	27
Araştırmanın Kapsamı.....	27
Verilerin Toplanması	29
Verilerin Çözümlemesi	29
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	30

Bulgular ve Yorum.....	30
Hidayet Karakuş'un Hikâyeleriyle İlgili Bulgular	30
Dış yapı özellikleri ile ilgili bulgular.	30
İçyapı özellikleri ile ilgili bulgular.....	41
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	111
Sonuç, Tartışma ve Öneriler.....	111
Sonuç.....	111
Tartışma.....	112
Öneriler	117
Kaynakça.....	118
Öz Geçmiş.....	122

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1. Hidayet Karakuş'un Çocuk Kitapları.....	27
--	----

KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ

Akt : Aktaran

s. : Sayfa

TDK : Türk Dil Kurumu

vd. : Ve diğlerleri

BİRİNCİ BÖLÜM

Giriş

Çocuk, Türkçe sözlükte “küçük yaştaki oğlan veya kız” olarak ifade edilmektedir (TDK, 2015: 444). Edebiyat, Türkçe sözlükte “olay, düşünce, duygu ve hayallerin dil aracılığıyla sözlü veya yazılı olarak biçimlendirilmesi sanatı” olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2015: 600). Çocuk edebiyatı ise bu iki tanımı da içine alan bir kavramdır. Çocuk edebiyatı, çocukluk çağında bulunan bireylerin hayal, duygu ve düşüncelerine yönelik sözlü ve yazılı bütün ürünleri içerir (Oğuzkan, 2001: 3).

Çocuk edebiyatı, çocukların zevk alarak okuyacağı, dil gelişimine katkıda bulunan, çocukların bilişsel gelişimine katkı sağlayan ve çocuğa görelilik ilkesi çerçevesinde hazırlanmış edebiyattır (Yılar, & Turan, 2007; 32). Sever’e (2007) göre çocuk kitapları çocuğun dil gelişimi, bilişsel gelişimi, kişilik gelişimi ve toplumsal gelişiminde etkilidir (Sever, 2007: 27).

Çocuk edebiyatı dönemi, çocukların bedensel, duygusal ve zihinsel gelişimine katkı sağlayacak bir eğitim sürecidir (Aytaş, & Yalçın, 2007: 13). Gürel, Temizyürek ve Şahbaz’a (2016) göre çocuk edebiyatı tema, dil ve anlatım özellikleri bakımından farklılık gösterse dahi edebiyattan ayrı düşünülmemektedir (Gürel, Temizyürek, & Şahbaz, 2016: 19). Şirin’e (1998) göre çocuk edebiyatı; her yaştan okurun ilgisini çeken, dil, anlatım ve biçim özellikleri bakımından edebiyatın bir parçasıdır. Çocukluk çağındaki kişilerin duygularına, düşüncelerine, duyarlılıklarına, büyüme ve gelişmelerine katkı sağlamak amacıyla oluşturulan çocuksu bir edebiyattır (Şirin, 1998: 9).

Çocuklar; hayal kurmak, öğrenmek, gülmek, tanımak ve öğrenmek gibi pek çok sebeple kitap okumaktadır. Çocuklar için hazırlanan kitaplarda hatalı, orta düzeyde ya da çok iyi niteliklere sahip kitaplar bulunmaktadır (Güleç, & Geçgel, 2006: 23-24). Yazarlar, ressamlar ve editörler, çocuklar için hazırlanan kitapların içeriklerinin çeşitlendirilmesi, tasarım açısından çocukların dikkatini çekecek özellik taşıması için çalışmaktadırlar (Oğuzkan, 2001: 7).

Sever’e (2003) göre, insanların yaşam içinde sesiyle, jest ve mimikleriyle, bedensel hareketleriyle yansıttığı duygular; nitelikli yazınsal ürünlerde sözcük ve çizgiler aracılığıyla aktarılmaktadır. Nitelikli ürünler sayesinde çocuklar, insan gerçeği ile tanışmaktadır (Sever, 2003: 11). Çocuk kitapları, yaşam boyunca karşılaşılabilecek problemler karşısında üretilebilecek çözümleri sanatsal olarak aktarmaktadır. Çocuk kitapları, insanların farklı özelliklere sahip olabileceğini, farklı kültürlerde yer alan yaşamı ve insan ilişkilerini çocuklara tanıtan kaynaklardır. Okuma alışkanlığı edinen çocuklar; kendini tanıma, kendini başka

insanlardan ayıran özellikleri fark etme, başka insanlarla benzer özelliklerini bilme ve diğer insanların davranışlarını anlama açısından bilinçlenmektedir (Sever, 2007: 47).

Problem Durumu

İnsanlar iletişim kurmak için çağlar boyunca çeşitli yöntemler kullanmışlardır. Duygu ve düşüncelerini ifade etmek için farklı yöntemler geliştirmişlerdir. Doğumdan yaşamın sonuna kadar sürekli iletişim halinde olan insanların, dil kullanma becerisini geliştirmesi sayesinde kendini ifade etme ve toplumsal yaşama uyum sağlaması kolaylaşmaktadır. İletişim kurmak için dil kullanma becerisine katkı sağlayan en etkili yöntemlerden biri ise edebiyattır. Edebiyat, duygu ve düşüncelerin belli kalıplar dâhilinde etkili bir biçimde anlatılması olarak tanımlanmaktadır. İnsanlar edebiyatı farklı amaçlar doğrultusunda kullanmışlardır. Bazen duygularını aktarmak bazen de okuru eğitmek amacıyla edebiyat içinde yer almışlardır.

Çocukların zihinsel, fiziksel ve ruhsal ihtiyaçlarının eksiksiz olarak giderilmesi çok önemlidir. Edebi eserler; çocukların psiko/sosyal, fiziksel/devinışsel ve zihinsel/bilişsel olarak gelişimlerine katkı sağlamaktadır. Bireylerin duygu ve düşüncelerini kolayca ifade edebilmesi onların ruhsal ve zihinsel olarak sağlıklı olmalarına imkân vermektedir (Oğuzkan, 2001: 2-3).

Çocuk edebiyatı; çocukların güven, sevgi, sevme, sevilme, öğrenme, estetik ve oyun gibi ihtiyaçlarının karşılanma, dil gelişimine katkıda bulunma, sosyal ve duygusal gelişimlerini destekleme, kavram gelişimine katkı sağlamayı hedeflemektedir. Çocuklara kitap sevgisini aşılama, edebi ve estetik değerler aktarmayı hedeflemektedir. Çocukların iç ve dış dünyalarına katkı sağlama, eğitim programlarına destek sağlamayı, yaratıcı ve eleştirel düşünme sistemine katkı sağlamayı hedeflemektedir (Şirin, 2000: 43).

Çocukların bireysel farklılıklara sahip olduğu, ilgilerinin değişim gösterdiği bilinmelidir. Çocukların gelişim özellikleri dikkate alınarak seçilecek kitapların okuma alışkanlığı edinmesine katkı sağlayacağı unutulmamalıdır. Gelişim özellikleri çerçevesinde hoşlandıkları edebi türler hakkında ipucu elde edilebilir. Kitaplar sayesinde çocuklar toplum içindeki rollerini keşfeder ve yaşam hakkında bilgi edinir (Güleç, & Geçgel, 2006: 23).

Çocuklar için hazırlanan kitapların taşınması gereken bazı özellikler bulunmaktadır. Çocukların dikkat süreleri göz önüne alınarak kısa ve anlamlı metinler oluşturulmalıdır. Gereksiz ayrıntılardan kaçınılmalı ve kullanılan dilin kelime hazinesinden faydalanılmalıdır. Az kullanılan ve söylenişi zor olan kelimeler kullanılmamalıdır. Türkçe öğretiminde hedeflenen “dinlediğini amaca uygun olarak doğru anlatma” becerisini kazandırmada etkili olacak bir anlatım kullanılmalıdır. Çocukların uzun açıklamalardan ziyade hareketli olayların aktarımından hoşlandıkları bilinmektedir (Gürel *vd.*, 2016: 22).

Çocuk kitaplarının kapağı kalın, dayanıklı ve resimli olmalıdır. Kitabın konusu ile ilişkili olarak seçilen resim, çocukların ilgisini çekebilecek özellikte olmalıdır. Kitabın kapağı, çocuğun kitap ile iletişime geçmesini sağlamaktadır. Kitabın boyutları ve harf büyüklükleri çocukların yaşına uygun olacak şekilde tasarlanmalıdır. Dayanıklı bir cilt kullanılmalıdır. Kitapta yer alan metin resimlerle desteklenmelidir. Kullanılan resimlerin çocuğun estetik duygusunu geliştirmeye yönelik olmasına dikkat edilmelidir (Yılar, & Turan, 2007: 53-54).

Çocuklara yönelik hazırlanmış edebi eserlerin dil ve üslup açısından taşınması gereken bazı özellikler vardır. Çocukların; dil gelişimi ve mevcut bilgileri dikkate alınarak oluşturulmalıdır. Anlama, kavrama ve analiz etme becerilerini destekleyecek nitelik taşınmalıdır. Kelime hazinesine katkı sağlamalıdır. Anlatım türüne ait anlatım özelliklerini hatasız olarak yansıtmalıdır.

Yukarıda çocuk edebiyatı eserlerinin taşınması gereken bazı özellikler belirtilmiştir. Tüm bunlar dikkate alındığında; bu eserlerin çocuklar için büyük bir önem taşıdığı anlaşılmaktadır.

Bu araştırmada Hidayet Karakuş'un on üç hikâye kitabı içinde yer alan yetmiş hikâye incelenmiştir. Hidayet Karakuş'un çocuk kitaplarında yer alan hikâyelerin çocuk edebiyatının temel unsurları bakımından incelenmesi bu araştırmanın problemini oluşturmaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada Hidayet Karakuş'un çocuk kitaplarında yer alan hikâyelerin çocuk edebiyatının temel unsurları bakımından incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın Alt Amaçları

Bu araştırmada, Hidayet Karakuş'un çocuk kitaplarında yer alan hikâyelerin çocuk edebiyatının temel unsurları bakımından incelenmesi amacıyla aşağıdaki sorular temel alınmıştır.

1. Hidayet Karakuş'un çocuk kitaplarında yer alan hikâyelerin dış yapı özellikleri nelerdir?
2. Hidayet Karakuş'un çocuk kitaplarında yer alan hikâyelerin içyapı özellikleri nelerdir?

Araştırmanın Önemi

Çocukların doğduktan sonra karşılanması gereken temel ihtiyaçları ortaktır. Dar bir sınır içinde yer alan bu ihtiyaçlar kişiseldir. Çocuk büyümeye ve gelişmeye devam ettikçe ihtiyaçları değişir ve daha geniş bir alana yayılır. Genişleyen bu ihtiyaçlar listesi toplumsal nitelik kazanmaya başlar. Çocuk ihtiyaçlarını karşılamaya çalışırken kişisel mutluluk ile toplumsal

tasvip arasındaki dengeyi sağlamak için dikkatli ve özenli bir şekilde yaşamını sürdürür. Kişisel mutluluk ve toplumsal tasvip arasındaki dengenin sağlanması ise basit değildir. Çocukların bu süreci başarılı bir şekilde tamamlamasına doğrudan ya da dolaylı olarak yardım edecek yegâne unsur ise kitaplardır (Oğuzkan, 2001: 8).

Çocuk kitapları, çocuklar için kesin yargılardan ziyade çocukların okurken anlamlandırabileceği durumlar sunmalıdır. Çocuklarda duyarlılık kazandıran ve onlarda iyi duygular geliştiren eserler oluşturulmalıdır. Çocuk kitaplarının, çocuğun gelişim dönemi özellikleri ile uyumlu olması gerektiği düşünülmektedir (Sever, 2003: 14-15).

Toplumsal bir varlık olarak düşünüldüğünde çocukların tüm gelişim alanlarına katkıda bulunacak kitaplarla tanışmış olması önem arz etmektedir. Çocuk edebiyatı alanında eserlerinin önemli olduğu bilinen Hidayet Karakuş'un hikâyeleri, çocuk edebiyatının temel unsurları bakımından incelenmiştir. Yapılan literatür taramasında Hidayet Karakuş'un çocuk kitaplarında yer alan hikâyelerin çocuk edebiyatının temel unsurları bakımından incelenmesine ilişkin bir araştırma bulunmamıştır. Araştırma, bu yönüyle mevcut boşluğu tamamlaması ve ilgili alana katkı sağlaması açısından önem taşımaktadır.

Sınırlılıklar

Bu araştırma, Hidayet Karakuş'un on üç hikâye kitabı içinde yer alan yetmiş hikâye ile sınırlandırılmıştır.

Tanımlar

Çocuk: Bebeklik ve ergenlik dönemi arasında kalan bireyler için kullanılan ifadedir. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 20 Kasım 1989 tarihinde kabul edilen Çocuk Hakları Sözleşmesi'nde "*On Sekiz yaşına kadar her insan çocuk sayılır.*" şeklinde tanımlanmaktadır (Yılar, & Turan, 2007: 3).

Edebiyat: Türkçe Sözlük (2005)'te " olay, düşünce, duygu ve hayallerin dil aracılığıyla sözlü ve yazılı olarak biçimlendirilmesi sanatı, yazın" olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2005: 600).

Çocuk Edebiyatı: Çocukların psiko-sosyal ve dil gelişimine katkı sağlayan, estetik özellik taşıyan, çocukların ilgisine yönelik hazırlanan ve onların zevkle dinlediği/ okuduğu edebi ürünlerdir (Gürel vd., 2016: 19).

Kuramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar

Çocuk Edebiyatı

Çocuk edebiyatının tanımı.

Çocuk edebiyatı, 2-14 yaş aralığındaki bireylerin ihtiyaçlarını karşılayan edebiyattır. Çocukluk çağındaki bireylerin hayal, duygu ve düşüncelerine yönelik yazılı ve sözlü olarak oluşturulmuş bütün eserlerdir (Oğuzkan, 2001: 2-3).

Çocukluk dönemi sonuna kadar olan döneme ait duyarlılıkların, sade bir anlatım ve çocuksu bir tavırla anlatıldığı edebiyat türüdür. Her yaştan okurun ilgisini çekebilen ve “çocuğa görelilik” ilkesini ön plana çıkaran edebi ürünlerdir (Şirin, 1994: 10-11).

Çocuğun hayal dünyasına hitap eden, kelime hazinesi ile uyumlu, ana dilini geliştiren, estetik boyut taşıyan, ulusal ve evrensel değerleri barındıran, sosyal gelişimini destekleyen yazılı ve sözlü edebiyat ürünleridir (Gürel vd., 2016: 19).

İki yaşından ergenlik dönemine kadar geçen süreçte bireylerin duygu, düşünce ve hayallerine, kabiliyetlerine, büyüme ve gelişmelerine katkıda bulunan yazılı ve sözlü kaynaklardır (Aytaş, & Yalçın, 2007: 17).

Yukarıda belirtilen ifadelerden yararlanılarak çocuk edebiyatı tanımı için şunlar söylenebilir; 2-14 yaş aralığını kapsayan çocukluk dönemi içindeki bireylerin duygu, düşünce ve hayallerini ifade eden, çocuksu bir üslupla ve çocuğa görelilik ilkesi çerçevesinde hazırlanmış, her yaştan bireylerin ilgisini çekebilen, çocukların dil gelişimini ve sosyal gelişimini destekleyen, ulusal ve evrensel değerleri içeren yazılı ve sözlü edebiyat ürünleridir.

Çocuk edebiyatının tarihçesi.

Oluşturulan ilk eserlerin çocuklara yönelik hazırlanmadığı bilinmektedir. Buna rağmen hem söylenişte oluşan ahenk hem de kolay ezberlenmesi bakımından çocukların ilgisini çeken bazı edebi türler yer almaktadır. Çocuk eğitiminde kullanılan tekerlemeler ve çocuk şarkıları sözlü edebiyat ürünleri olarak kullanılmaktayken İngiltere’de derlenerek 45 kitap haline getirilmiştir. 15. yüzyılda gerçekleşen matbaanın icadı ile *Ezop Masalları* da kitap haline getirilmiştir (Aytaş, & Yalçın, 2007: 19).

17. yüzyılda Fransız yazar Charles Perrault, çocukken annesinden dinlediği masalları kaleme almıştır ve günümüze kadar ulaşmış olan *Geçmiş Günlerin Masalları* isimli kitabını oluşturmuştur. Aynı yüzyılda Fransız edebiyatında ön plana çıkan La Fontaine, çocuklara hitap eden hikâyeler ve fabllar oluşturmuştur (Gürel vd., 2016: 203).

18. yüzyılda ise İngiltere’de çocuklara yönelik kitaplar yazılmaya başlanmıştır. İngiliz yazar John Newbery, kitaplarında çocukların gelişim dönemi çerçevesinde sahip olduğu özelliklere dikkat etmiştir. Yine bu dönemde yaşamış olan Cenevreli yazar Jean- Jacques Rousseau ise çocuk kitaplarının hayal ürünü olmasını tehlikeli bulmuş ve çocuk kitaplarının öğretici nitelikte olması gerektiğini belirtmiştir (Gürel vd., 2016: 203).

19. yüzyıla gelindiğinde ise İtalyan yazar Carlo Collodi, Alman yazar Karl May, İsveçli yazar Selma Lagerlöf çocuklara yönelik eserlere imza atmışlardır. Amerikalı yazarlar Louisa May Alcott, Mark Twain çocuk edebiyatı ürünleri oluşturmuşlardır. Çocuklara yönelik eserler oluşturma çabası İngiltere, Fransa, Almanya, İskandinav ülkeleri ve Amerika Birleşik Devletleri’nde görülmektedir (Gürel vd., 2016: 203).

Türk Edebiyatı’nda ise Tanzimat’tan (1839 – 1876) önce sözlü edebiyat türüne ait masal, bilmece, tekerleme, atasözleri gibi ürünler çocukların eğitime yönelik olarak kullanılmaktadır. Tanzimat’tan önce çocuk edebiyatı alanında Batı edebiyatından yapılan çeviriler bulunmaktadır. Çocuklar için ilk çeviri yapan isim Şinasi’dir. Rezaizade Mahmut Ekrem, Ahmet Hamdi Efendi ve Muallim Naci ise La Fontein’e ait fabl örneklerini çevirip bu alandaki gelişmelere öncülük etmişlerdir. Yine bu dönemde doğrudan çocuklara yönelik hazırlanmasa da Şair Nabi’nin oğluna öğüt vermek amacıyla oluşturduğu *Hayriye* isimli öğüt kitabı bu alanda yapılan ilk çalışma örneğidir. Sümbülzade Vehbi’de benzer bir şekilde oğluna görgü ve ahlâk bilgisi vermek amacıyla *Lütfiye* isimli bir kitap oluşturmuştur. Kayserili Doktor Rüştü’nün *Nuhbet-ül Etfal* isimli eserinde yer alan hikâyeler ise çocuklara yönelik olarak hazırlanmış ilk hikâye örnekleri olarak sayılabilir (Gökşen, 1985: 15).

Ali Nusret ve Satı Bey çocuk edebiyatının önemine vurgu yapmışlardır. İbrahim Alaattin Gövsa, Ali Ulvi Elöve ve Tefik Fikret çocuklara yönelik şiirler yazmışlardır. 1911 yılından sonra, milli değerlerin ön plana çıkmasıyla birlikte Ziya Gökalp, Siracettin Hasircioğlu, Fuat Köprülü ve Ali Ekrem Bolayır çocuk şiirlerinde milli değerlere vurgu yapmışlardır. Aka Gündüz, Ahmet Cevat Emre, Orhan Seyfi Orhon, Yusuf Ziya Ortaç ve Enis Behiç Koryürek de çocuklara yönelik şiirler yazmışlardır (Kıbrıs, 2016: 15).

Cumhuriyet’in ilanından sonra yaşanan gelişmeler sebebiyle kullanılan alfabe değiştirilmiş ve yeni rejim ile uyumlu bir öğrenim programı hazırlanmıştır. Bu değişim süreci edebiyat alanında durağanlığa sebep olmuştur. Dönemin Milli Eğitim Bakanı Mustafa Necati Uğural (20.12.1925- 01.01.1929) öncülüğünde çocuklara yönelik çalışmalar yapılmıştır. 1940 ve sonrasında çocuk edebiyatı alanında çalışmalar hız kazanmıştır. Fazıl Hüsnü Dağlarca *Çocuk ve Allah* isimli şiir kitabı ile dikkat çekmiştir. Orhan Şaik Gökyay ise *Dede Korkut* hikâyelerini Türkçe olarak yayımlamıştır. Eflatun Cem Güney, halk masallarını yazıya geçirmiştir. Eflatun

Cem Güney, *Açıl Sofram Açıl* isimli kitabı ile 1956 yılında “Christian Andersen Payesi” şeref ödülüne layık görülmüştür. 1960 yılında ise *Dede Korkut Masalları* isimli kitabı ile “Dünya Çocuk Edebiyatı Sertifikası” alan Eflatun Cem Güney, Türk kültürüne ait masalları yeniden kaleme almıştır (Kıbrıs, 2016: 16-17).

Türkiye Radyo Televizyon Kurumu’nun 1976 yılında ilk kez verdiği masal ödülüne *Allı ile Fırfırı* isimli kitabı ile Oğuz Tansel layık görülmüştür. Bu döneme ait yazarlardan Kemalettin Tuğcu ise engelli çocukların yaşamlarını hikâyeleştirerek çocuklara yönelik çalışmalara farklılık katmıştır. Yalvaç Ural, *Müzik Satan Çocuklar* isimli şiirsel hikâyesi ile İkinci Uluslararası Çocuk Kitapları Fuarı’nda Şiir Birincilik Ödülü’ne layık görülmüştür. Yalvaç Ural’ın kitapları çeşitli yabancı dillere çevrilmiştir. Bu sayede Türk ve Dünya Edebiyatı’na yaptığı katkılar sebebiyle “Polonya Gülümseme Nişanı” ile ödüllendirilmiştir. Muzaffer İzgü, *Ökkeş* isimli hikâye serisi ile dikkat çekmiştir ve sonrasında yazdığı çocuk kitapları ile bu alanda önemli bir yazar haline gelmiştir. Gülten Dayıoğlu ise hem bir yazar hem de bir öğretmen olarak çocuklara yönelik önemli eserlere imza atmıştır (Kıbrıs, 2016: 18-21).

Çocuk Edebiyatında Türler

Sözlü edebiyat.

Sözlü edebiyat geleneği, yazının kullanılmadığı dönemlerde ortaya çıkmıştır. Kahramanların hayat hikâyeleri, gelenek ve görenekler dil aracılığıyla aktarılmaktadır. Bilmeceler, tekerlemeler, fıkralar, efsaneler ve destanlar sözlü edebiyat ürünleridir. Yaratılış Destanı, Saka Destanı, Hun Destanı, Kök-Türk Destanı ve Uygur Destanı sözlü edebiyat ürünleri olarak ortaya çıkmış sonrasında yazıya geçirilmiştir. Yaratılış Destanı, Altay Türkleri tarafından oluşturulmuş, 19. yüzyılda Radloff isimli Rus bilgin tarafından derlenmiştir. Saka Türklerine ait olan Alp Er Tunga ve Şu Destanı, Saka Destanı olarak anılmaktadır. Alp Er Tunga Destanı’nda, Saka Türklerinin hükümdarı Alp Er Tunga’nın hayatı anlatılmaktadır. Şu Destanı ise Türk hükümdarı Şu ile İskender’in yaşadığı mücadeleyi aktarmaktadır. Mücadele sonunda Şu’nun Balasagun’a gelerek Şu şehrini inşa etmesi anlatılmaktadır. Oğuz Kağan Destanı olarak da bilinen Hun Destanı ise 13. Yüzyılda Uygur harfleri kullanılarak yazıya geçirilmiştir. Bozkurt Destanı, Kök-Türklerin bir bozkurttan türediğini anlatmaktadır. Ergenekon Destanında ise Hun ve Kök-Türlere ait tarihi bilgiler aktarılmaktadır. Uygur Destanı, Türeyiş ve Göç Destanı olarak da bilinmektedir. Sözlü edebiyat geleneği çerçevesinde ortaya çıkan sav, sagu ve koşuk ise şiirsel bir dille oluşturulmuştur. Türk şiirleri oluşturulduğu dönemlerde yazıya geçirilmemiştir (Gürel vd., 2016: 14-15).

Yazılı edebiyat.

Türk edebiyatında 8. Yüzyılda Kül Tigin (732), Bilge Kağan (735) ve Tonyukuk (720) kitabelerinin ortaya konması ile yazılı edebiyat geleneği başlamaktadır. (Tekin, 1986: 3). İslamiyet'in kabulü ile Arap ve İran edebiyatlarından etkilenen Türk edebiyatında, 13. yüzyıl itibarıyla Selçuklu ve Osmanlı devletlerinde çok sayıda eser oluşturulmuştur. 13.yüzyılda Sultan Veled, Yunus Emre ve Mevlana Celaleddin Rumi, edebi eserler oluşturmuşlardır. 14. yüzyılda Kırşehirli Gülşehri, Hoca Dehhani, Ahmet Fakih, Âşık Paşa, Şeyhoğlu Mustafa ve Şeyyad Hazma, şiir türünde eserler oluşturmuşlardır. 15. yüzyılda Şeyhi, Ahmet Paşa ve Necatî isimindeki şairler Türk edebiyatına katkıda bulunmuşlardır. 16. yüzyılda Sultan 2. Bayezid (Adlî) ve Kanuni Sultan Süleyman (Muhibbî) dönemlerinde şiir ve edebiyata verilen önem sayesinde Bursa, Edirne, Konya, Bağdat, Üsküp ve Vardar Yenicesi kültür merkezi olmuştur. Hayalî Bey, Taşlıcalı Yahya, Zati ve Fuzuli, 16. yüzyılda var olmuş sanatkârlardır. 17. yüzyıl Osmanlı devletinin duraklama dönemine geçtiği yüzyıl olmasına rağmen Türk edebiyatı gelişimine devam etmiştir. Şeyhü'l-İslam Yahya, Nabi, Neşati ve Naili, bu dönemin şairleridir. Evliya Çelebi'nin Seyahatname isimli eseri bu döneme aittir. 18. yüzyılda Nedim ve Şeyh Galip ünlü şairler arasında yer almaktadır. 19. yüzyıl itibarıyla edebiyatta köklü değişiklikler yaşanmıştır. Avrupa'da yer alan edebî ürünlere benzerlik gösteren eserler oluşturulmuştur ve bu eserler günümüze taşınmıştır (Gürel *vd.*, 2016: 16-17).

Hikâye.

Hikâye, belli bir zaman ve yerde, birkaç kişinin başından geçen olayların anlatıldığı kısa yazılardır. Anlatılanlar hayali veya gerçek durumlar olabilmektedir. Çocukların sahip olduğu hayat tecrübelerini zenginleştirmektedir, insanları tanımalarına ve olaylar hakkında düşünmelerine imkân vermektedir. İçinde buldukları topluma uyum sağlamalarına, kültürel yapı hakkında fikir sahibi olmalarına katkı sağlamaktadır (Gürel *vd.*, 2016: 94).

Yılar ve Turan'a (2011) göre; hikâyeler okumaya teşvik edici, akıcı ve sade bir dille oluşturulmalıdır. Çocukların ilgi alanlarına uyum sağlayabilmeli, çocukları tahrik edici ifadelerden arındırılmalıdır. Hikâyeler, doğrudan öğüt verici olmaksızın çocukları düşünmeye teşvik etmelidir. Hikâyenin konusu ile uyumlu resimler kullanılmalıdır. Şahıs kadrosu sınırlandırılmalı ve uzun tasvirlerden kaçınılmalıdır (Yılar, & Turan, 2011: 149).

Kıbrıs (2016) ise hikâyelerin sahip olması gereken nitelikleri şu şekilde ifade etmektedir; çocukların ilgi, yaşam deneyimi ve kavrama gücü dikkate alınarak oluşturulmalıdır. Giriş, gelişme ve sonuç bölümleri arasında mantıksal bütünlük sağlanmalıdır. Olumsuz örnek oluşturabilecek konulardan (ideolojik, cinsel, politik ve dinsel) sakınılmalıdır. Çocuğun

dikkatini dağıtmayacak şekilde yapılandırılmalıdır. Betimlemeler sayesinde okuyucu canlı tutulmalı, içsel tahlillere gereğinden fazla yer verilmemelidir. Resimlerin okuyucunun yaş düzeyine uygun miktarda kullanılması sağlanmalıdır. Resimler anlatım ile örtüşmelidir. Kahramanların çocuğun aklını karıştıracak nitelikte olmamasına özen gösterilmelidir. Anlatım merak uyandırıcı nitelik taşımalı, çocuğun ilgisini canlı tutarak onda öğrenme isteği uyandırmalıdır (Kıbrıs, 2016: 179-180).

Çocuk Edebiyatının Temel Unsurları

Çocukların fiziksel, zihinsel ve duygusal gelişimlerinin yetişkinlerden farklı olması çocuk edebiyatının oluşmasının ana sebebidir (Dilidüzgün, 2007: 19). Çocuğa görelik ilkesi, çocuk edebiyatının gelişim süreci içinde kabul görmüş bazı hususları içermektedir. Çocuğa görelik ilkesi; herhangi bir edebi metnin dil, üslup, tema, konu, kişiler, bakış açısı gibi açılardan incelenmesi ve elde edilen sonuçların çocuklar için uygun olup olmamasını ifade eden ilkedir.

Sever'e (1995) göre kitaplar, çocuğa estetik duyarlılık kazandırmalı, çocuğun sanatsal gelişimine destek vermelidir. Biçimsel ve eğitsel açıdan incelenen eserlerin, çocukların dikkatini dağıtacak unsurlardan arındırılması, çocukların ilgi ve ihtiyaçlarına yönelik, yazınsal ilkelere uygun olması gerektiği düşünülmektedir (Sever, 1995: 15).

Selen'e (1979) göre çocuğa görelik ilkesinin sağlanabilmesi için; çocuğun hayat tecrübeleri ihmal edilmemeli, ilgi duyduğu şeyler, kavrama düzeyi ve sahip olduğu zihinsel düzey dikkate alınmalı, iş görme temposu ve tahammül düzeyi göz önünde bulundurulmalıdır (Selen, 1979 akt. Demirel, 2010: 53).

Çocuğun okurken zevk alabileceği, okuduğunu anlayıp ifade edebileceği, çocuğun ilgisine göre hazırlanmış olan, çocuğu duygu ve düşünce yönünden besleyen, dil ve üslup bakımından çocuğun algılama düzeyine uygun olmasıdır. Çocuğa görelik ilkesi oldukça kapsamlı bir ilke olmakla birlikte öğrenmenin fiziksel, zihinsel ve duygusal açılardan etkisini de içermektedir (Binbaşıoğlu, 1988 akt., Demirel, 2010: 53).

Yukarıda verilen açıklamalardan yola çıkarak çocuğa görelik ilkesi hakkında şunlar söylenebilir.

1. Metnin sahip olduğu dil, üslup, konu, tema, kişiler, bakış açısı ve anlatıcı özelliklerini kapsar.
2. Metnin içerdiği sanatsal- eğitsel iletileri ve bu iletilerin çocuklar için uygun olup olmadığını belirtir.

3. Metnin sahip olduğu dil ve anlatım özellikleri çerçevesinde çocuğun dikkatini dağıtacak unsurlardan arındırılması ve çocuğun zevkle okuyabileceği biçimde tasarlanmasını içerir.
4. Çocuğun zihinsel, duygusal ve toplumsal gelişimine katkı sağlayacak ayrıca çocuğun ilgi ve ihtiyaçlarını dikkate alarak onun okuma alışkanlığı edinmesine yardımcı olacak metin özelliklerini dikkate alır.

Dış yapı özellikleri.

Boyut.

Kitapların hacmi ve ağırlığı çocuğun gelişim dönemi özelliklerine göre tasarlanmalıdır. Okul öncesi dönemde (0-6 yaş) çocuk kitapları A4 boyutunda (21x29), A5 boyutunda (14x21) ve daha küçük boyutlarda hazırlanabilir. 1., 2. ve 3. sınıf öğrencileri için de okul öncesi dönemde kullanılan kitap boyutları kullanılabilir. Ancak 4. sınıftan sonra A5 boyutunda (14x21) tasarlanmış kitaplar kullanılmalıdır (Kıbrıs, 2016: 39).

Kâğıt.

Çocuk kitaplarında dayanıklı ve mat kâğıtlar kullanılmalıdır. Mat kâğıt olarak ifade edilen 1. veya 2. hamur kâğıtların, ışığı yansıtmadığı ve okuyucunun gözlerini yormadığı için tercih edildiği bilinmektedir (Yılar, & Turan, 2011: 52). Cilt, tutkal ve dikişlerin sağlam olması, sayfaların kolayca açılabilmesi gerektiği düşünölmektedir (Kıbrıs, 2016: 40). 2. hamur olarak ifade edilen saman kâğıtlar, sararmaya ve yırtılmaya elverişli olması sebebiyle kullanılmamalıdır. Pelür kâğıdı ve gazete kâğıdı da çocuk kitaplarında kullanılmaması gereken kâğıt türleridir (Zengin, 2000: 50).

Kapak.

Kapak kısmı dayanıklı olmalıdır ve tek sayfa ciltleme yöntemi kullanılmamalıdır. Dayanaksız, dikiş olmayan ve tek yapraklı ciltler kullanılmamalıdır. Tek sayfa ciltleme yöntemi ile ciltlenmiş kapakların dağılması, çocukların okumaya yönelik olumsuz duygular geliştirmesine sebep olmaktadır. İplikle dikilen dikişler tutkalla desteklenmelidir. Kapakta kullanılacak resimler dikkat çekici ve içerikle uyumlu olacak şekilde tasarlanmalıdır (Kıbrıs, 2016: 40).

Sayfa düzeni.

Sayfa kenarlarına uygun ölçüde boşluk bırakılmalıdır. Küçük yaş gruplarında bir buçuk aralıklı satırlar kullanılırken yaş grubu büyüdükçe satır aralığı normal düzeye getirilmelidir. 1.,

2. ve 3. sınıflarda kullanılacak kitapların paragrafları kısa olmalı, sonraki dönemlerde kullanılacak kitapların paragrafları 6 veya 7 cümle olacak şekilde ayarlanmalıdır. 1. sınıflar için 20-24 punto, 2. sınıflar için 18 punto, 3. sınıflar için 14 punto, 4. sınıflar için 12 punto, 5. sınıflar için 11 punto ölçüğünde yazılar kullanılmalıdır. Çocukların yaş düzeyi ile uyumlu olacak şekilde tasarlanan sayfaların onlara okuma alışkanlığı kazandırma açısından yararlı olması amaçlanmaktadır. Sayfa düzeninin çocukların dikkatini dağıtacak unsurlardan arındırılmalı ve onların gözlerini yormayacak şekilde tasarlanmalıdır. Sayfa düzenlemesinde dikkat edilecek diğer unsur ise resim ve yazının doğru şekilde yerleştirilmesidir. Metinde anlatılması zor olan durumlar, resim aracılığıyla aktarılabilir ancak yazının, resmin gölgesinde kalmasından kaçınılmalıdır (Yılar, & Turan, 2011: 52-53).

Resimler.

Kitaplarda kullanılacak resimlerin metinle uyumlu olmasına dikkat edilmelidir. Resim ve yazı oranı dikkate alındığında çocukların bulunduğu yaş düzeyi ile uyumlu olacak şekilde düzenleme yapılmalıdır. Yaş ve sınıf düzeyi dikkate alınarak tasarlanacak resimlerde okul öncesi dönemde kitabın tamamı resim olabileceken, 1. sınıfta 3/4'ü resim, 2. sınıfta 2/4'ü resim, 3. sınıfta 1/4'ü resim ve geri kalan kısımlar yazı olacak şekilde tasarlanmalıdır. 4. sınıftan itibaren resim oranı azaltılmalı, 7. ve 8. sınıfta dâhil olmak üzere daha büyük yaş gruplarında kullanılacak kitaplarda metni açıklayacak nitelik taşımadıkça resim kullanılmamalıdır (Kıbrıs, 2016: 40). Kitaplarda çok sayıda resim kullanılmalı ve bu resimler çocukların hoşlanacağı özellikleri içermelidir (Sever, Oğuzkan, & Kavcar, 2004: 94).

İçyapı özellikleri.

Konu.

Konu; konuşmada, yazıda, eserde ele alınan düşünce, olay veya durumdur (Türkçe Sözlük, 1984). Birbiri ile bağlantılı olaylardan oluşur. Metin içinde yer alan olaylar mantıksal bir bütünlük sağlamalıdır. Küçük çocuklar için hazırlanmış eserlerde konular sadeleştirilmelidir. Yaş seviyesi yükseldikçe konuların karmaşık olması okuyucuyu canlı tutabilir (Kıbrıs, 2010: 42).

Konular, didaktik- öğretici, bakış açısı kazandıran ve estetik yaşantılar sunmayı hedefleyen özellikler taşıyabilir. Ancak bu hedeflerin kitap içinde doğru şekilde yer alması gerektiği düşünülmektedir. İçerikle uyumlu olmalı ve abartıdan uzak olmalıdır. Konular, çocuğun yaşantısı ile uyumlu olmalı ve onun ilgisini canlı tutmalıdır. Çocuğun kitabı okurken kendini kitap içinde yaşıyormuş gibi hissetmesine imkân verilmelidir. Eğlendiricilik ve güldürücülük öğesi konu içerisinde yeterli düzeyde yer almalıdır (Kıbrıs, 2016: 42).

Yılar ve Turan'a (2007) göre çocuk yayınlarında konuların seçilmesinde dikkat edilmesi gereken bazı özellikler şunlardır;

1. Konu, çocuğun yaşı ve ilgi alanı ile uyumlu, onu heyecanla okumaya teşvik edecek, merak duygusunu canlı tutacak nitelikte olmalıdır.
2. Doğrudan öğüt verici olmamalıdır. Aile, yurt ve ulus sevgisini benimsetmelidir. Din, dil, ırk üstünlüğü yer almamalıdır. Korku, acı, şiddet, kötülük ve kin gibi olumsuz öğelerin kullanımında dikkatli olunmalıdır. Çocuklara hayvan, bitki ve doğayı sevgisini aşılmalıdır. Yaşama sevinci ve iyimserlik ön plana çıkarılırken çocuğun karamsarlık ve kötümserlikten uzaklaşması sağlanmalıdır.
3. Çocukların okurken hem eğlenmesine hem de düşünmesine fırsat verecek konular seçilmelidir. Mizah unsuru ölçülü bir şekilde yer almalıdır.
4. Cinsiyet ayrımcılığına yer verilmemeli ve kadın- erkek eşitliğine vurgu yapılmalıdır. Bireysellik ön plana çıkarılmamalı, yardımlaşma ve dayanışmanın önemine dikkat çekilmelidir.
5. Konular hayatın gerçeklerine dayandırılmalıdır. Aile içi sıkıntılar, boşanma, iletişimsizlik, savaş, açlık, engelli bireylerin sorunları ve hastalık gibi çocukların karşılaşabileceği sorunlar dikkatli bir şekilde aktarılmalı ve onları olumsuz düşüncelere yönlendirmemelidir (Yılar, & Turan, 2007: 54-55).

Açıklamalardan hareketle; konu belirlenirken okuyucunun yaş düzeyi dikkate alınmalıdır. Çocuk kitaplarında yer alacak konular çocuğun dikkatini çekecek ve gelişimine katkı sağlayacak şekilde yapılandırılmalıdır. Çocukların özgüven sahibi olmalarına yardımcı olmalı ve onların olumsuz duygulardan kaçınmasını sağlamalıdır. Konuların belirlenmesinde toplumsal yapı göz ardı edilmemelidir. Konular çocuğun kişisel gelişimine destek vermeli ve toplumsal uyumuna katkı sağlamalıdır.

İzlek (Tema).

Metnin okuyucuya vermek istediği ana düşüncedir. Cömertlik, dürüstlük gibi genel ifadelerle oluşturulmuş temalar olabileceği gibi bireysel farklılıklara saygı duyulması, görev ve sorumlulukların yerine getirilmesi gibi özel olarak tanımlanmış temalarda mevcuttur. Yazarın okuyucuda oluşturmak istediği ana düşüncedir. Temaların okuyucular tarafından doğrudan anlaşılması gerekir. Yazarın okuyucuyu etkilemek istediği alana göre farklılık gösterir (Gürel vd., 2016: 33).

Teması kesin olarak netleştirilmemiş metinler çocukları kararsızlığa yönlendirir (Oğuzkan, 2001). Konu ve tema arasındaki bağlantının korunması gerektiği düşünülmektedir.

Temanın belirlenmesi sonrasında metnin konusu ayrıntılı olarak tasarlanabilir (Güleç, & Geçgel, 2006: 184).

Kahramanlar.

Kahramanların kişiliğinin ve fiziksel özelliklerinin okuyucu tarafından bilinmesi okuyucuyu olumlu yönde etkilemektedir. Özellikle ana kahramanın sahip olduğu özelliklerin açıkça bilinmesi metnin çocuklar üzerindeki etkisini artırmaktadır. Karakterin yaşadığı değişiklikler mantıksal bütünlük bozulmadan yapılandırılmalıdır (Arbuthnot & Sutherland, 1972 akt. Güleç, & Geçgel, 2006: 184).

Çocuklar için hazırlanan kitaplarda kahraman sayısının az sayıda olması yararlı olacaktır. Çok küçük yaşlarda bir veya iki kahramanın yeterli görülmesi ve bu kahramanlardan birinin çocuk olması çocukların beğenisini kazanmaktadır (Oğuzkan, 1987 akt. Güleç, & Geçgel, 2006: 184).

Yukarıda verilen açıklamalardan hareketle ana kahramanın çocuğun özdeşim kurabileceği nitelikte olması ve olumlu kişiliğe sahip olması etkililiğini artıracaktır. Kahraman sayısının okuyucunun yaş düzeyine göre belirlenmesi gerektiği düşünülmektedir. Çocuk ve hayvan kahramanların kullanılması çocukların kitabı severek okumasına katkı sağlayacaktır.

Dil ve Anlatım.

Çocuk kitapları, çocukların oynama, eğlenme, keşfetme ihtiyaçlarını karşılayan; görsel ve anlatım özellikleri sayesinde çocuğun yaşamla bağlantı kurmasını sağlayan, çocuğun ilgisini çeken ve beğenisini kazanan öğrenme aracıdır (Sever, 2007: 137).

Çocuğun dil gelişimine dikkat edilmelidir. Çocuğun anlama, kavrama ve analiz yapabilme becerisine katkı sağlamalıdır. Çocuğun merak duygusunu canlandırarak ve onda öğrenme isteği oluşturabilecek bir anlatım oluşturulmalıdır. Ana dile ait kalıp sözler, deyim ve atasözleri gibi anlatıma güç katan kaynaklar kullanılmalıdır. Harf, hece ve kelimelerin tekrar edilerek çocuğun dil gelişimi desteklenmelidir (Demirel, 2010: 54-55).

Kıbrıs'a (2010) göre anlatımda gereksiz sözcüklerden kaçınılmalıdır. Açık, akıcı ve yalın olmalıdır. Bir cümlede tek yüklem ve tek özne kullanılmalıdır. 5. sınıftan sonra, birleşik ve girişik cümle kalıpları sık kullanılmamak koşuluyla örneklendirilebilir (Kıbrıs, 2010: 42). Konuşma dili ile eserde kullanılan dil arasında uyum sağlanmalıdır. Sözcükler seçilirken çocukların bildiği kavramlar göz önünde bulundurulmalıdır (Sever, 2003: 190).

Yukarıda verilen bilgilerden hareketle; dil ve anlatım, kitapların çocuğa göreliğini belirten en önemli unsurdur. Açık, akıcı, gösterişten uzak ve sade bir anlatım kullanılmalıdır.

Gereksiz cümlelerden arındırılmalı ve anadile ait sözvarlığı kullanılmalıdır. Konuşma dili ile eserde kullanılan dil uyumlu olmalı, anlam karmaşasına fırsat verilmemelidir. Hitap edilen yaş grubunun sahip olduğu kelime dağarcığı göz önünde bulundurulmalıdır. Çocukların kelime dağarcığının gelişmesine katkı sağlamalıdır. Anlamı bilinmeyen sözcüklerin metin içinde anlam kazanması sağlanmalıdır.

İleti.

Sever (2007), iletiyi yazarın okurla paylaşmak istediği asıl düşünce olarak tanımlamıştır. Yazarın okurda oluşturmak istediği duygu ve düşünce ortaklığı olarak ifade etmiştir. Çocuk kitaplarının temel amacının çocuklara bilgi aktarmak, onların doğru bilgi edinmesini sağlamak olduğunu belirtmiştir. Kitapların çocukların sezme, duyma, düşünme yetilerini geliştirmeyi ve onlara duyarlılık kazandırmayı hedeflediğini belirtmiştir (Sever, 2007: 131-132).

Çocuk kitaplarında yer alan iletilerin, çocukların ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda yapılandırılması gerektiği düşünülmektedir. Çocukları olumsuz tutum ve davranışlara yönlendirmeden onların kişilik gelişimlerine katkıda bulunacak iletilere yer verilmelidir. Çocuğa görelilik ilkesi çerçevesinde önemli bir unsur olan iletilerin aktarımına dikkat edilmelidir. Çocukların algılayabilecekleri şekilde yapılandırılmalıdır. Emir ve öğüt verici özellik taşınamalıdır. Çocukları düşünmeye teşvik etmeli ve onların iletiyi hatasız olarak alması sağlanmalıdır. İletiler sayesinde çocuklarda geliştirilmek istenen değerler kazandırılabilir.

Çocukta Dil Gelişimi

Gelişmeyi organizmanın büyümesi, olgunlaşması ve öğrenme etkileşimi sayesinde sürekli ilerleyen değişme olarak tanımlayan N. Senemoğlu, gelişmenin temel ilkelerini şu şekilde sıralamıştır; Gelişim kalıtım ve çevre etkileşiminin ürünüdür, süreklidir ve belli aşamalarda gerçekleşir. Gelişim nöbetleşe devam eder, baştan ayağa, içten dışa, genelden özele doğrudur. Gelişimde kritik dönemler vardır ve gelişim bir bütündür. Gelişimde bireysel farklılıklar bulunur (Senemoğlu, 2011: 3-6-7).

Dil; insanların düşünme eyleminin ürünüdür ve doğal bir yolla oluşmuştur. İletişim aracı olarak ortaya çıkan dil, zaman içinde gelişmiştir (Kıbrıs, 2016: 26). İnsanlar doğduğu yerde konuşulan dil ile konuşmaya başlar. Anne-baba ve yakın çevreden işitilen dil ile doğal bir şekilde öğrenilir. Piaget, bireylerin dil ve düşünce alt yapısı arasında bağlantı olduğunu belirtmiştir (Gander, & Gardiner, 2001: 252 akt. Kıbrıs, 2016: 26).

Çocuklar okula başlamadan önce temel dil becerilerini kazanmış olurlar. İki ve beş yaş arasında konuşma gelişimi hız kazanır. Üç yaşında iyi düzeyde konuşurlar ve 3-4 sözcükten oluşan cümleler kurabilirler. Altı yaşın sonuna geldiklerinde gramer kurallarına uygun cümleler oluşturabilirler (Senemoğlu, 2011: 44).

Yeni doğan bebekler ilk iki ay boyunca ağlama sesi dışında ses çıkarmazlar ve ikinci aydan sonra agulama denilen “ooo, aaah” gibi sesler çıkarırlar. Dördüncü aydan sonra duydukları sesi taklit etmeye başlarlar. Dördüncü - sekizinci ay aralığında ise heceleme olarak ifade edilen “ba, ma, de” gibi sesleri çıkarırlar. Sekizinci aydan itibaren hece tekrarı yaparlar ve “ baba, mama” gibi sözcükleri söyleyebilirler. Sekizinci - on ikinci ay aralığında nesne ile kelime arasında bağlantı kurabilirler. Bir yaşına geldiklerinde tek bir kelime ile konuşurlar ancak bu dönemde yürümeye çalıştıkları için dil gelişimi yavaşlar. Bir buçuk yaşından sonra ise iki kelimelik cümleler kurarak isteklerini ifade edebilirler. İki- üç yaş arasında konuşması anlamlı hale gelir ve basit soruları yanıtlayabilir (Yılar, & Turan, 2007: 15).

Üç - dört yaş arasında pekiştireçler sayesinde akıcı konuşabilir. Kelime hazinesinde artış görülür ve kendi ismini söyler. 4-6 sözcükten oluşan cümleler oluşturabilir ve duygularını konuşarak ifade eder. Beş - yedi yaş arasında anlama yetisi güçlenir, kelimelerin anlamını fark eder. Sekiz- on yaş aralığında düşüncelerini ifade eder, tartışma ve konuşma yoluyla dil gelişiminde önemli bir adıma geçer. Soyut kelimeleri kullanmaya başlar ve argo kelimeler kullanabilir. On - on üç yaş aralığında etkili biçimde konuşma ve yazma gücüne ulaşır. Dil gelişimi sayesinde akademik başarılar elde eder. Tüm bunların yanı sıra unutulmamalıdır ki dil gelişiminde bireysel farklılıklar görülür (Yılar, & Turan, 2007: 15).

Verilen bilgilerden hareketle dil gelişiminin kalıtsal ve çevresel faktörler çerçevesinde geliştiği görülmektedir. Gelişimin bir bütün olması sebebiyle bedensel ve zihinsel gelişimin dil gelişimini önemli ölçüde etkilediği görülmektedir. İşitme ve konuşma arasında sıkı bir ilişki vardır. Çevresel faktörlerin etkili kullanılması sayesinde sağlıklı bir dil gelişimi sağlanabilir.

Ana Dili Eğitimi Açısından Çocuk Edebiyatı

Ana dili, bireyin bulunduğu ortamda doğal bir yolla öğrendiği ve kendini ifade etmede en etkili şekilde kullanabildiği dildir (Yıldız, 2002: 6 akt. Düzen, 2017: 13). Çocuğun anne-babası, aile büyükleri ve arkadaş çevresi sayesinde edindiği, onun bilinçaltına etki eden ve toplumla bağlantısını sağlayan dile ana dili denir. Çocuğun annesinden işittiği seslerin ses dizgesi, vurgusu ve tonu onun diline büyük ölçüde yansır (Aksan, 1975: 426). Ailesinden ve yakın çevresinden plansız olarak öğrendiği bu dili okul döneminde planlı şekilde öğrenmeye devam eder. Okulda ana diline ait kuralları ve dili doğru kullanma şeklini öğrenir.

Ana dili öğretiminde öğretmenlerin dikkat etmesi gereken bazı noktalar bulunmaktadır. Kelimelerin doğru telaffuz edilmesi ve yerinde kullanılması, kültürel dile yer verilmesi, sözcüklerin ve cümlelerin içinde yer alan vurguların doğru aktarılması, nezaket cümlelerinin öğretilmesi, topluluk içinde konuşurken dikkat edilecek görgü kurallarının öğretilmesi gerektiği düşünülmektedir (Göğüş, 1978: 157). Kahraman, Kılınç ve Şenol'a (2004) göre dil bir araçtır ve dil öğretmek amaç olmamalıdır. Ana dilde yazılmış olan edebî eserlerin çocuğa tanıtılması ve çocuğun milli kimlik kazanmasına katkı sağlamak amaçlanmalıdır (Kahraman, Kılınç, & Şenol, 2004: 18).

Ana dili eğitiminde okuma, dinleme, konuşma ve yazma olmak üzere dört temel beceri kullanılmaktadır. Okuma ve dinleme bireyin anlama becerisini geliştirirken konuşma ve yazma bireyin anlatma becerisini geliştirmektedir. Bu noktada çocuk edebiyatı büyük bir önem taşımaktadır. Küçük yaşlardan itibaren sözlü ve yazılı edebiyat ürünleri ile karşılaşan çocukların dinleyerek başladığı bu öğrenme süreci konuşma, okuma ve yazma olarak ilerlemektedir. Özellikle küçük yaşlarda çocukların hikâye ve masal dinlemesi önemli bir aşama olarak karşımıza çıkmaktadır. Çocukların zevkle dinlediği bu eserler, çocuğun toplumsal yaşam hakkında fikir sahibi olmasını sağlarken aynı zamanda ana diline ait kullanımlar hakkında bilgiler edinmesin fırsat vermektedir (Gürel *vd.*, 2016: 21).

Yukarıda yer alan açıklamalardan hareketle; çocukların dinlemesi ve okuması için hazırlanan tüm eserlerde ana dilin kullanımına dikkat edilmelidir. Eserler, çocuğun kelime dağarcığına katkı sağlayacak nitelikte olmalıdır. Ana dilin kullanımına ait kuralların hatasız olarak işlenmesi gerektiği düşünülmektedir. Çocuğun ilgisi canlı tutulmalıdır. Doğru tutum ve davranışlara yönlendirmeli, yaşadığı toplumun sahip olduğu kültürü yansıtmalı ve evrensel değerler hakkında bilgi edinmesine imkân tanınmalıdır. Çocuk edebiyatı eserlerinin ana dili öğretimi yanı sıra gelecek kuşakların düşünce ve davranış yapısını etkileyeceği bilinmektedir.

Çocuk Kitaplarının Seçilmesinde Dikkat Edilecek Hususlar

Çocukların kitaplarla tanışması genel olarak bir yaş civarında gerçekleşmektedir. Daha erken ve daha geç olmakla beraber çocuğa göre değişiklik göstermektedir. Resimler aracılığıyla başlayan bu karşılaşma resim-sözcük, resim-cümle, resim-cümleler, resim-öykü, az resim-çok öykü, resimsiz metinler şeklinde değişiklik göstererek gelişir (Alpay, 1984 akt. Güleç, & Geçgel, 2012: 18).

Piaget'e göre, 0-2 yaş aralığındaki bebekler duyu-hareket etkileşimi çerçevesinde çevresiyle iletişim kurar. İrdeleyici ve sorgulayıcı düşünme gibi bilişsel beceriler henüz

gelişmemiştir. Bu dönemin sonuna doğru gelişme gösteren çocuklar, gözünün önünde olmayan resimleri zihninde temsil edebilirler (Kıbrıs, 2006: 15).

0-3 yaş arasındaki çocuklar için hazırlanan kitaplara “ABC” kitapları ismi verilmektedir. Henüz bir yaşında olmayan bebeklerin, gördüğü kitaplar ve resimlerden zevk almasının sebebi sevdiği renklerin ve ilginç şekillerin bulunmasıdır. 0-3 yaş aralığındaki çocuklar, kitapta yer alan resimlerle arkadaşlık kurabilirler (Glazer, 1986, Tucker, 1990 akt. Güleç, & Geçgel, 2012: 18).

“ABC” kitaplarının hazırlanma amacı, çocukların kitapla tanışmasını sağlamaktır. Öğretici özellik taşır. Bitki, hayvan, eşya ve insan resimlerinden faydalanılır. Resimlerin altında bir kelime veya bir cümlenin olduğu gibi tamamen resimlerden oluşan ve içinde yazı bulunmayan “ABC” kitapları da mevcuttur. Bu kitaplar konu veya olay içermez. Çocukların, çevresinde bulunan canlıları ve nesnelere tanınmasına yardımcı olarak kısa sürede çok şey öğrenmesine imkân tanır. Bu kitapların sağlam olması, kapağının karton veya mukavvadan yapılması, kolayca yırtılmayan sayfaların kullanılması, çocuklara zarar verme ihtimaline karşı tel zımba kullanılmaması önerilmektedir (Gürel *vd.*, 2016: 26).

2-6 yaş arası çocukların ailesi ile birlikte vakit geçirdiği dönemdir. Aile ve yakın çevresinden edindiği, dil gelişimine katkı sağlayacak bilgiler sayesinde duygu ve düşüncelerini sözlü olarak ifade etmektedir. Kentsel yaşamın yaygınlaşması sebebiyle ebeveynlerin çocuklarına yeterince zaman ayıramaması ve çocuklar için oyun alanlarının kısıtlı olmasından dolayı okul öncesi eğitimin önemi artmaktadır (Kıbrıs, 2016: 33).

2-6 yaş arası çocuklar, basit konulu hikâyelere ilgi duyarlar. Hikâyeleri tekrar tekrar dinleyen çocukların kelime dağarcığı artmaktadır. Bu kitapların dil ve anlatım açısından özenle hazırlanması gerekir. Okul öncesi dönemde kullanılan bu kitaplara “resimli kitaplar” adı verilmektedir. Çocukların dil gelişimi, motor gelişimi, duygusal ve kavramsal gelişimine katkı sağlamanın yanı sıra çocukları eleştirel düşünmeye yönlendirmektedir. Çocuğun dinleme ve anlama becerilerini geliştirirken sosyalleşmesine katkı sağlar (Gönen, 1994: 231 akt. Gürel *vd.*, 2016: 26-27).

Resimli kitapların içinde resim ve metin birlikte bulunmaktadır. Çocuklar için önemli olan bölüm ise resimlerdir. Metin resmin tamamlayıcısı olarak görülmektedir. Resimli kitaplar, çocukların kelime hazinesine katkı sağlamaktadır. Resimli kitapların iki kucak genişliğinde olması önerilmektedir. Ressamın konuyu aktarmada daha başarılı olması ve hem okuyanın hem de dinleyenin daha iyi görmesi açısından kitap boyutunun büyük olması tercih edilmektedir. Bunun yanı sıra, 2-6 yaş grubu çocuklara yönelik hazırlanan bu kitapların hafif olması gerektiği

düşünülmektedir. Çocukların, kitapları yetişkinler kadar özenle kullanamaması sebebiyle dayanıklı ve sağlam dikişli kitaplar tercih edilmelidir. Kitap kapağının mukavva veya bezden olması ve içeriğinde plastik kaplama bulunması dayanıklı olmasını sağlamaktadır. Kapak resmi kitap içeriği ile uyumlu olmalı ve çocukları duygusal açıdan etkilemelidir. Çocukları kitabı okumaya teşvik edici resimler kullanılmalıdır. Işığı yansıtmaması için mat renkte kâğıt kullanılmalıdır. Resimlerin çocuklara uygun ve yorumlanmaya elverişli olması gerektiği düşünülmektedir. Resimli kitaplar, çocuklara ebeveynleri tarafından okunan kitaplar olduğu için kullanılan harflerin 18-24 punto olması yeterli görülmektedir (Gürel *vd.*, 2016: 26-27).

Resimli kitaplar, basit bir konu ve basit bir olay örgüsüne sahip olmalıdır. Giriş, gelişme ve sonuç bölümlerini içermelidir. Uzun tasvir ve tahlillerden kaçınılmalıdır. Metin, çocuğun dinleme ve anlama seviyesine uygun olmalıdır. Yurt, hayvan, orman sevgisi, gezegenler, uzay, yıldızlar, doğa olayları, arkadaşlık, dostluk, anne, aile, yaşama sevinci, yardımlaşma, iş birliği, zorlukları yenme, problem çözme ve araştırma gibi konular işlenebilir. 2-6 yaş arası çocuklar, metnin kahramanını model almaktadır. Bu sebeple kahramanın sahip olduğu özelliklerin özenle seçilmiş olması gerektiği düşünülmektedir. Resimli kitaptaki metin “Ne?, Nerede?, Ne Zaman?, Kim?, Nasıl?, Niçin?” gibi soruların yanıtlarını içermelidir. Bu sorular sayesinde çocukların eleştirel düşünme becerisi geliştirilmelidir (Gürel *vd.*, 2016: 30).

7-14 yaş arası çocukların “okul yılları” olarak adlandırılmaktadır. Bu dönemde çocukların sözcük dağarcığı zenginleşmekte, söyleyiş ve telâffuz becerileri artmaktadır. Havighurst’e (1972) göre bu dönemde çocukların, karmaşık kavramları anlama, mantıksal düşünmede ilerleme, sembollerini ayırt etme gibi bilişsel becerileri geliştirmektedir (Havighurst, 1972, akt. Kıbrıs, 2010: 29).

7-14 yaş arası çocukların okul çağıdır. Okul çağında çocuklar kendi kendine kitap okuyabilirler. Bu dönemde çocukların dikkat süresi artmaktadır. “ABC” ve “resimli kitaplar” oranla daha uzun metinleri okuyabilirler. Bu sebeple okul çağında okunan kitaplar daha uzun bir metin içerir. Yaş grubuna göre resim oranı azaltılmaktadır. Metinde yer alan konu, olay ve kahramanlar daha ayrıntılı olarak anlatılabilmektedir. Dil bilgisi ve yazım kuralları gibi hususlar önem taşımaktadır. Barış, arkadaşlık, kardeşlik, dostluk, sevgi, saygı, vefa, fedakârlık, paylaşma ve hoşgörü gibi konular işlenmelidir (Gürel *vd.*, 2016: 31).

Okul çağı çocuklar için hazırlanan kitapların elde kolayca tutulabilecek boyutlarda olması gerektiği düşünülmektedir. Çocukların her zaman aynı boyutlarda kitaplar okuması onlara sıkıcı gelebilir. Bu yüzden değişik boyutlarda kitaplar tercih edilmelidir. Kitabın hacmi ve ağırlığının çocukların rahatça taşıyabilecekleri ölçülerde olması gerektiği düşünülmektedir. En uygun kitap ölçüleri 16x23 cm. olarak kabul görmektedir. Kitapta birinci hamur, mat renkli,

çok parlak olmayan kâğıt kullanılması gerektiği düşünülmektedir. Sayfa kenarlarında geniş boşluklar bırakılmalı, resim ve metnin iyi düzenlenmesi gerektiği düşünülmektedir. Yazı içindeki satırlar, normal aralıklı ya da normalden biraz daha fazla açıklık bırakılacak şekilde düzenlenmelidir. 1., 2. ve 3. sınıflar için kısa paragraflar tercih edilmelidir. Birinci sınıf için 20-24, ikinci sınıf için 18, üçüncü sınıf için 16, dördüncü sınıf için 12 punto büyüklüğünde harfler kullanılmalıdır. Sade, açık ve metin ile uyumlu resimler kullanılmalıdır. Çocukları güldüren, neşelendiren ve onların eğlenmesine fırsat veren resimler kullanılmalıdır. Resmin metinle ve sayfa düzeni ile uyum sağlaması gerektiği düşünülmektedir. Çocukların yaş düzeyine uygun resimler kullanılmalıdır. Kitabın kapak kısmında çocukların kitaplara ilgisini artıracak resimler kullanılmalıdır. Kapakta yer alacak resmin kitabın konusu ile ilgili olmasına özen gösterilmelidir. Kitabın yazarı ve yayın tarihi kapakta yer almalıdır (Gürel vd., 2016: 31-32).

Okul çağı çocuklar için hazırlanan kitaplarda konunun bütün olarak işlenmesi, gereksiz ayrıntılardan arındırılması gerektiği düşünülmektedir. Açık, sade ve akıcı bir dil kullanılmalıdır. Çocuğun yaş ve bilgi düzeyine uygun, kelime hazinesine katkı sağlayacak kelimeler kullanılmalıdır. Noktalama işaretleri ve dil bilgisi kuralları titizlikle uygulanmalıdır. Konunun daha iyi anlaşılması ve estetik ihtiyacın karşılanması için gerekli yerlerde resimler kullanılmalıdır. Aile, yurt, vatan, millet, bayrak gibi kavramların açıklanarak aktarılmalıdır. Birlikte yaşamının öngördüğü hoşgörü, anlayış ve özveri gibi kavramların aktarılmasına özen gösterilmelidir. Sorumluluk- yetki ilişkisi, çocuğun yaş düzeyine uygun şekilde aktarılmalıdır. Millî kahramanların ve insanlığa fayda sağlayacak gelişmelere öncü olan kişilerin yaşam öykülerine yer verilmelidir. Millî değerlerin yanı sıra evrensel değerlerin de aktarılmasına özen gösterilmelidir (Zengin, & Zengin, 2009: 148-149).

Güleç ve Geçgel (2012), yetişkinlerin çocuklar için kitap seçerken dikkat etmesi gereken hususları şu şekilde belirtmektedir:

- Kitapta yer alan konunun bir ana olay etrafında toplanması, basit ama iyi yapılandırılmış olması gerekir.
- Çocukların merak duygusunu canlı tutması amacıyla konu içinde sürpriz öğeler bulunmalıdır.
- Kitapta doğrudan konuşmalara çok fazla yer verilmemelidir.
- Çocukların kolayca hatırlayacağı cümlecikler, tekrarlar ve kafiyeler bulunmalıdır.
- Kitapta kullanılan dil renkli ve özenli olmalıdır.
- Çocukların tanıdıkları olaylara ve kolayca tanıyacakları temel karakterlere yer verilmelidir.
- Kitabın içeriği basit ama tatmin edici olmalıdır (Güleç, & Geçgel, 2012: 42).

Gürkan (1993), çocuklar için seçilen kitapların niteliğinin aşağıdaki sorular sayesinde belirlenebileceğini öne sürmüştür:

- Çocuk, okuduğu kitap sayesinde kendi yaşamı ya da diğer insanların yaşamı hakkında bilgi sahibi olabiliyor mu?
- Çocuk, okuduğu kitap sayesinde hayattan zevk alabiliyor mu?
- Çocuk, okuduğu kitap sayesinde hayata karşı olumlu duygular besliyor mu?
- Çocuğun okuduğu kitapta yer alan karakterler iyi tanımlanmış, unutulmaz ve çocuğu iyi davranışlara yönlendiren özelliklere sahip mi?
- Çocuğun okuduğu kitapta, çocuğun düzeyine uygun espriler ve dramatik öğeler var mı?
- Çocuğun okuduğu kitapta yer alan bilgiler doğru mu?
- Çocuğun okuduğu kitapta yer alan bilgiler, onun bilgi hazinesine katkı sağlıyor mu? (Gürkan, 1993, akt. Güleç, & Geçgel, 2012: 42).

Şirin (1998) ise aşağıda yer alan sorular sayesinde çocuk kitaplarının niteliği hakkında bilgi sahibi olunacağını belirtmiştir:

- Teması ve konusu çocuk için uygun mu?
- Plan ve kurgusu yeterli mi?
- Kitapta yer alan iletiler çocuk için faydalı mı?
- Dil ve anlatım özellikleri çocuğa katkı sağlayabilir mi?
- Kitabın boyutu çocuğa uygun mu?
- Kitabın kapağı ve cildi dayanıklı mı?
- Kitabın kâğıdı kullanışlı mı?
- Kitabın sayfa düzeni çocuk için uygun mu?
- Resimler ve metin birbiri ile uyumlu mu?
- Harf ve punto özellikleri çocuğun yaşına göre mi?
- Kitap, çocuğun gelişimine (dil, kişilik ve düşünce gelişimine, zihinsel, sosyal ve toplumsal gelişimine) katkı sağlayabilir mi?
- Çocuk bakış açısına göre uygun mu?
- Edebi, sanatsal ve estetik değerleri içeriyor mu?
- Kitap, çocuğun okuma düzeyine katkı sağlayıcı özellik taşıyor mu?
- Kitap, çocukta okuma isteği uyandırıyor mu? (Şirin, 1998, akt. Güleç, & Geçgel, 2012: 43-44).

Hidayet Karakuş'un Hayatı ve Edebi Kişiliği

6 Eylül 1946'da Yalvaç'ın Kurusarı köyünde doğmuştur. İlkokuldan sonra girdiği Isparta Gönen İlköğretmen Okulu'nu 1964'te, Selçuk Eğitim Enstitüsü Edebiyat Bölümü'nü 1966'da bitirmiştir. Adana'da, Manisa'da, İzmir'de Türkçe öğretmenliği yapmıştır. Öğretmen örgütlerinde çalışmıştır. İzmir'de yaşamaktadır, 2000 yılından bu yana Konak Belediyesi Kültür Müdürlüğü'nde Yazarlık İşliği'ni sürdürmektedir. İlk şiirleri okul ve Isparta gazetelerinde yayımlanmıştır. Daha sonra şiirleri Çağrı, Şölen, Forum, Ilgaz, Varlık, Dönemeç, Yarın, Karşı Edebiyat, Yazko Edebiyat, Hürriyet Gösteri, Sanat Olayı, Somut, Adam Sanat, Düşlem, Ünlem, Kum, Pencere gibi pek çok edebiyat dergisinde çıkmıştır. Cumhuriyet gazetesinde hikâyesi, röportajı, yazıları yayımlanmıştır (<https://www.dr.com.tr/Yazar/hidayet-karakus/s=216167>).

Şiirlerini, romanlarını, yazdığı her konuyu insanı temel alan, toplumsal gerçekçi bir anlayışla yazmaktadır. Sanatı sanat yapan öğeleri önceleyerek derin, ince, yalın bir dili yaratmaya çalışır. *Hangi Leylasın Sen* (1986) kitabıyla 1982 Nevzat Üstün Şiir Başarı Ödülü'nü, *Sesini Bana Bırak* (1994) ile 1993 Ceyhun Atuf Kansu Şiir Ödülü'nü almıştır. *Yağmurlar Nereye Yağar* (1981) romanı ile 1981 Mehmet Ali Yalçın Roman Ödülü 3.lüğü'ne, *Uykusu Derin Şehir* (1991) ile 1991 Ferit Oğuz Bayır Roman Ödülü'ne, *Şeytanminareleri* (2009) ile 2010 Orhan Kemal Roman Armağanı ve Dil Derneği Ömer Asım Aksoy Ödülü'ne değer görülmüştür. 1997'de Ankara Üniversitesi T. Ö. Merkezi'nce Başarılı On Çocuk Kitabı yazarından biri seçilerek Altın Kalem almıştır. 2003 İzmir 2. Türkçe Günleri'nde Türkçeye Emek Ödülleri'nde Özel Ödül, Karşıyaka Belediyesi'nce 2004 Homeros Emek Ödülü verilmiştir. Şeyh-i Sanan'ın Aşkı adlı radyo oyunuyla 1996/1997 Almanya'nın Sesi Radyosu Türkçe Edebiyat Ödülü'nde birinci olmuştur (URL-1).

İlgili Araştırmalar

Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı'nda 2013 yılına ait yayınlanmış bir yüksek lisans tezi bulunmaktadır. Hidayet Karakuş'un Roman ve Hikâyelerinde Yer Alan Eğitsel İletiler isimli Kadir Kaplan'ın hazırladığı bu yüksek lisans tezinde bilimsel çalışmanın yanı sıra Hidayet Karakuş ile gerçekleştirilmiş bir röportaj da yer almaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma çerçevesinde incelenen eserlerde yer alan eğitsel iletiler tespit edilmiştir.

Kadir Kaplan ve Mahmut Babacan'ın Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 2018 Ocak 1. sayısında yayınlanan Hidayet Karakuş'un Çocuk Edebiyatı Çerçevesinde Yazdığı Eserlerinde Eğitime Bakış Açısının Analizi isimli çalışma da yirmi altı çocuk kitabı

incelenmiştir. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden doküman incelemesi modeli kullanılmıştır.

Hatice Fırat'ın 2018 yılında Universal Journal of Educational dergisinde yayınladığı Grandparent- Grandchild Relationships in Turkish Children's Novels (Türk Çocuklarının Romanlarında Büyükbaba- Torun İlişkileri) isimli çalışmada da Hidayet Karakuş'un *Can Dede'nin Oyuncakları* ve *Dedem Çocuk Oldu* adlı çocuk kitapları incelenmiştir.

Çocuk edebiyatı çerçevesinde çok sayıda akademik çalışma bulunmaktadır. Hidayet Karakuş'un hikâye ve romanlarının yer aldığı akademik çalışmalar yukarıda belirtilmiştir.

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nde 2016 yılında yayınlanmış Yusuf Gündüz'ün hazırladığı Ahmet Ümit'in Masal Kitaplarının Çocuk Edebiyatının Temel Öğeleri Açısından İncelenmesi isimli yüksek lisans tezi bulunmaktadır. 2016 yılında Sakarya Üniversitesinde yayınlanmış Ömer Çelik'e ait Ahmet Yılmaz Boyunağa'nın Tarihi Çocuk Romanlarının Çocuk Edebiyatının Temel Öğelerine Göre İncelenmesi isimli yüksek lisans tezi bulunmaktadır.

Necmettin Erbakan Üniversitesi'nde 2015 yılında yayınlanan ve Arife Erdoğan Horasan'ın hazırladığı Zeynep Cemali'nin Çocuk Kitaplarının Çocuk Edebiyatının Temel Öğeleri Açısından İncelenmesi isimli doktora tezinde doküman incelemeye dayalı nitel bir araştırma yapılmıştır.

Erciyes Üniversitesi'nde Çiğdem Doğan tarafından hazırlanan ve 2015 yılında yayınlanan Sevim Ak'ın Çocuk Kitaplarının Çocuk Edebiyatının Temel Öğeleri Yönünden İncelenmesi isimli yüksek lisans tezinde literatür taraması ve doküman analizi yöntemi kullanılmıştır.

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nde 2012 yılında Mevlana İdris Zengin'in Masal Kitaplarının Çocuk Edebiyatının Temel Öğeleri Açısından İncelenmesi isimli yüksek lisans tezi yayınlanmıştır. Mehmet Yasa tarafından hazırlanan bu tezde nitel araştırma yöntemlerinden biri olan betimsel tarama modeli kullanılmıştır.

Hacer Başeğmez Tıgılı tarafından betimsel analiz yöntemi kullanılarak hazırlanmış Miyase Sertbarut'un Çocuk Kitaplarının Çocuk Edebiyatı Öğelerine Göre İncelenmesi isimli yüksek lisans tezi ise 2014 yılında Balıkesir Üniversitesi'nde yayınlanmıştır.

Sakarya Üniversitesi'nde 2019 yılında yayınlanan ve Emine Karadeniz tarafından hazırlanmış olan Behiç Ak'ın Çocuk Hikâyelerinin Çocuk Edebiyatının Temel Öğeleri Açısından İncelenmesi isimli yüksek lisans tezinde literatür taraması, doküman analizi, gözlem ve anket yöntem ve teknikleri kullanılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi ve betimsel analiz yöntemleri kullanılmıştır. Kuramsal kitaplardan elde edilen bilgiler ışığında Hidayet Karakuş'un çocuk kitaplarında yer alan hikâyeler, çocuk edebiyatının temel unsurları açısından incelenmiştir.

Nitel araştırma yöntemi; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerini kullanarak algı ve olayların doğal ortam içinde gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konması amacıyla yürütülen araştırma yöntemidir (Yıldırım, 1999: 9-10).

Doküman analizi, yazılı ve görsel malzemelerden elde edilen bilgilerin incelenmesidir. Kitaplar, dergiler, fermanlar, makaleler, anılar, layihalar, romanlar, hikâyeler, şiirler ve yazıtlar yazılı kaynaklar olarak kullanılmaktadır. Resimler, slaytlar, filmler, anıtlar, araç gereçler, pullar ve flamalar ise görsel malzemeler olarak kullanılmaktadır (Sönmez, & Alacapınar, 2011: 83).

Betimsel analiz; verilerin, daha önceden belirlenmiş olan temaya göre organize edilerek özetlenmesi ve yorumlanması olarak ifade edilmektedir. Bu yöntemde elde edilen bulguların düzenlenip yorumlanarak sunulması amaçlanmaktadır (Yıldırım, & Şimşek, 2000: 158-159).

Araştırmanın Kapsamı

Araştırmanın kapsamı Hidayet Karakuş'un çocuk kitaplarında yer alan hikâyelerin incelenmesinden oluşmaktadır. Örneklem Hidayet Karakuş'un çocuk kitaplarından seçilmiştir. 13 çocuk kitabı içinde yer alan 70 hikâye incelenmiştir. Hidayet Karakuş'un araştırma kapsamında incelenen çocuk kitapları Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1. *Hidayet Karakuş'un Çocuk Kitapları*

Kitabın Adı	Hikâyeler	Yayınevi	Basım Tarihi
Akıllı Tavşanlar	Akıllı Tavşanlar, Akıllı Tavşan'ın Çeşmesi.	Bilgi Yayınevi	Aralık 2006
Annemin Mektupları	Tahta Bisiklet, Eski Çanta, Ben Ne Olayım?, Kasabamızın Köpekleri.	Bilgi Yayınevi	Kasım 2009
Bahçeden Kovulan Çiçek	Bu Ağaç Ne Ağacı? Bahçeden Kovulan Çiçek, Uçuşböceği Nereye Gidecek? Çekirdekleri.	Bilgi Kayısı Yayınevi	Ekim 2014

Başparmağın Şarkısı	Başparmağın Şarkısı, Babamın Şakası.	Bilgi Yayınevi	Kasım 2009
İşte O Çocuk	Gıcırğa Toplayan Çocuklar, Göçmen Kızı Emine, Okula Taştan Yol, Tuz Dengi, Kurtlar, Köprüdeki Deve, Donsuz Gömleksiz, Yumurta Boyama Yarışı, Samanımızı Yiyen Sıpa, İflas Ettim! Komşu Köydeki Kız, Körkuyu, Ben Okumayacağım, Kara Ali Kurtuluş Savaşı'nda, Köyde Sinema, Deli Ali'nin Yılan Korkusu, Tahta Bisiklet, Bentte Yüzen Manda Çobanı, Annem Beni Seviyormuş.	Bilgi Yayınevi	Kasım 2008
Kardan Adam Kaçtı	Kardan Adam Kaçtı, Ormanın Şarkıcısı, Karganın Bahar Konseri.	Bilgi Yayınevi	Şubat 2017
Küçük Tırtıl	Küçük Yeşil Tırtıl, Tırtıl Annesini Arıyor, Tırtılın Arkadaşı Rüzgâr, Kuşla Tırtıl, Tırtılın Teyzesi, Tırtıl Şarkı Söylüyor, Tırtıl Rengini Merak Ediyor, Tırtılın Yıldızları, Tırtıl Şiir Söylüyor, Nohudun Tuzlu Yaprakları, Bakla Hala, Tırtıla Elma Kurdu, Tırtıl Annesini Buluyor.	Bilgi Yayınevi	Kasım 2017
Oyuncakların Park Gezisi	Oyuncakların Park Gezisi, Yanbastı Yengeçle Küçükkulak.	Bilgi Yayınevi	Şubat 2017
Sahibini Gezdiren Kedi	Kedi Güden Adam, Sahibini Gezdiren Kedi, Kediler Tasma Takmaz, Maskeli Kedi, Kedi Masalları.	Bilgi Yayınevi	Şubat 2013
Sevgi Kuşları	Sevgi Kuşları, Meraklı Deve Yavrusu.	Bilgi Yayınevi	Şubat 1999
Yaralı Tavşanın Doktoru	Yaralı Tavşanın Doktoru, Sakallı Çocuk, Balıklar Ağardı, Kanatlarım Rüzgâr Yapar.	Bilgi Yayınevi	Ekim 2006
Yengeçten Korkan Köpek	Makinelere Meraklı Kedi, Benim Adım Cazgır, Neşeli'nin Sabah Gezisi, Yengeçten Korkan Köpek.	Bilgi Yayınevi	Mart 2014
Yurdunu Yitiren Ağaç	Yurdunu Yitiren Ağaç, Tepedeki Ahlât, Kavaklar, İğde ile Telli Kavak, Sıra Sıra Söğütler, Yaşlı Çınarın Düşleri.	Bilgi Yayınevi	Ekim 2015

Tablo 1.'de araştırma kapsamında yer alan çocuk kitapları, kitaplar içinde yer alan hikâyeler, yayınevi ve basım tarihi bilgileri yer almaktadır. Çocuk kitaplarının tamamı Bilgi Yayınevi tarafından yayınlanmıştır.

Verilerin Toplanması

Bilimsel bir araştırma için veriler olmazsa olmaz unsurlar arasındadır. Araştırmayı sonuca ulaştırmaya katkı sağlayan her türlü bilgi, belge, kayıt veya istatistikler veridir. Veriler, başka bir ifadeyle ham bilgilerdir ve bu ham bilgilerin bilimsel yollarla işlenmesi, değerlendirilmesi sonucunda bilimsel çözüme ulaşılır (Seyidoğlu, 2003: 36).

Bu araştırmada öncelikle çocuk yazını hakkında bilgi edinmek amacıyla çocuk edebiyatı alanında yayımlanmış kitaplar incelenmiştir. Örnekleme içinde yer alan Hidayet Karakuş'un çocuk kitaplarında yer alan hikâyelerin inceleneceği özellikler belirlenip not edilmiştir. Hidayet Karakuş'un hikâyeleri; yaş grubu, resimleyen, basım yeri, basım yılı, yayınevi, sayfa sayısı, boyut, kâğıt, resim, özet, konu, izlek, ileti, kahramanlar, mekân, dil ve anlatım olmak üzere on altı başlık açısından incelenmiştir. Çocuk edebiyatının temel unsurları bakımından incelenen eserlerden elde edilen bilgiler sınıflandırılmıştır.

Verilerin Çözümlemesi

Bu araştırmada doküman analizi ve betimsel analiz yöntemleri kullanılmıştır. Kuramsal çerçeve içinde elde edilen bulgular ölçü alınarak Hidayet Karakuş'un hikâyeleri incelenmiştir. Betimsel analiz yöntemi kullanılarak hikâyelerin iç ve dış yapı özellikleri çözümlenmiştir. Dış yapı özellikleri bakımından incelenen eserlerin boyutları, kâğıt özellikleri, kapak özellikleri ve resimleri incelenmiştir. İç yapı özellikleri bakımından incelenen eserlerde ise konu, izlek, kahramanlar, ileti, dil ve anlatım özelliklerinin çocuk edebiyatının temel unsurları açısından uygunluğu tespit edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Bulgular ve Yorum

Hidayet Karakuş'un Hikâyeleriyle İlgili Bulgular

Hidayet Karakuş'un çocuk kitaplarında yer alan hikâyelerin çocuk edebiyatının temel unsurları bakımından incelenmesi amacıyla hazırlanan araştırma ile elde edilen bulgular, alt amaçlar doğrultusunda düzenlenerek aktarılmaktadır.

Dış yapı özellikleri ile ilgili bulgular.

Bu bölümde araştırmanın alt amaçlarında yer alan birinci alt amaca yönelik olarak Hidayet Karakuş'un hikâyelerinin dış yapı özelliklerine dair bulgular yer almaktadır.

Akıllı Tavşanlar.

Yaş Grubu: +7 yaş

Resimleyen: Cavit Yaren

Basım Yeri: Ankara

Basım Yılı: Aralık 2006 tarihli 8. Basım

Yayınevi: Bilgi Yayınevi

Sayfa Sayısı: 64

Hikâyeler: Akıllı Tavşanlar, Akıllı Tavşan'ın Çeşmesi

Boyut: 13,3 x 19,5 cm.

Kâğıt: Birinci hamur kâğıda basılı bir kitaptır.

Kapak: Akıllı Tavşanlar kitabı karton kapak özelliği taşımaktadır. Ön kapak kısmında renklendirilmiş bir resim kullanılmıştır. Ön kapakta yer alan resimde, ilk hikâyeye ait ana kahramanın ve önem taşıyan diğer kahramanların görseli kullanılmıştır. Ön kapakta, sol üst kısımda yayınevi bilgisi ve yazar ismi yer almaktadır. Sağ üst kısımda ise yayınevinin logosu yer almaktadır. Kapak resminin üst kısmında kitap ismine yer verilmiştir. Sağ alt köşede ise kitabın hitap ettiği yaş aralığı ve basımı hakkında bilgi verilmiştir. Aralık 2006 tarihli 8. basım olan bu kitapta +7 yaş ifadesi kullanılmıştır. Kitabın sırt yazısı, okuma yönünde tutulur şekilde soldan sağa doğru, kitap isminin yazımından ve yayınevi logosundan oluşmaktadır. Kitabın arka kapağında ise ön kapakta yer alan resmin devamı bulunmaktadır. Arka kapakta sol üst köşede yayınevi logosu yer almaktadır. Sağ üst köşe, yayınevi bilgisi ve yazar ismine

ayrılmıştır. Resmin üst kısmında kitap adı yer alır. Kitap adının altında ise kitap hakkında kısa bir bilgilendirme paragrafı bulunmaktadır. Sol alt köşede denetim pulu yer almaktadır.

Resim: Kitabın % 22,2'si resimlendirmeye ayrılmıştır (10 sayfa resim, 35 sayfa yazı bulunmaktadır. Hikâyeler arasında yer alan boşluklar dâhil edilmemiştir.). Kitabın içinde yer alan resimler renklendirilmemiştir. Akıllı Tavşanlar hikâyesinde resimlendirmeye ait hatalar tespit edilmiştir. Akıllı Tavşan'ın yavruları olarak ifade edilen Kırmızı Diş, Kekeme, Suskun ve Oyuncu'nun resimlendirilmesine ait iki farklı resimde hatalar bulunmaktadır. Hikâye de dört yavrudan bahsedilirken resimlendirmede beş yavru gösterilmiştir.

Annemin Mektupları.

Yaş Grubu: +7 yaş

Resimleyen: Cavit Yaren

Basım Yeri: Ankara

Basım Yılı: Kasım 2009 tarihli 3. Basım

Yayınevi: Bilgi Yayınevi

Sayfa Sayısı: 72

Hikâyeler: Tahta Bisiklet, Eski Çanta, Ben Ne Olayım?, Kasabamızın Köpekleri.

Boyut: 13,3 x 19,5 cm.

Kâğıt: Birinci hamur kâğıda basılı bir kitaptır.

Kapak: Annemin Mektupları kitabı karton kapak özelliği taşımaktadır. Ön kapak kısmında renklendirilmiş bir resim kullanılmıştır. Ön kapakta yer alan resimde ise ana kahramanın görseli kullanılmıştır. Ön kapakta, sol üst kısımda yayınevi bilgisi ve yazar ismi yer almaktadır. Sağ üst kısımda ise yayınevinin logosu yer almaktadır. Kapak resminin üst kısmında kitap ismine yer verilmiştir. Sağ alt köşede ise kitabın hitap ettiği yaş aralığı ve basımı hakkında bilgi verilmiştir. Kasım 2009 tarihli 3. basım olan bu kitapta +7 yaş ifadesi kullanılmıştır. Kitabın sırt yazısı, okuma yönünde tutulur şekilde soldan sağa doğru, kitap isminin yazımından ve yayınevi logosundan oluşmaktadır. Kitabın arka kapağında ise ilk hikâyeye adını veren tahta bir bisiklet görseli bulunmaktadır. Arka kapakta sol üst köşede yayınevi logosu yer almaktadır. Sağ üst köşe, yayınevi bilgisi ve yazar ismine ayrılmıştır. Resmin üst kısmında kitap adı yer alır. Kitap adının altında ise kitap hakkında kısa bir bilgilendirme paragrafı bulunmaktadır. Sol alt köşede denetim pulu yer almaktadır.

Resim: Kitabın % 18,9'u resimlendirmeye ayrılmıştır (11 sayfa resim, 47 sayfa yazı bulunmaktadır. Hikâyeler arasında yer alan boşluklar dâhil edilmemiştir). Kitabın içinde yer alan resimler renklendirilmemiştir.

Bahçeden Kovulan Çiçek.

Yaş Grubu: +7 yaş

Resimleyen: Cavit Yaren

Basım Yeri: Ankara

Basım Yılı: Ekim 2014 tarihli 4. Basım

Yayınevi: Bilgi Yayınevi

Sayfa Sayısı: 80

Hikâyeler: Bu Ağaç Ne Ağacı? Bahçeden Kovulan Çiçek, Uçuşböceği Nereye Gidecek? Kayısı Çekirdekleri.

Boyut: 13,3 x 19,5 cm.

Kâğıt: Birinci hamur kâğıda basılı bir kitaptır.

Kapak: Bahçeden Kovulan Çiçek kitabı karton kapak özelliği taşımaktadır. Ön kapak kısmında renklendirilmiş bir resim kullanılmıştır. Ön kapakta, sol üst kısımda yayınevi bilgisi ve yazar ismi yer almaktadır. Sağ üst kısımda ise yayınevinin logosu yer almaktadır. Kapak resminin üst kısmında kitap ismine yer verilmiştir. Sağ alt köşede ise kitabın hitap ettiği yaş aralığı ve basımı hakkında bilgi verilmiştir. Ekim 2014 tarihli 4. basım olan bu kitapta +7 yaş ifadesi kullanılmıştır. Kitabın sırt yazısı, okuma yönünde tutulur şekilde soldan sağa doğru, kitap isminin yazımından ve yayınevi logosundan oluşmaktadır. Kitabın arka kapağında ise ilk hikâyeye ait bir görsel bulunmaktadır. Arka kapakta sol üst köşede yayınevi logosu yer almaktadır. Sağ üst köşe, yayınevi bilgisi ve yazar ismine ayrılmıştır. Resmin üst kısmında kitap adı yer alır. Kitap adının altında ise kitap hakkında kısa bir bilgilendirme paragrafı bulunmaktadır. Sol alt köşede denetim pulu yer almaktadır.

Resim: Kitabın % 22,7'si resimlendirmeye ayrılmıştır (15 sayfa resim, 51 sayfa yazı bulunmaktadır. Hikâyeler arasında yer alan boşluklar dâhil edilmemiştir). Kitabın içinde yer alan resimler renklendirilmemiştir.

Başparmağın Şarkısı.

Yaş Grubu: +7 yaş

Resimleyen: Murat Sayın

Basım Yeri: Ankara

Basım Yılı: Kasım 2009 tarihli 2. Basım

Yayınevi: Bilgi Yayınevi

Sayfa Sayısı: 80

Hikâyeler: Başparmağın Şarkısı, Babamın Şakası

Boyut: 13,3 x 19,5 cm.

Kâğıt: Birinci hamur kâğıda basılı bir kitaptır.

Kapak: Başparmağın Şarkısı kitabı karton kapak özelliği taşımaktadır. Ön kapak kısmında renklendirilmiş bir resim kullanılmıştır. Resimlendirme ise Murat Sayın'a aittir. Ön kapakta, sol üst kısımda yayınevi bilgisi ve yazar ismi yer almaktadır. Sağ üst kısımda ise yayınevinin logosu yer almaktadır. Kapak resminin üst kısmında kitap ismine yer verilmiştir. Sol alt köşede ise kitabın hitap ettiği yaş aralığı ve basımı hakkında bilgi verilmiştir. Kasım 2009 tarihli 2. basım olan bu kitapta +7 yaş ifadesi kullanılmıştır. Kitabın sırt yazısı, okuma yönünde tutulur şekilde soldan sağa doğru, kitap isminin yazımından ve yayınevi logosundan oluşmaktadır. Kitabın arka kapağında ise farklı bir resim bulunmaktadır. Arka kapakta sol üst köşede yayınevi logosu yer almaktadır. Sağ üst köşe, yayınevi bilgisi ve yazar ismine ayrılmıştır. Resmin üst kısmında kitap adı yer alır. Kitap adının altında ise kitap hakkında kısa bir bilgilendirme paragrafı bulunmaktadır. Sağ alt köşede denetim pulu yer almaktadır.

Resim: Kitabın % 18,3'ü resimlendirmeye ayrılmıştır (11 sayfa resim, 49 sayfa yazı bulunmaktadır. Hikâyeler arasında yer alan boşluklar dâhil edilmemiştir.). Kitabın içinde yer alan resimler renklendirilmemiştir.

İşte O Çocuk.

Yaş Grubu: +7 yaş

Resimleyen: Cavit Yaren

Basım Yeri: Ankara

Basım Yılı: Kasım 2008 tarihli 2. Basım

Yayınevi: Bilgi Yayınevi

Sayfa Sayısı: 160

Hikâyeler: Gıcırğa Toplayan Çocuklar, Göçmen Kızı Emine, Okula Taştan Yol, Tuz Dengi, Kurtlar, Köprüdeki Deve, Donsuz Gömleksiz, Yumurta Boyama Yarışı, Samanımızı Yiyen Sıpa, İflas Ettim! Komşu Köydeki Kız, Körkuyu, Ben Okumayacağım, Kara Ali Kurtuluş Savaşı'nda, Köyde Sinema, Deli Ali'nin Yılan Korkusu, Tahta Bisiklet, Bentte Yüzen Manda Çobanı, Annem Beni Seviyormuş.

Boyut: 13,3 x 19,5 cm.

Kâğıt: Birinci hamur kâğıda basılı bir kitaptır.

Kapak: İşte O Çocuk kitabı karton kapak özelliği taşımaktadır. Ön kapak kısmında renklendirilmiş bir resim kullanılmıştır. Ön kapakta yer alan resimde ise ana kahramanın görseli kullanılmıştır. Ön kapakta, sol üst kısımda yayınevi bilgisi ve yazar ismi yer almaktadır. Sağ üst kısımda ise yayınevinin logosu yer almaktadır. Kapak resminin üst kısmında kitap ismine yer verilmiştir. Sağ alt köşede ise kitabın hitap ettiği yaş aralığı ve basımı hakkında bilgi verilmiştir. Kasım 2008 tarihli 2. basım olan bu kitapta +7 yaş ifadesi kullanılmıştır. Kitabın sırt yazısı, okuma yönünde tutulur şekilde soldan sağa doğru, kitap isminin yazımından ve yayınevi logosundan oluşmaktadır. Kitabın arka kapağında ise ilk hikâyeye adını veren tahta bir bisiklet görseli bulunmaktadır. Arka kapakta sol üst köşede yayınevi logosu yer almaktadır. Sağ üst köşe, yayınevi bilgisi ve yazar ismine ayrılmıştır. Resmin üst kısmında kitap adı yer alır. Kitap adının altında ise kitap hakkında kısa bir bilgilendirme paragrafı bulunmaktadır. Sol alt köşede denetim pulu yer almaktadır.

Resim: Kitabın % 11,9'u resimlendirmeye ayrılmıştır (17 sayfa resim, 125 sayfa yazı bulunmaktadır. Hikâyeler arasında yer alan boşluklar dâhil edilmemiştir). Kitabın içinde yer alan resimler renklendirilmemiştir.

Kardan Adam Kaçtı.

Yaş Grubu: +7 yaş

Resimleyen: Cavit Yaren

Basım Yeri: Ankara

Basım Yılı: Şubat 2017 tarihli 8. Basım

Yayınevi: Bilgi Yayınevi

Sayfa Sayısı: 48

Hikâyeler: Kardan Adam Kaçtı, Ormanın Şarkıcısı, Karganın Bahar Konseri.

Boyut: 13,3 x 19,5 cm.

Kâğıt: Birinci hamur kâğıda basılı bir kitaptır.

Kapak: Kardan Adam Kaçtı kitabı karton kapak özelliği taşımaktadır. Ön kapak kısmında renklendirilmiş bir resim kullanılmıştır. Ön kapakta yer alan resimde, ilk hikâyeye ait ana kahramanın ve önem taşıyan diğer kahramanların görseli kullanılmıştır. Ön kapakta, sol üst kısımda yayınevi bilgisi ve yazar ismi yer almaktadır. Sağ üst kısımda ise yayınevinin logosu yer almaktadır. Kapak resminin üst kısmında kitap ismine yer verilmiştir. Sol alt köşede ise kitabın hitap ettiği yaş aralığı ve basımı hakkında bilgi verilmiştir. Şubat 2017 tarihli 8. basım olan bu kitapta +7 yaş ifadesi kullanılmıştır. Kitabın sırt yazısı, okuma yönünde tutulur şekilde soldan sağa doğru, kitap isminin yazımından ve yayınevi logosundan oluşmaktadır. Kitabın arka kapağında ise ön kapakta yer alan resmin devamı bulunmaktadır. Arka kapakta sol üst köşede yayınevi logosu yer almaktadır. Sağ üst köşe, yayınevi bilgisi ve yazar ismine ayrılmıştır. Resmin üst kısmında kitap adı yer alır. Kitap adının altında ise kitap hakkında kısa bir bilgilendirme paragrafı bulunmaktadır. Sol alt köşede denetim pulu yer almaktadır.

Resim: Kitabın % 29,2'si resimlendirmeye ayrılmıştır (12 sayfa resim, 29 sayfa yazı bulunmaktadır. Hikâyeler arasında yer alan boşluklar dâhil edilmemiştir.). Kitabın içinde yer alan resimler renklendirilmemiştir.

Küçük Yeşil Tırtıl.

Yaş Grubu:

Resimleyen: Süleyman Özkonuk

Basım Yeri: Ankara

Basım Yılı: Kasım 2017 tarihli 2. Basım

Yayınevi: Bilgi Yayınevi

Sayfa Sayısı: 248

Hikâyeler: Küçük Yeşil Tırtıl, Tırtıl Annesini Arıyor, Tırtılın Arkadaşı Rüzgâr, Kuşla Tırtıl, Tırtılın Teyzesi, Tırtıl Şarkı Söylüyor, Tırtıl Rengini Merak Ediyor, Tırtılın Yıldızları, Tırtıl Şiir Söylüyor, Nohudun Tuzlu Yaprakları, Bakla Hala, Tırtıla Elma Kurdu, Tırtıl Annesini Buluyor.

Boyut: 14 x 21 cm.

Kâğıt: Birinci hamur kâğıda basılı bir kitaptır.

Kapak: Küçük Yeşil Tırtıl kitabının ön kapak kısmında renklendirilmiş bir resim kullanılmıştır. Ön kapakta yer alan resimde ana kahramanın görseli kullanılmıştır. Ön kapakta,

üst kısımda yazar ismi yer almaktadır. Kapak resminin üst kısmında kitap ismine yer verilmiştir. Sağ alt köşede ise yayınevinin logosu yer almaktadır. Kasım 2017 tarihli 2. basım olan bu kitapta yaş ifadesi kullanılmamıştır. Kitabın sırt yazısı, okuma yönünde tutulur şekilde soldan sağa doğru, kitap isminin yazımından ve yayınevi logosundan oluşmaktadır. Kitabın arka kapağında ise ana kahramana ait başka bir resim bulunmaktadır. Arka kapakta sağ alt köşede yayınevi logosu ve denetim pulu yer almaktadır. Sağ üst yazar ismine ayrılmıştır. Resmin üst kısmında kitap adı yer alır. Resmin altında ise kitap hakkında kısa bir bilgilendirme paragrafı bulunmaktadır.

Resim: Kitabın % 55,4'ü resimlendirmeye ayrılmıştır (133 sayfa resim, 107 sayfa yazı bulunmaktadır. Hikâyeler arasında yer alan boşluklar dâhil edilmemiştir.). Kitabın içinde yer alan resimler renklendirilmiştir.

Oyuncakların Park Gezisi.

Yaş Grubu: +7 yaş

Resimleyen: Murat Sayın

Basım Yeri: Ankara

Basım Yılı: Şubat 2017 tarihli 2. Basım

Yayınevi: Bilgi Yayınevi

Sayfa Sayısı: 48

Hikâyeler: Oyuncakların Park Gezisi, Yanbastı Yengeçle Küçükkulak.

Boyut: 13,3 x 19,5 cm.

Kâğıt: Birinci hamur kâğıda basılı bir kitaptır.

Kapak: Oyuncakların Park Gezisi kitabı karton kapak özelliği taşımaktadır. Ön kapak kısmında renklendirilmiş bir resim kullanılmıştır. Ön kapakta yer alan resimde, ilk hikâyeye ait ana kahramanın ve önem taşıyan diğer kahramanın görseli kullanılmıştır. Ön kapakta, sol üst kısımda yayınevi bilgisi ve yazar ismi yer almaktadır. Sağ üst kısımda ise yayınevinin logosu yer almaktadır. Kapak resminin üst kısmında kitap ismine yer verilmiştir. Sağ alt köşede ise kitabın hitap ettiği yaş aralığı ve basımı hakkında bilgi verilmiştir. Şubat 2017 tarihli 2. basım olan bu kitapta +7 yaş ifadesi kullanılmıştır. Kitabın sırt yazısı, okuma yönünde tutulur şekilde soldan sağa doğru, kitap isminin yazımından ve yayınevi logosundan oluşmaktadır. Kitabın arka kapağında ise ön kapakta yer alan resmin devamı bulunmaktadır. Arka kapakta sol üst

köşede yayınevi logosu yer almaktadır. Sağ üst köşe, yayınevi bilgisi ve yazar ismine ayrılmıştır. Resmin üst kısmında kitap adı yer alır. Sağ alt köşede denetim pulu yer almaktadır.

Resim: Kitabın % 17,8'i resimlendirmeye ayrılmıştır (10 sayfa resim, 46 sayfa yazı bulunmaktadır. Hikâyeler arasında yer alan boşluklar dâhil edilmemiştir.). Kitabın içinde yer alan resimler renklendirilmemiştir.

Sabihini Gezdiren Kedi.

Yaş Grubu: +7 yaş

Resimleyen: Murat Sayın

Basım Yeri: Ankara

Basım Yılı: Şubat 2013 tarihli 2. Basım

Yayınevi: Bilgi Yayınevi

Sayfa Sayısı: 104

Hikâyeler: Kedi Güden Adam, Sahibini Gezdiren Kedi, Kediler Tasma Takmaz, Maskeli Kedi, Kedi Masalları.

Boyut: 13,3 x 19,5 cm.

Kâğıt: Birinci hamur kâğıda basılı bir kitaptır.

Kapak: Sahibini Gezdiren Kedi kitabı karton kapak özelliği taşımaktadır. Ön kapak kısmında renklendirilmiş bir resim kullanılmıştır. Ön kapakta yer alan resimde, ilk hikâyeye ait ana kahramanın görseli kullanılmıştır. Ön kapakta, sol üst kısımda yayınevi bilgisi ve yazar ismi yer almaktadır. Sağ üst kısımda ise yayınevinin logosu yer almaktadır. Kapak resminin üst kısmında kitap ismine yer verilmiştir. Sağ alt köşede ise kitabın hitap ettiği yaş aralığı ve basımı hakkında bilgi verilmiştir. Şubat 2013 tarihli 2. basım olan bu kitapta +7 yaş ifadesi kullanılmıştır. Kitabın sırt yazısı, okuma yönünde tutulur şekilde soldan sağa doğru, kitap isminin yazımından ve yayınevi logosundan oluşmaktadır. Kitabın arka kapağında ise ön kapakta yer alan resmin devamı bulunmaktadır. Arka kapakta sol üst köşede yayınevi logosu yer almaktadır. Sağ üst köşe, yayınevi bilgisi ve yazar ismine ayrılmıştır. Resmin üst kısmında kitap adı yer alır. Kitap adının altında ise kısa bir bilgilendirme yer almaktadır. Sağ alt köşede denetim pulu yer almaktadır.

Resim: Kitabın % 12,9'u resimlendirmeye ayrılmıştır (12 sayfa resim, 81 sayfa yazı bulunmaktadır. Hikâyeler arasında yer alan boşluklar dâhil edilmemiştir.). Kitabın içinde yer alan resimler renklendirilmemiştir.

Sevgi Kuşları.

Yaş Grubu: +7 yaş

Resimleyen: Cavit Yaren

Basım Yeri: Ankara

Basım Yılı: Şubat 2012 tarihli 7. Basım

Yayınevi: Bilgi Yayınevi

Sayfa Sayısı: 56

Hikâyeler: Sevgi Kuşları, Meraklı Deve Yavrusu.

Boyut: 13,3 x 19,5 cm.

Kâğıt: Birinci hamur kâğıda basılı bir kitaptır.

Kapak: Sevgi Kuşları kitabı karton kapak özelliği taşımaktadır. Ön kapak kısmında renklendirilmiş bir resim kullanılmıştır. Ön kapakta yer alan resimde, ilk hikâyeye ait ana kahramanın ve önem taşıyan diğer kahramanların görseli kullanılmıştır. Ön kapakta, sol üst kısımda yayınevi bilgisi ve yazar ismi yer almaktadır. Sağ üst kısımda ise yayınevinin logosu yer almaktadır. Kapak resminin üst kısmında kitap ismine yer verilmiştir. Sağ alt köşede ise kitabın hitap ettiği yaş aralığı ve basımı hakkında bilgi verilmiştir. Şubat 2012 tarihli 7. basım olan bu kitapta +7 yaş ifadesi kullanılmıştır. Kitabın sırt yazısı, okuma yönünde tutulur şekilde soldan sağa doğru, kitap isminin yazımından ve yayınevi logosundan oluşmaktadır. Kitabın arka kapağında ise kitapta yer alan ikinci hikâyede yer alan kahramanın resmi bulunmaktadır. Arka kapakta sol üst köşede yayınevi logosu yer almaktadır. Sağ üst köşe, yayınevi bilgisi ve yazar ismine ayrılmıştır. Resmin üst kısmında kitap adı yer alır. Kitap adının altında ise kitap hakkında kısa bir bilgilendirme paragrafı bulunmaktadır. Sol alt köşede denetim pulu yer almaktadır.

Resim: Kitabın % 29,7'si resimlendirmeye ayrılmıştır (14 sayfa resim, 33 sayfa yazı bulunmaktadır. Hikâyeler arasında yer alan boşluklar dâhil edilmemiştir. Kitabın içinde yer alan resimler renklendirilmemiştir.

Yaralı Tavşanın Doktoru.

Yaş Grubu: +7 yaş

Resimleyen: Cavit Yaren

Basım Yeri: Ankara

Basım Yılı: Ekim 2006 tarihli 4. Basım

Yayınevi: Bilgi Yayınevi

Sayfa Sayısı: 48

Hikâyeler: Yaralı Tavşanın Doktoru, Sakallı Çocuk, Balıklar Ağardı, Kanatlarım Rüzgâr Yapar.

Boyut: 13,3 x 19,5 cm.

Kâğıt: Birinci hamur kâğıda basılı bir kitaptır.

Kapak: Yaralı Tavşanın Doktoru kitabı karton kapak özelliği taşımaktadır. Ön kapak kısmında renklendirilmiş bir resim kullanılmıştır. Ön kapakta, sol üst kısımda yayınevi bilgisi ve yazar ismi yer almaktadır. Sağ üst kısımda ise yayınevinin logosu yer almaktadır. Kapak resminin üst kısmında kitap ismine yer verilmiştir. Sağ alt köşede ise kitabın hitap ettiği yaş aralığı ve basımı hakkında bilgi verilmiştir. Ekim 2006 tarihli 4. basım olan bu kitapta +7 yaş ifadesi kullanılmıştır. Kitabın sırt yazısı, okuma yönünde tutulur şekilde soldan sağa doğru, kitap isminin yazımından ve yayınevi logosundan oluşmaktadır. Kitabın arka kapağında ise ilk hikâyeye ait bir görsel bulunmaktadır. Arka kapakta sol üst köşede yayınevi logosu yer almaktadır. Sağ üst köşe, yayınevi bilgisi ve yazar ismine ayrılmıştır. Resmin üst kısmında kitap adı yer alır. Kitap adının altında ise kitap hakkında kısa bir bilgilendirme paragrafı bulunmaktadır. Sol alt köşede denetim pulu yer almaktadır.

Resim: Kitabın % 31,7'si resimlendirmeye ayrılmıştır (13 sayfa resim, 28 sayfa yazı bulunmaktadır. Hikâyeler arasında yer alan boşluklar dâhil edilmemiştir. Kitabın içinde yer alan resimler renklendirilmemiştir.

Yengeçten Korkan Köpek.

Yaş Grubu: +7 yaş

Resimleyen: Cavit Yaren

Basım Yeri: Ankara

Basım Yılı: Mart 2014 tarihli 6. Basım

Yayınevi: Bilgi Yayınevi

Sayfa Sayısı: 48

Hikâyeler: Makinelere Meraklı Kedi, Benim Adım Cazgır, Neşeli'nin Sabah Gezisi, Yengeçten Korkan Köpek.

Boyut: 13,3 x 19,5 cm.

Kâğıt: Birinci hamur kâğıda basılı bir kitaptır.

Kapak: Yengeçten Korkan Köpek kitabı karton kapak özelliği taşımaktadır. Ön kapak kısmında renklendirilmiş bir resim kullanılmıştır. Resimlendirme ise Cavit Yaren'e aittir. Ön kapakta, sol üst kısımda yayınevi bilgisi ve yazar ismi yer almaktadır. Sağ üst kısımda ise yayınevinin logosu yer almaktadır. Kapak resminin üst kısmında kitap ismine yer verilmiştir. Sağ alt köşede ise kitabın hitap ettiği yaş aralığı ve basımı hakkında bilgi verilmiştir. Mart 2014 tarihli 6. basım olan bu kitapta +7 yaş ifadesi kullanılmıştır. Kitabın sırt yazısı, okuma yönünde tutulur şekilde soldan sağa doğru, kitap isminin yazımından ve yayınevi logosundan oluşmaktadır. Kitabın arka kapağında ise ilk hikâyeye ait bir görsel bulunmaktadır. Arka kapakta sol üst köşede yayınevi logosu yer almaktadır. Sağ üst köşe, yayınevi bilgisi ve yazar ismine ayrılmıştır. Resmin üst kısmında kitap adı yer alır. Kitap adının altında ise kitap hakkında kısa bir bilgilendirme paragrafı bulunmaktadır. Sağ alt köşede denetim pulu yer almaktadır.

Resim: Kitabın % 38,4'ü resimlendirmeye ayrılmıştır (15 sayfa resim, 24 sayfa yazı bulunmaktadır. Hikâyeler arasında yer alan boşluklar dâhil edilmemiştir). Kitabın içinde yer alan resimler renklendirilmemiştir.

Yurdunu Yitiren Ağaç.

Yaş Grubu: +7 yaş

Resimleyen: Murat Sayın

Basım Yeri: Ankara

Basım Yılı: Ekim 2015 tarihli 2. Basım

Yayınevi: Bilgi Yayınevi (Bu kitabın telif geliri Tema Vakfı'na Bağışlanmıştır.)

Sayfa Sayısı: 88

Hikâyeler: Yurdunu Yitiren Ağaç, Tepedeki Ahlât, Kavaklar, İğde ile Telli Kavak, Sıra Sıra Söğütler, Yaşlı Çınarın Düşleri.

Boyut: 13,3 x 19,5 cm.

Kâğıt: Birinci hamur kâğıda basılı bir kitaptır.

Kapak: Yurdunu Yitiren Ağaç kitabı karton kapak özelliği taşımaktadır. Ön kapak kısmında renklendirilmiş bir resim kullanılmıştır. Ön kapakta, sol üst kısımda yayınevi bilgisi

ve yazar ismi yer almaktadır. Sağ üst kısımda ise yayınevinin logosu yer almaktadır. Kapak resminin üst kısmında kitap ismine yer verilmiştir. Sağ alt köşede ise kitabın hitap ettiği yaş aralığı ve basımı hakkında bilgi verilmiştir. Ekim 2015 tarihli 2. basım olan bu kitapta +7 yaş ifadesi kullanılmıştır. Kitabın sırt yazısı, okuma yönünde tutulur şekilde soldan sağa doğru, kitap isminin yazımından ve yayınevi logosundan oluşmaktadır. Kitabın arka kapağında ise ön kapakta yer alan resmin devamı bulunmaktadır. Arka kapakta sol üst köşede yayınevi logosu yer almaktadır. Sağ üst köşe, yayınevi bilgisi ve yazar ismine ayrılmıştır. Resmin üst kısmında kitap adı yer alır. Kitap adının altında ise kısa bir bilgilendirme yer almaktadır. Sağ alt köşede denetim pulu yer almaktadır.

Resim: Kitabın % 7,7'si resimlendirmeye ayrılmıştır (6 sayfa resim, 71 sayfa yazı bulunmaktadır. Hikâyeler arasında yer alan boşluklar dâhil edilmemiştir). Kitabın içinde yer alan resimler renklendirilmemiştir.

İçyapı özellikleri ile ilgili bulgular.

Bu bölümde araştırmanın alt amaçlarında yer alan ikinci alt amaca yönelik olarak Hidayet Karakuş'un hikâyelerinin içyapı özelliklerine dair bulgular yer almaktadır.

Akıllı Tavşanlar.

Özet: Kış mevsiminin yaklaştığı bir zamanda Akıllı Tavşan, yavruları ile birlikte yaşayabileceği güvenli bir yuva aramaya başlar. Tilki'nin saldırılarına karşı yavrularını ve kendini korumak ister. Akıllı Tavşan hastadır. Köstebek, onun yuvasını kazma konusunda yardım eder. Serçe, diğer arkadaşlarını da alıp Akıllı Tavşan'ın yavrularını bulmasına yardım eder. Serçe alayı, Tilki'nin saldırılarına karşı işbirliği yaparak Akıllı Tavşan'ı korur. Serçelerin saldırısı sonucu her yeri yara bere içinde olan Tilki kaçır. Akıllı Tavşan, sebze bahçesi içinde geçen bu sürede Sincap ile anlamlı konuşmalar yapar. Akıllı Tavşan, Tilki ile mücadele sonunda yavruları ile birlikte yuvasına gider. Akıllı Tavşan, köstebeğe teşekkür eder ve serçelerin yardımı sayesinde bu mücadeleyi kazandığını ifade eder. Onları izleyen Baykuş ise yuvanın güvenliği için nöbet tutmak ister.

Konu: Akıllı Tavşan'ın Tilki ile mücadelesinde diğer hayvanlarla olan dayanışması ve yardımlaşmasıdır.

İzlek: Yardımlaşma ve dayanışmadır.

İleti: Tüm canlılar yaşama hakkına sahiptir, birbirimize yardım ederek tüm sorunları çözeriz. Yazar, hikâyenin sonunda şu ifadelere yer vermiştir; "...*Akıllı Tavşan, başından geçenleri oturup bana bir mektupta yazdı. " Yaşadıklarımı sizinle paylaşmak istiyorum. Hem belki bizim öykümüzü yazan birilerini de tanırırsınız. O da bizim başımıza gelenleri yazar da*

bütün canlıların yaşama hakkını savunur...” (Akıllı Tavşanlar,2006: 42). Yazar, canlıların yaşama hakkını savunmak, yardımlaşma ve dayanışmanın önemini vurgulamaktadır. Aynı zamanda çocukları da kendi yaşadıklarını öyküleştirmeye teşvik etmektedir.

Kahramanlar: Kahramanların tamamı hayvanlardan oluşmaktadır.

- Akıllı Tavşan; akıllı, hasta, dört yavrusu olan bir anne tavşandır. Hikâye Akıllı Tavşan’ın Tilki ile mücadelesi çerçevesinde gelişen olayları anlatmaktadır.
- Tilki; kendini beğenmiş, açgözlü ve kurnaz bir tilkidir. Akıllı Tavşan’ı ve yavrularını avlamak istemektedir.
- Köstebek (Körsü); geveze, duyuları güçlü, yardımsever, şakacı, neşeli ve becerikli bir köstebektir. Akıllı Tavşan’a yardım eder ve Tilki’nin mağlup edilmesinde görev almaktadır.
- Serçe; yardımsever ve barışçıl serçedir. Akıllı Tavşan’ın Tilki ile mücadelesinde Akıllı Tavşan’a yardım eder.
- Kırmızı Diş, Kekeme, Suskun, Oyuncu; Akıllı Tavşan’ın yavrularıdır.
- Sincap; masum, neşeli ve sevimli bir sincaptır.
- Baykuş; Akıllı Tavşan’ın yuvasını korur.

Mekân: Olaylar doğada yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede sade, açık ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hikâyeye anlatımı için hâkim bakış açısı kullanılmıştır. Anlatım, merak duygusunu canlı tutacak şekilde yapılandırılmıştır. Diyaloglar, konuşma çizgisi kullanılarak aktarılmıştır.

“ ...Oyuncu, annesine döndü:

- *Sen nereden gideceksin? Bizi yalnız bırakma...” (Akıllı Tavşanlar, 2006: 38).*

Kurallı ve devrik cümle yapısı kullanılmıştır.

“...Kırlar ne kadar yalnızdı. Ne kadar ürkütücüydü her şey...” (Akıllı Tavşanlar, 2006: 38).

Tamamlanmamış cümle ve yarım kalmış kelime örnekleri bulunmaktadır.

“...- Sağol. Sana nasıl teşekkür...” (Akıllı Tavşanlar, 2006: 14).

Kekeme Tavşan’ın konuşması işitildiği şekilde aktarılmıştır.

“...- B... b... be... ni... ni... nim y... y... ye... ri... ri... me ko... ko... nu... nuş... ma...” (Akıllı Tavşanlar, 2006: 27).

Tilki’nin hikâyeye içinde söylediği şarkı anlatımı zenginleştirmiştir.

“... Bu kırların çevik ayaklısı

Tavşan ördek tavuk meraklısı

Geceleri dere tepe düz

Kümeslere bile dalar güpegündüz

Tav tav tavşan gelsin

Ta ta tavuk dursun

Karnım boş durmasın

Ördekler midemde yüzsün...” (Akıllı Tavşanlar, 2006: 35).

Hikâyede betimleme örneği bulunmaktadır.

“... O böyle bakırken ensesinde çıtırtılar işitti. Başını çevirdiğinde tilkinin kısılmış kulaklarıyla, açılmış ağzını, sivri dişlerini gördü. Çalının dibine biraz daha çekildi...” (Akıllı Tavşanlar, 2006: 14). Hikâyede yer alan cümleler ortalama 7-8 sözcükle oluşturulmuştur.

Akıllı Tavşan'ın Çeşmesi.

Özet: Hasan'ın babası, ablası, ağabeyi ekin yolmak için kıra giderler. Annesi de Hasan'ın karnını doyurup kıra gider. Evde yalnız kalan Hasan, babasının eski çantasını alıp içindeki düğmelerle oyun oynamaya başlar. Onlarla oynarken uykuya dalar. Rüyasında evde fare olduğunu görür, kediyi çağırmak için dışarı çıkar. Kediyi bulamayınca ailesinin peşinden kıra gitmeye karar verir. Ailesinin nerede olduğunu bilmeyen Hasan Yolda güzel bir yılan görür, korkar ancak onun güzelliğinden çok etkilenir. Yılan gözden kaybolur. Hasan yürümeye devam eder. Kırlara doğru giderken Osman Amca ile karşılaşır ona ailesinin yerini sorar. Ailesinin yerini öğrenemeyince tekrar yürümeye devam eder. Hasan susamış bir halde çeşme aramaya karar verir. Yolda bir ses duyar. Ahlât ağacına doğru giden Hasan, Ahlât ağacının konuştuğunu fark eder. Ahlât ağacı Hasan'a su içmesi için bir çeşmenin olduğunu söyler. Akıllı Tavşan'ın Çeşmesi'ni söyler. Ablası Hasan'ı uyandırmak için eline dokunur. Hasan, Akıllı Tavşan'ın Çeşmesi'nin nerede olduğunu sorar ve aniden uyanır. Rüya gördüğünü fark eder. Çok susadığı için kana kana su içer. Ablasına yardım eder ve birlikte ailesi için akşam yemeği hazırlarlar.

Konu: Hasan'ın evde yalnızken uyuyakalması ve rüyasında gördüğü şeylerdir.

İzlek: Aile içinde yer alan kurallara uyma, hayvan sevgisi ve yardımlaşmadır.

İleti: Aile bireylerine yardım etmeliyiz ve büyüklerin sözünü dinlemeliyiz.

Kahramanlar:

- Hasan: Hikâyenin ana kahramanıdır. Aile bireylerine yardım eden bir çocuktur.
- Hasan'ın annesi, babası ve ağabeyi
- Hasan'ın ablası: Aile bireylerine yardım etmeyi seven bir çocuktur.
- Kezban Hanım: Hikâye kahramanının komşusudur.
- Osman Amca: Hikâye kahramanının komşusudur.
- Ahlât Ağacı: Hikâyede ana kahraman ile konuşan ağaçtır.

Mekân: Olaylar köyde yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede sade, açık ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hikâye anlatımı için hâkim bakış açısı kullanılmıştır. “...Ablası onun sözlerine gülmekten katıldı...” (*Akıllı Tavşanlar*, 2006: 62). Anlatım, merak duygusunu canlı tutacak şekilde yapılandırılmıştır. Diyaloglar, konuşma çizgisi kullanılarak aktarılmıştır.

“...- Babamları arıyorum Osman Amca.

- Onlar bu tarafta yoklar...” (*Akıllı Tavşanlar*, 2006: 54).

Kurallı ve devrik cümle yapısı kullanılmıştır. “... Odanın ortasında, düğmelerin arasındaydı hâlâ...” (*Akıllı Tavşanlar*, 2006: 60). Hikâyede yer alan cümleler ortalama 7-8 sözcükle oluşturulmuştur.

Tahta Bisiklet.

Özet: İlker'in annesi çocukluk anısını İlker'e aktarmaktadır. İlker'in annesi çocukken babası üzgün bir şekilde eve gelir. İşlerinin kötü gittiğini ve satış yapamadığını söyler. Bu kötü gidiş sürekli devam eder. Annesinin bilezikleri satılır. Nihayetinde ise kasabadan ayrılıp köye giderler. Annesi, birkaç gün kendi annesinin evinde kalır. Babası, kızı (İlker'in annesi) için tahta bir bisiklet yapar. Kız çok mutlu olur ancak annesinin olmaması onu üzer. Bir gün annesi ve babasını evde konuşurken görür. Annesine sarılır. Sonrasında birlikte kalırlar. Köydeki bahçe ve tarlaları satan baba, yeni bir dükkân açmaya çalışır. Ailenin eski neşesi yerine gelir. Tahta bisikletin ise babasının kızına (İlker'in annesine) duyduğu derin sevginin bir simgesi olduğu vurgulanır.

Konu: Aile içinde yaşanan sorunlar işlenmiştir. 03.03.2000 tarihli mektuptur. İlker'in annesinin çocukluğuna dair anısıdır.

İzlek: Aile bütünlüğü, aile bireylerinin birbirine olan sevgi ve bağlılığıdır.

İleti: Aile bireyleri bir bütündür ve bireyler birbirlerine sevgi ile bağlıdırlar.

Kahramanlar: Hikâye kahramanlarının tamamı insanlardan oluşmaktadır.

- İlker
- İlker'in annesi
- İlker'in anneannesi ve dedesi

Mekân: Olaylar kasabada başlar ve köyde devam eder.

Dil ve Anlatım: Hikâye, mektup özelliği taşımaktadır. Mektubun sağ üst köşesinde tarih yer almaktadır. Mektupta sade, açık ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Mektup aktarıldığı için kahraman bakış açısı kullanılmıştır. Diyaloglar, konuşma çizgisi kullanılmadan aktarılmıştır. “...İçinden babam indi. “Hadi hiç durmayın, evde ne varsa kamyonla yükleyelim, köye gidiyoruz,” dedi...” (Annemin Mektupları, 2009: 14). Kurallı ve devrik cümle yapısı kullanılmıştır. Tamamlanmamış cümle örneği bulunmaktadır. “Boş verin, kara gün kararır kalmaz. Bugün olmazsa yarın olur, yarın olmazsa öbür gün...” (Annemin Mektupları, 2009: 11). Hikâyede yer alan cümleler ortalama 7-8 sözcükle oluşturulmuştur.

Eski Çanta.

Özet: İlker'in annesi çocukluk anlarından bazılarını anlatmaktadır. Kız (İlker'in annesi) köye taşındıktan sonra evde yalnız kaldığı günlerde yaşadığı bazı olayları anlatır. Evde eski bir çanta bulup çantanın içindeki düğme, takvim ve yüksükle oynar. Oyun sırasında uyuyakalır. Babası gelip Duygu'yu uyurken görünce onunla yeterince ilgilenmediğini düşünerek kendine kızar. Başka bir gün ise eski bir feneri kırdığını anlatır. Limonata yapmaya çalışırken onu nasıl döktüğünü anlatır. Oyun oynarken bahçeye düştüğünü anlatır. Oyuncakların yaygın olmadığı bir dönemde bulduğu her nesne ile oyun oynamaya çalıştığını ve yaptığı yaramazlıklara rağmen babasının ona hiç kızmadığını ifade eder.

Konu: Oyun oynamak için her fırsatı değerlendiren bir çocuğun yaşadığı aksiliklerdir. 05.04.2000/23.30 tarihli mektuptur. İlker'in annesinin çocukluğuna dair anısıdır.

İzlek: Sevgi ve anlayışlı olmaktır.

İleti: Babalarımız bizi sever ve yaptığımız hatalar bu sevgiyi azaltmaz.

Kahramanlar: Hikâyede yer alan kahramanların tamamı insanlardan oluşmaktadır.

- İlker
- Duygu (İlker'in annesi)
- Duygu'nun babası

Mekân: Olaylar köyde yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâye, mektup özelliği taşımaktadır. Mektubun sağ üst köşesinde tarih yer almaktadır. Mektupta sade, açık ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Mektup aktarıldığı için kahraman bakış açısı kullanılmıştır. Diyaloglar, konuşma çizgisi kullanılmadan aktarılmıştır. “...*Babam; “Yirmi yıllık bir fener bu” demişti bir seferinde...*” (Annemin Mektupları, 2009: 28). Kurallı ve devrik cümle yapısı kullanılmıştır. Tamamlanmamış cümle örneği bulunmaktadır. “... *Asma kilitler, ilaç şişelerini kesmeye yarayan küçük testereler, ipler, vidalar, düğmeler, boş ilaç şişeleri, bir tane yüksük, çiviler, yorgan iğneleri, dürülmüş bir parça beyaz kablo, eski takvimler, küçülüp gitmiş bir kurşun kalem, siyah ayakkabı bağcığı...*” (Annemin Mektupları, 2009: 24). Hikâyede yer alan cümleler ortalama 7-8 sözcükle oluşturulmuştur.

Ben Ne Olayım?

Özet: İlker’in annesi küçükken kendi isminin Irmak olmasını istediğini ifade eder. Bu mektupta kendi ismini Irmak olarak belirtmiştir. Irmak televizyon izlediği bir gün siyah bir atı beğenir. Siyah, özgür bir at olmak istediğini söyler. Irmak’ın annesi ise “Babana söyleyeyim de seni o atların yanına götürsün.” der. Tekrar televizyon izlemeye devam eder. Kurtların atlara saldırdığını görünce fikrini değiştirir ve kurt olmak ister. Annesi ise kurtların çiğ et yediğini söyler. Sonra sırasıyla ceylan, pars ve bülbül olmak ister. Belgeselde yılan ve timsah görür. Timsahları sevmediğini söyler ve odasına gidip ne olmak istediğine dair düşünmeye başlar. Oyuncaklarından ve bilgisayarından sıkıldığını ifade eder. Annesinin kitap okuma saati gelir. Kelebek olup annesinin hangi kitabı okuduğunu öğrenmek için uçmayı, babasının iş yerine gidip dolaşmayı istediğini söyler. Hala ne olmak istediğini düşündüğünü ifade ederek mektubu sonlandırır.

Konu: Ne olmak istediğini belirlemeye çalışan bir çocuğun zihinsel süreci işlenmiştir. 06.04.2000 tarihli mektuptur. İlker’in annesi, çocukluğuna dair anısını aktarmaktadır.

İzlek: Özgürlüktür.

İleti: İnsanlar özgürlük ve güven içinde yaşamak isterler.

Kahramanlar: Hikâyede yer alan kahramanların tamamı insanlardan oluşmaktadır.

- İlker
- Irmak (İlker’in annesi)
- Irmak’ın annesi

Mekân: Olaylar evde yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâye, mektup özelliği taşımaktadır. Mektubun sağ üst köşesinde tarih yer almaktadır. Mektupta sade, açık ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Mektup aktarıldığı için

kahraman bakış açısı kullanılmıştır. Diyaloglar, konuşma çizgisi kullanılmadan aktarılmıştır.

“...Annem uyardı:

“Irmak’çığim, alt kattaki komşularımız rahatsız olur. Gürültü yapmamalıyız.” Anneme hak verdim...” (Annemin Mektupları, 2009: 39). Kurallı ve devrik cümle yapısı kullanılmıştır. Tamamlanmamış cümle örnekleri bulunmaktadır. “...Hele o siyah at beni büyüledi. Besili sırtında parlayan tüyleri, gururlu duruşu, cam gibi saydam gözleri, rüzgârda savrulan kuyruğuyla yeleleri... Hayran olmuştum...” (Annemin Mektupları, 2009: 37). Hikâyede yer alan cümleler ortalama 7-8 sözcükle oluşturulmuştur.

Kasabamızın Köpekleri.

Özet: Duygu çocukken Maviş isminde bir kuşa sahiptir. Ayrıca Duman isminde bir kedisi vardır. Ali ismindeki arkadaşı bir gün köpeği ile okula gelir. Köpeğinin üstüne bindiği için öğretmeni ona köpek türlerine ait bir araştırma ödevi verir. Kasabada yer alan tüm köpeklerin cinsini açıklayan bir ödev yapmasını ister. Ali üç ay sonrası için ödevini yapmaya başlar. Bu sırada Duman, Maviş’i yer ve bir daha eve dönmez. Duygu bu duruma çok üzülür. Ali ödevini yapar ve Kasabamızın Köpekleri isimli bir fotoğraf sergisi açar. Mektubun sonunda ise Duygu, İlker’e hayvanları tutsak ederken kendisinin de tutsak olacağını açıklar.

Konu: 18.05.2000 tarihli mektuptur. İlker’in eve kedi almak istemesi üzerine annesi, çocukluğunda yaşadığı anıları mektup ile aktarır.

İzlek: Hayvan sevgisi ve hayvan haklarıdır.

İleti: Hayvanları sevmeliyiz ve onların özgürce yaşama hakkına saygı duymalıyız. Hayvanları tutsak etmemeliyiz.

Kahramanlar:

- İlker
- Duygu: İlker’in annesidir.
- Ali: Duygu’nun sınıf arkadaşıdır.
- Duman: Duygu’nun kedisidir.
- Maviş: Duygu’nun kuşudur.

Mekân: Olaylar kasabada yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâye, mektup özelliği taşımaktadır. Mektubun sağ üst köşesinde tarih yer almaktadır. Mektupta sade, açık ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Mektup aktarıldığı için

kahraman bakış açısı kullanılmıştır. Diyaloglar, konuşma çizgisi kullanılmadan aktarılmıştır.

“...Annem beni rahatlattı:

“ Üzülme, o canı isteyince konuşur, acelemiz yok,” dedi...” (Annemin Mektupları, 2009: 54).

Kurallı ve devrik cümle yapısı kullanılmıştır. Tamamlanmamış cümle örneği bulunmaktadır. “ Çok zor bir ödev, bakalım altından nasıl kalkacak? Kasabanın köpeklerini kovalamak kolay mı? Önce öğrenecek, sonra onların fotoğrafını çekecek, sonra pek çok yere başvuracak... Zor iş.” (Annemin Mektupları, 2009: 60). Hikâyede yer alan cümleler ortalama 7-8 sözcükle oluşturulmuştur.

Bu Ağaç Ne Ağacı?

Özet: Leyla Hanım dersteyken okulun bahçesinde yer alan ağacı fark eder. Leyla Hanım ve öğrenciler ağacın ismini bilemez. Öğrencilerle birlikte bir haftalık süre ile araştırma yapmaya karar verirler. Ders bittikten sonra Çisem ağacın yanına gider. Çisem eve gidince bu konuyu babasına anlatır. Babası ilgisiz kalır. Çisem babasına kırılır. Ertesi sabah Çisem annesi ile birlikte okula gelir. Annesi de ağacı inceler ancak ismini bilemez. Nöbetçi öğretmene sorarlar. O da Gönül Hanım’a yönlendirir. Sonra okul müdürüne sorarlar. Derken Çisem’in fikriyle okula verilen arsanın sahibinin dükkânına giderler. O da Orman Bölge Müdürlüğü’ne yönlendirir. Görevliler okul adresini alır. Ertesi gün görevliler okula gelir ve müdürle görüşürler. Ağacın 157 yaşında olduğunu ve “Saçlı meşe” ya da “Türk meşesi” olarak bilindiğini söylerler. Okul müdürü 3-A sınıfını tebrik eder.

Konu: Leyla Hanım’ın okul bahçesindeki ağacın türünü merak etmesi ve öğrencilerin ağacın türünü öğrenmek için yaptığı araştırmadır.

İzlek: Doğa sevgisidir.

İleti: Doğayı sevmeliyiz.

Kahramanlar: Hikâye kahramanları insanlardan oluşmaktadır.

- Leyla Hanım: Çisem’in öğretmenidir.
- Çisem: Öğrencidir.
- Çisem’in annesi ve babası
- Serpil Hanım: Nöbetçi öğretmendir.
- Gönül Hanım: Öğretmendir.
- Okul müdürü
- Orman Bölge Müdürlüğü’ne bağlı görevliler

Mekân: Olaylar okulun içinde ve okul bahçesinde yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede sade, açık ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hikâyede yer alan kahramanların insanlardan oluşması çocuklar için gerçekçi özellik taşımaktadır. Hikâyeye anlatımı için hâkim bakış açısı kullanılmıştır. “...Çisem, o gece düşünde ağaçla konuştu...” (Bahçeden Kovulan Çiçek, 2014: 13). Anlatım, merak duygusunu canlı tutacak şekilde yapılandırılmıştır. Diyaloglar, konuşma çizgisi kullanılmadan aktarılmıştır. “...Öğretmen güldü: “Ben de bilmiyorum. Hep birlikte bu ağacın ne ağacı olduğunu araştıralım mı?” Öğrenciler sevinçle...(Bahçeden Kovulan Çiçek, 2014: 8). Kurallı ve devrik cümle yapısı kullanılmıştır. “ ...Gülümseyerek ayrıldı ağacın yanından. Eve giderken hep bahçedeki ağacı düşünüyordu...” (Bahçeden Kovulan Çiçek, 2014: 12). Hikâyede yer alan cümleler ortalama 7-8 sözcükle oluşturulmuştur. Hikâyede yer alan kahramanlar arasında geçen bir diyalog aşağıda yer almaktadır.

“... “Öğretmen ödev verdi. Bu ağacın ne ağacı olduğunu ilk önce öğrenene ödül verecek.” “Ne ödülü? Araba mı, ev mi?” Çisem, babasının sözlerine gülerken kızdı: “ Baba! Öğretmenimle alay etme. Ben de merak ediyorum.” ... “ Sonunda babası; “ Bize ne okulunuzdaki ağaçtan?” dedi.” (Bahçeden Kovulan Çiçek, 2014: 12-13).

Bahçeden Kovulan Çiçek.

Özet: Gülhatmi ağacı ve arkadaşları, fidanlıkta birlikte yaşarken satılırlar. Her biri ayrılacağını düşünerek üzülür ancak birlikte küçük bir bahçeye dikilirler. Evin hanımı bazı çiçeklerin yerini değiştirir. Gülhatmi bu sırada solmaya başlar. Evin beyi, eşinden gülhatminin yerini değiştirmesini ister. Gülhatmi son değişiklikten sonra hayata döner. Gülhatmi ve arkadaşlarının bu bahçede geçirdikleri dördüncü yıldır. İki yıl önce yer değiştirdiği günü hatırlayan Gülhatmi, o günü arkadaşları ile paylaşır.

Konu: İlk topraklarında birlikte yaşayan bitkilerin, birlikte bir bahçeye satılması ve o bahçede yaşadıklarıdır.

İzlek: Bitkilere zarar vermemek ve onların canlı bir varlık olduğunu unutmamaktır.

İleti: Bitkiler canlıdır, bitkilerin yaşama alanını kısıtlamamalıyız.

Kahramanlar: Kahramanların büyük bölümü bitkilerden oluşmaktadır.

- Gülhatmi
- Ağaçminesi
- Yasemin
- Mavi çam: Kanaatkâr
- Kiraz çubuğu

- Çifte dostlar: İyimser, konuşmayan
- Selvi

Mekân: Olaylar fidanlıkta başlar ve bahçede devam eder.

Dil ve Anlatım: Hikâyede sade, açık ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hikâye anlatımı için kahraman bakış açısı kullanılmıştır. “...*Ben küçük bir ağacım...*” (*Bahçeden Kovulan Çiçek*, 2014: 33). Anlatım, merak duygusunu canlı tutacak şekilde yapılandırılmıştır. Diyaloglar, konuşma çizgisi kullanılmadan aktarılmıştır. “...*Maviçam: “Bakımlı bir toprağım vardı ama sınırlarım dardı. Yine de tenekemle götürdükleri için sevinmeliyim,” diyordu...*” (*Bahçeden Kovulan Çiçek*, 2014: 34). Kurallı ve devrik cümle yapısı kullanılmıştır. “...*Ben günlerimin sayılı olduğunu biliyordum artık. Bahçedeki dostlarımla tek tek vedalaştım...*” (*Bahçeden Kovulan Çiçek*, 2014: 41). Hikâyede yer alan cümleler ortalama 7-8 sözcükle oluşturulmuştur.

Uçuşböceği Nereye Gidecek?

Özet: Selim, Uğur’un içine karınca atar. Uğur, sinirlenir ve Uğur’un ensesine küçük bir çekirge konar. Uğur, çekirgeyi yakalayıp yere atar. Cebinden çıkardığı kibriti yakıp çekirgenin üstüne atar. Kuru otlar tutuşur ve yangın çıkar. Karınca, uçuböceği, çekirge ve diğer canlılar yaşadıkları yeri terk etmek zorunda kalırlar.

Konu: İnsanların canlılara verdiği zarar ve bazı canlıların yaşadıkları yeri terk etmek zorunda kalması anlatılmaktadır.

İzlek: Hayvan sevgisi, hayvanların yaşama hakkına saygı duyma ve doğayı korumadır.

İleti: Canlılara zarar vermemeliyiz.

Kahramanlar:

- Çekirge
- Uçuşböceği
- Karınca
- Kaplumbağa
- Kertenkele
- Uğur
- Selim

Mekân: Olaylar bayırda yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede sade, açık ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hikâye anlatımı için kahraman bakış açısı kullanılmıştır. “... *Kuru bir devedikenine kondu. Yanında da ben vardım. Beni görmüyordu...*” (Bahçeden Kovulan Çiçek, 2014: 47). Anlatım, merak duygusunu canlı tutacak şekilde yapılandırılmıştır. Diyaloglar, konuşma çizgisi kullanılmadan aktarılmıştır. “*Hep gittikçe yaklaşan ateşe bakıyordum. “Nereye bakıyorsun sen öyle?” dedi uçuböceği...*” (Bahçeden Kovulan Çiçek, 2014: 47). Kurallı ve devrik cümle yapısı kullanılmıştır. “...*Benimse gözlerim uzaktaki dumandaydı. Yine yakıyorlardı bizi...*” (Bahçeden Kovulan Çiçek, 2014: 47). Hikâyede yer alan cümleler ortalama 7-8 sözcükle oluşturulmuştur. Hikâye içinde çekirgeye yapılan işkence anlatılmaktadır. “... *Kibrit kutusundan bir çöp kibrit çıkardı. Yaktı. Ateşi, sersemlemiş gibi duran çekirgenin arkasına yaklaştırdı...*” (Bahçeden Kovulan Çiçek, 2014: 55). Hikâyede şiddet unsuru aktarılmaktadır.

Kayısı Çekirdekleri.

Özet: Tekin’in babası, gömmesi için kayısı çekirdeklerini Tekin’e verir. Nasıl gömeceğini öğretir ve gider. Tekin, çekirdeklerin tadına bakar. Kayısı çekirdeklerinin tadını çok beğenir. Kendini kaptırır ve çekirdeklerin büyük bölümünü yer. Kalan son üç çekirdeği ise gömer. Babası geldiğinde durumu anlar ancak Tekin’e hiç kızmaz. Tekin ise yaptığı şeyden utanır. Yıllar geçer, kayısı çekirdekleri ağaç haline gelir. Tekin “ Yediğim çekirdekleri gömseydim yirmi beş, otuz tane ağaç olurdu.” diye geçirir içinden. Tekin’in ağaçlarından biri hasta olduğu için kesilmiştir. Bir ağaç ise yalnız kalmıştır ve Tekin, kayısı çekirdeklerini yemiş olmanın utancını yaşar.

Konu: Tekin’in, dikmesi gereken kayısı çekirdeklerini yemesi ve sonrasında yaşadığı pişmanlığıdır.

İzlek: Doğa sevgisidir.

İleti: Doğayı korumalıyız. Bize verilen görevi doğru bir şekilde yerine getirmeliyiz.

Kahramanlar: Hikâyede yer alan kahramanlar insanlardan oluşmaktadır.

- Tekin: Ana kahramandır.
- Tekin’in babası
- Tekin’in annesi

Mekân: Olaylar köyde yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede sade, açık ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hikâyede yer alan kahramanların insanlardan oluşması çocuklar için gerçekçi özellik taşımaktadır. Hikâye anlatımı için kahraman bakış açısı kullanılmıştır. “...*Korktum birden. Babam kızarsa ne*

derdim?..” (Bahçeden Kovulan Çiçek, 2014: 70). Diyaloglar, konuşma çizgisi kullanılmadan aktarılmıştır. “ ...Babam, o sırada bir iğnenin kuruyan dalını testereyle kesiyordu. Sorumu anlamadı önce: “ Sinekleri niye toplayalım? Ne yapacağız onları?..” (Bahçeden Kovulan Çiçek, 2014: 66). Kurallı ve devrik cümle yapısı kullanılmıştır. “...Asmalar arasında dolaşan bir Tekin gelirdi gözümün önüne. Belki de ben kendime dışarıdan bakmayı o zamanlar öğrendim...” (Bahçeden Kovulan Çiçek, 2014: 67). Hikâyede yer alan cümleler ortalama 7-8 sözcükle oluşturulmuştur.

Başparmağın Şarkısı.

Özet: İlksev sabah uyanır. Özgür ise uyurken ayak başparmağını oynatır. İlksev, Özgür’ün bu parmağına köpek resimli bir çıkartma yapıştırır. Sonra mutfağa gider. Sadi Bey ise mutfakta kahvaltı hazırlamaktadır. İlksev, babasına rüyasını anlatır. Özgür, uyanıp mutfağa gelir ve şarkı söyler. Şarkıda ise ayağındaki çıkartma ile ilgili şeyler söyler. Kahvaltı yaptıktan sonra Meral Hanım kırlara gitmek istediğini söyler. Hazırlanıp kıra giderler. Sadi Bey şiir okur. Özgür ise babasından esinlenerek bir şiir söyler. Kırdaki vakit geçirdikten sonra eve dönerler. Yorgun olan aile bireyleri, Özgür’ün şiirini söylenip eğlenirler.

Konu: İlksev ve Özgür isimli kardeşlerin aile içindeki iletişimlidir.

İzlek: Aile sevgisidir.

İleti: Ailemiz, mutluluk içinde yaşamamızı sağlar.

Kahramanlar: Kahramanların tamamı insanlardan oluşmaktadır.

- İlksev: Ana kahramandır.
- Özgür: Ana kahramandır.
- Meral Hanım: İlksev ve Özgür’ün annesidir.
- Sadi Bey: İlksev ve Özgür’ün babasıdır.

Mekân: Olaylar evde başlar, kırdaki devam eder ve evde sonlanır.

Dil ve Anlatım: Hikâye toplamda sekiz ayrı bölüme ayrılmıştır. Hikâyede sade, açık ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hikâyede yer alan kahramanların insanlardan oluşması çocuklar için gerçekçi özellik taşımaktadır. Hikâyeye anlatımı için hâkim bakış açısı kullanılmıştır. “...Özgür’ün bu sözleri İlksev’i üzdü. Yaptığı şaka kardeşini üzmüşse benziyordu. O kimseyi üzmemişi ki! Birlikte güleriz diye düşünüyordu...” (Başparmağın Şarkısı, 2009: 31). Diyaloglar, konuşma çizgisi kullanılmadan aktarılmıştır. “...Sesi çok şakacıydı. Sirtında gözü vardı sanki. “Nereden bildin babacığım?” diye üzerine atladı, sırtına bindi...” (Başparmağın Şarkısı, 2009: 12). Kurallı ve devrik cümle yapısı kullanılmıştır. “...İlksev, babasının şakalı

konuşmasına şakalı bir yanıt aradı kafasında. Her zaman böyle yapardı...” (Başparmağın Şarkısı, 2009: 14). Özgür ve Sadi Bey’in hikâye içinde okudukları şiirler anlatımı zenginleştirmiştir.

“...Ben bir yalnız ağacım,

Ne oyunum var ne topacım...” (Başparmağın Şarkısı, 2009: 43).

Hikâyede yer alan cümleler ortalama 7-8 sözcükle oluşturulmuştur. Anlatımda betimlemelerden yararlanılmıştır. *“...Anneleri, elinde çay sepeti, yiyecek torbasıyla sokağa indiğinde ikisi de arabanın yanında hazır dılar. İlksev, kısa kollu beyaz bir gömlekle mavi kotunu; Özgür’se şortunun üzerine fırfırlı bir gömlek giymişti...” (Başparmağın Şarkısı, 2009: 30).*

Babamın Şakası.

Özet: Okulların son günlerinde Doğan, eve gelir annesinin yaptığı börekleri yer. Arkadaşları Erdal ve Hakan’ın yanına gider. Olgun’da yanlarına gelir. Yüzmek için dereye giderler. Derenin içinde zaman geçirirler. Dereden çıkıp giysilerini bıraktıkları yere giderler. Giysileri bulamazlar. Biraz şakalaşırlar ve kasabaya dönmeye karar verirler. Kimseye görünmeden koşmaya başlarlar. Olgun, yolda bir yılan görür. Derede de yılan olabileceğini düşünürler ve tekrar yola koyulurlar. Kasabanın girişinde ise tek sıra halinde koşarak evlerine doğru giderler. Kahvede oturanlar kakhaha atarlar. Doğan, babasının kızmasından korkar. Apartmanın bahçe kapısında Doğan, babası ile karşılaşır. Çok utanır ve eve girer. Odasına girince giysilerini görür. Yemek sofrasına oturunca Doğan’ın babası, onlara bir şaka yapmak istediğini söyler ve giysileri kendisinin getirdiğini söyler. Doğan’ın babası kızmaz. Dereye girmemeleri konusunda önceden uyardığını hatırlatır. Dereye girmeleri halinde başka şakalar yapacağını söyler. Doğan yaptıklarından pişman olduklarını söyler. Yolda gördükleri yılanı anlatır ve korktuklarını ifade eder. Yemekten sonra Doğan, odasına geçer. Babası ise çocukların hasta olmamasını diler ve artık böyle bir şaka yapmayacağını söyler. Doğan uykusunda düş görür. Düşünde ise arkadaşlarıyla birlikte derede yüzdüğünü görür.

Konu: Doğan’ın, babasının uyarısına rağmen arkadaşları ile birlikte derede yüzmeye gitmesi ve sonrasında duyduğu pişmanlıktır.

İzlek: Aile büyüklerinin uyarılarını dikkate almadır.

İleti: Aile büyüklerinin sözünü dinlemeliyiz.

Kahramanlar: Kahramanlar insanlardan oluşmaktadır.

- Doğan: Ana kahramandır.

- Doğan'ın annesi ve babası
- Erdal, Hakan, Olgun: Doğan'ın arkadaşlarıdır.

Mekân: Olaylar kasabada, kasabanın deresinde ve kahramanın evinde yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâye toplamda beş ayrı bölüme ayrılmıştır. Hikâyede sade, açık ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hikâyede yer alan kahramanların insanlardan oluşması çocuklar için gerçekçi özellik taşımaktadır. Hikâye anlatımı için hâkim bakış açısı kullanılmıştır. “... *Annesi, apartmanda oturanları rahatsız etmemesini söyleyecekti ama o çoktan sokağın başını tutmuştu. Oysa daha önce de kaç kez söylemişti. Hep unuttuyordu Doğan...*” (Başparmağın Şarkısı, 2009: 50). Diyaloglar, konuşma çizgisi kullanılmadan aktarılmıştır. “... *Erdal; “Ah bir denizimiz olsaydı, ne güzel yüzerdik” dedi...*” (Başparmağın Şarkısı, 2009: 54). Kurallı ve devrik cümle yapısı kullanılmıştır. “... *Derede suya girmek hele bu mevsimde hasta eder insanı. Onlara küçük bir şaka yaptım ama sanırım bir daha yapmam...*” (Başparmağın Şarkısı, 2009: 68). Hikâyede yer alan cümleler ortalama 7-8 sözcükle oluşturulmuştur. Anlatımda betimlemeler yer almaktadır. “... *Doğan, çeneleri birbirine vurarak dereden çıktı. Saçları alnına yapışmış, teninden su damlacıkları yuvarlanıyordu...*” (Başparmağın Şarkısı, 2009: 56).

Gıcırğa Toplayan Çocuk.

Özet: Hidayet ve arkadaşları tarlalara girip gıcırğa toplarlar. Bir tarlanın sahibi bunu fark eder. Çocukları yakalamaya çalışır. Hidayet'i kulaklarından yakalar ve köye götürür. Hidayet'i ahıra kapatır. Köylülere, ailesinin gelip zararı ödemesini söyler. Köy bekçisine, diğer iki çocuğu yakalamasını söyler. Tarla sahibi, çocukların tarla içinde takla atıp ekinlere zarar verdiğini düşünür. Ancak çocuklar sadece gıcırğa toplamışlardır. Hidayet, akşama kadar ahırda kapalı kalır. Akşam babası gelip onu alır.

Konu: Hidayet Karakuş'un çocukluk anısıdır. Hidayet Karakuş ve arkadaşlarının, sahibinin izni olmadan tarlaya girmeleri ve sonrasında yaşadıkları sorunlardır.

İzlek: Başka birinin arazisine izinsiz olarak girmemeliyiz.

İleti: Başka birine ait olan alana izinsiz olarak girmemeliyiz. Başka birine ait bir şeyi izinsiz olarak almamalıyız.

Kahramanlar: Hikâye kahramanları insanlardan oluşmaktadır.

- Hidayet Karakuş: Ana kahramandır.
- Hidayet Karakuş'un babası:
- Tarla sahibi

Mekân: Olaylar köyde yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede sade, açık ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hikâyede yer alan kahramanların insanlardan oluşması çocuklar için gerçekçi özellik taşımaktadır. Hikâyede anlatımı için kahraman bakış açısı kullanılmıştır. “...Kulağımı daha keskin bir acı kapladı...” (İşte O Çocuk, 2008: 13). Diyaloglar, konuşma çizgisi kullanılmadan aktarılmıştır. “...Kemal, ellerini su birikintisinde şap şap yıkadı, ayağa kalktı: “Hadi, gidelim” dedi...” (İşte O Çocuk, 2008: 10). Kurallı ve devrik cümle yapısı kullanılmıştır. “...Köyün önünde yemyeşil harmanlar uzanıyordu. Önce orada başladık koşmaya...” (İşte O Çocuk, 2008: 68). Hikâyede yer alan cümleler ortalama 7-8 sözcükle oluşturulmuştur. Bu hikâyede içerisinde dipnot kullanılmıştır. “...Ahır karanlıktı. Tersliğe* bakan delikte de bir yem torbası vardır... *)Terslik: Hayvan pisliğinin biriktirildiği yer, gübrelik...” (İşte O Çocuk, 2008: 15). Anlatımda betimlemelerden yararlanılmıştır. “...Köyün önündeki ova uçsuz bucaksız yeşil bir deniz gibiydi. Karşıda bir sıra mavi dağ uzanır, gökyüzü dağların sırtlarına yapıştırılmış açık mavi bir kâğıt gibi görünürdü çocuklara...” (İşte O Çocuk, 2008: 9). Hikâyede ana kahramana yapılan bir haksızlık anlatılmaktadır. Çocuk kahramanı kendi ahırına kapatan bir muhtar bulunmaktadır. Çocuk kahramana uygulanan şiddet karşısında köylülerin gülüştüğü aktarılmaktadır. “... “Yiyecek bir şey bulamadınız mı? Siz hayvan mısınız o yiyecek?” “Sen çocukluğunda yemedin mi?” “Bak şuna! Bir de bana soru soruyor!” Kulağımı daha keskin bir acı kapladı. Boştaki eliyle de öteki kulağıma yapıştı. Boynumun burulduğunu, ayaklarımın yerden kesildiğini duyumsuyor, muhtara çok kızırıyordum... Elleri kulaklarımdaydı hâlâ. Köylüler, gülüşüyorlardı. Önlerinden geçip yan sokaktaki evine götürdü. Dediği gibi ahıra kapattı, üzerimden de kilitledi. Ağlamak istiyor ama uğradığım haksızlığa öfkemden ağlayamıyordum...” (İşte O Çocuk, 2008: 13-14-15).

Göçmen Kızı Emine.

Özet: Hidayet, bağda zaman geçirirken yağmur yağmaya başlar, gök gürültüsü duyulur. Eve doğru koşmaya başlar. Eve yaklaştığında ise ağlama sesleri duyar. Göçmen ailelerden birinin evine yıldırım düşmüştür. Evin kızı Emine ölmüştür. Bunu öğrenir, eve gider. Tüm aile üzgündür. Yağmur fazla yağınca tahta köprünün yıkıldığı duyulur. Ertesi yıl Hidayet’in öğretmeni onları köyün imcesine götürür. El birliği ile köprü yapılır.

Konu: Hidayet Karakuş’un çocukluk anısıdır. Hidayet’in arkadaşının ölümüdür.

İzlek: Toplumsal birlik ve yardımseverliktir.

İleti: Yıkıcı olayların ardından toplumsal olarak birlik olmak gerekir.

Kahramanlar: Kahramanlar insanlardan oluşmaktadır.

- Hidayet Karakuş: Ana kahramandır.
- Hidayet Karakuş'un öğretmeni
- Emine: Göçmen ailelerden birinin yıldırım düşmesi sonucu ölen kızıdır.

Mekân: Olaylar köyde yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede sade, açık ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hikâyede yer alan kahramanların insanlardan oluşması çocuklar için gerçekçi özellik taşımaktadır. Hikâye anlatımı için kahraman bakış açısı kullanılmıştır. “...*O sırada selin karşı kıyısında biriken orakçıları gördüm...*” (İşte O Çocuk, 2008: 22). Diyaloglar, konuşma çizgisi kullanılmadan aktarılmıştır. “...*Bu havada onlar nasıl yol buluyorlar diye düşündüm o sırada.*”

“Ölmüş mü?”

“Yıldırım mı düşmüş?..” (İşte O Çocuk, 2008: 18).

Kurallı ve devrik cümle yapısı kullanılmıştır. “...*Küçük bir çocuktum. Okula gitmiyordum henüz...*” (İşte O Çocuk, 2008: 17). Hikâyede yer alan cümleler ortalama 7-8 sözcükle oluşturulmuştur. Bu hikâye içerisinde dipnot kullanılmıştır. “...*Aslında bağ olmaktan çoktan çıkmış, omcaları* çoktan sökülmiş; ığde, elma, armut, zerdali, erik, karaağaçla çevrili bir bahçeye dönmüştü...*”

*Omca (omaca): Kesilen ağacın yerde kalan kütük kısmı...” (İşte O Çocuk, 2008: 16)

Okula Taştan Yol.

Özet: Hidayet köy okulunda öğrenci iken öğretmenin öncülüğünde okul yolu taşlarla kaplanır. Öğrenciler okul bahçesindeki taşları taşır, öğretmen ise taşları yerleştirir. Ali Osman'ın defterlerini taşıdığı torbayı boşaltıp torbasıyla taş taşınması ise Hidayet'in dikkatini çeker. Akşam köydeki evlerin birinde yangın çıkar. Herkes yardımcı olmak için yangının çıktığı eve gider. Hidayet evde kalır. Ertesi gün okula gider. Arkadaşı Ali Osman, yangında hayatını kaybetmiştir. Hidayet, arkadaşları ve öğretmen çok üzülür.

Konu: Hidayet Karakuş'un çocukluk anısıdır. Hidayet'in arkadaşının ölümü anlatılmaktadır.

İzlek: Arkadaş sevgisi ve ölüm acısıdır.

İleti: Kendisine verilen görevi en iyi şekilde yapan kişiler unutulmaz.

Kahramanlar: Kahramanların insanlardan oluşması gerçekçi özellik taşımaktadır.

- Hidayet Karakuş: Ana kahramandır.
- Hidayet Karakuş'un öğretmeni
- Ali Osman: Hidayet'in arkadaşıdır.

Mekân: Olaylar köyde ve okulda yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede sade, açık ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hikâyede yer alan kahramanların insanlardan oluşması çocuklar için gerçekçi özellik taşımaktadır. Hikâyeye anlatımı için kahraman bakış açısı kullanılmıştır. Diyaloglar, konuşma çizgisi kullanılmadan aktarılmıştır. “...Bir ses sokakları koşarak dolaşiyor; “Yangın vaaar! Yangın vaaar!” diye haykırıyordu...” (İşte O Çocuk, 2008: 26,28). Kurallı ve devrik cümle yapısı kullanılmıştır. “...Öğretmenimiz ona da bir çözüm bulmuştu çoktan...” (İşte O Çocuk, 2008: 26). Hikâyede yer alan cümleler ortalama 7-8 sözcükle oluşturulmuştur. Bu hikâyeye içerisinde dipnot kullanılmıştır. “...Harmanlar kalkmış; kırdaki ürün, ambarlara, serpinlere* konmuş; ürün fazlası, ilçe pazarında satılmış, evlerin gerekleri alınmıştı... *)Serpın: Hanaylarda gömülü bulunan, içine tahıl konan sandık ...” (İşte O Çocuk, 2008: 24)

Tuz Dengi.

Özet: Hidayet, çocukluğuna ait, köyde yaşadığı anısını aktarır. Babasının anlattığı “Sağırkların Öyküsü”nü aktarmaktadır. Kış gecelerinde toplanan insanların birbirlerine anlattığı hikâyelerden biridir. Sağır insanların birbirlerini anlamadıkları için yaşadıkları sorunu anlatan bu öykü ile iletişimin önemine dikkat çekilir.

Konu: Hidayet Karakuş'un babasının anlattığı hikâyedir.

İzlek: Paylaşmak ve insanlarla iyi iletişim içinde olmaktır.

İleti: Hidayet'in babası hikâyeye sonunda şu ifadelere yer verir. “ İnsanlar anlaşamazlarsa çok kötü olur.” (İşte O Çocuk, 2008: 35). Anıda aktarılan hikâyeye sebebiyle ileti, iyi iletişim kurmanın önemidir.

Kahramanlar: Kahramanların insanlardan oluşmaktadır.

- Hidayet Karakuş: Ana kahramandır.
- Hidayet Karakuş'un babası
- Gelin: Sağırkların Öyküsü içinde geçen kahramandır.
- Kaynana: Sağırkların Öyküsü içinde geçen kahramandır.
- Adam: Sağırkların Öyküsü içinde geçen kahramandır.

Mekân: Olaylar köyde yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede sade, açık ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hikâyede yer alan kahramanların insanlardan oluşması çocuklar için gerçekçi özellik taşımaktadır. Hikâye anlatımı için kahraman bakış açısı kullanılmıştır. Diyaloglar, konuşma çizgisi kullanılmadan aktarılmıştır.

“...Bir gün kaynana yanındaki kalaylı bakır tası uzatmış:

“ Gelin bana bir su ver” demiş...” (İşte O Çocuk, 2008: 33).

Kurallı ve devrik cümle yapısı kullanılmıştır.

“...Kaynana gelinden önce düşmüş yola. Yolda giderken bir çiftçi görmüş...” (İşte O Çocuk, 2008: 33).

Hikâyede yer alan cümleler ortalama 7-8 sözcükle oluşturulmuştur. Bu hikâye içerisinde dipnot kullanılmıştır.

“...Kimi zaman kesle* karışık hayvan dışkısı yakılırdı ısınmak için...”

*Kes: İri saman...” (İşte O Çocuk, 2008: 30) Sağırın Öyküsü isimli hikâyeye atıfta bulunulmuştur. Bu anlamda değerlendirildiğinde metinler arası özelliği taşıyan bir hikâyedir.

Kurtlar.

Özet: Hidayet’in annesi, söz verildiği için Yusuf Ali Ağa’ya mercimek göndermelidir. Baba ilçeye gitmiştir. Döndüğünde mercimeğin gitmediğini öğrenirse kızacaktır. Hidayet’in ağabeyi ise saat geç olduğu için mercimeği götürmek istemez. Anne, Hidayet’ten mercimeği Yağcılar Köyü’ne götürmesini rica eder. Hidayet’i eşeğe bindirir. Hidayet, evden uzaklaşırken annesi pişman olur ve geri dönmesini söyler. Saat geç olduğu için kurtların oğluna zarar vermesinden korkar.

Konu: Hidayet Karakuş’un dokuz yaşında yaşadığı anısıdır. Hidayet’in çocukluğunda kendisine verilen bir görev ve ailesinin bu görev karşısındaki tutumu anlatılmaktadır.

İzlek: Sevgi, aile sevgisi ve güvende olmaktır.

İleti: Ailemiz bizim güvende olmamızı ister ve güvende olmamız için fedakârlık yapmaktan çekinmezler.

Kahramanlar: Kahramanların tamamı insanlardan oluşmaktadır.

- Hidayet Karakuş: Ana kahramandır.
- Hidayet Karakuş’un babası
- Hidayet Karakuş’un annesi

- Hidayet Karakuş'un ağabeyi
- Yusuf Ali Ağa: Yağcılar Köyü'nde yaşayan yaşlı adamdır.

Mekân: Olaylar köyde ve Yağcılar Köprüsü'nde yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede yalın ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hikâyede yer alan kahramanların insanlardan oluşması çocuklar için gerçekçi özellik taşımaktadır. Hikâye anlatımı için kahraman bakış açısı kullanılmıştır. Hikâyede yer alan “*Kasım'ın Yusuf Ali*” ifadesi açıklık ilkesine uygun olmadığı düşünülmektedir. “...*Kasım'ın Yusuf Ali, babamdan da yaşlı bir adamdı...*” (İşte O Çocuk, 2008: 37). Hikâye içinde betimleme örneklerine rastlanmaktadır. “...*Kasım'ın Yusuf Ali, babamdan da yaşlı bir adamdı. Sürmeli yeşil gözleri cin gibi güler, bir eli kırçıl sakalıyla oynarken öteki eliyle tuttuğu bastonu bir süs gibi kullanır, ona gereksinmesi yokmuş gibi çabuk adımlarla yürürdü...*” (İşte O Çocuk, 2008: 37). Diyaloglar, konuşma çizgisi kullanılmadan aktarılmıştır. Tamamlanmamış cümle örnekleri yer almaktadır.

“...*Babam, bir gün Yusuf Ali Ağa giderken;*

“*Hesabı ödemedin ama...*” dedi...” (İşte O Çocuk, 2008: 39).

Kurallı ve devrik cümle yapısı kullanılmıştır.

“...*Eşeğin başını köye doğru çevirdim. Güneş ufukta pembeleşerek batıyordu artık...*” (İşte O Çocuk, 2008: 42).

Hikâyede yer alan cümleler ortalama 7-8 sözcükle oluşturulmuştur. Bu hikâye içerisinde dipnot kullanılmıştır.

“...*Annem hanayda* bekliyordu...*

**)Hanay: Geleneksel Türk evlerinde önü açık sofa...*” (İşte O Çocuk, 2008: 42)

Köprüdeki Deve.

Özet: Hidayet'in çevresinden duyup etkisinde kaldığı bir hikâye üzerine yaşadığı anısı aktarılır. Çakırlar Köprüsü üzerinde bir deve olduğu ve yalnız dolaşan yolcuların üstüne bindiği anlatılmıştır. Gündüzleri Hidayet, akşamları ise ağabeyi kavun tarlasında durmaktadır. Kavun tarlasına giden yol ise Çakırlar Köprüsü'nden geçmektedir. Hidayet bir gün Çakırlar Köprüsü'nden geçerken deve gölgesi gördüğünü düşünür. Ancak o gölgenin bir deveye ait olmadığını fark eder. İlçe pazarına hayvan götüren köylüleri görünce anlatılan hikâyenin gerçek olmadığını anlar.

Konu: Hidayet Karakuş'un çocukluk anısıdır. Hidayet'i korkutan bir hikâye ve bu korkudan kurtuluşu anlatılmaktadır.

İzlek: Tecrübe edinmektir.

İleti: Deneyim sonucu elde edilen bilgi gerçektir ve korkuları yok etmenin yolu gerçek bilgiye ulaşmaktır.

Kahramanlar: Kahramanların tamamı insanlardan oluşmaktadır.

- Hidayet Karakuş: Ana kahramandır.
- Hidayet Karakuş'un babası, annesi ve ağabeyi

Mekân: Olaylar Çakırlar Köprüsü'nde yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede yalın ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hikâyede yer alan kahramanların insanlardan oluşması çocuklar için gerçekçi özellik taşımaktadır. Hikâye anlatımı için kahraman bakış açısı kullanılmıştır. "...O zaman içimdeki korku ılık bir sevince dönüştü. Öyle ya! Yarın ilçenin pazarıydı, yukarı köylüler ilçeye hayvan götürüyorlardı. Deve, benim düşlerimde yarattığım zavallı bir gölgeydi, o kadar..." (İşte O Çocuk, 2008: 48). Hikâye içinde betimleme örneklerine rastlanmaktadır. "...Toprak yol, ay ışığında beyaz bir su gibi uzanıyordu önümde. Köprüden geçip köye doğru neredeyse koşmaya başlayacağım sırada karşıdan, bağların arasından bir gölge çıktı. Ayaklarım geri gitse de kaçmayı kendime yediremiyordum..." (İşte O Çocuk, 2008: 46). Diyaloglar, konuşma çizgisi kullanılmadan aktarılmıştır.

"...Ağabeyimin sesiyle uyandım dalgınlığımdan.

"Uyuyor muydun?.." (İşte O Çocuk, 2008: 45).

Kurallı ve devrik cümle yapısı kullanılmıştır. Hikâyede yer alan cümleler ortalama 7-8 sözcükle oluşturulmuştur.

Donsuz Gömleksiz.

Özet: Hidayet ve arkadaşları köy deresinde yüzmeyi sever. Hidayet'in babası ise sular pis olduğundan onun dereye yüzmesini istemez. Hidayet'in hasta olmasından korkan babası, onu uyarmıştır. Kadir, Hidayet'i dereye yüzmek için çağırır. Ahmet ve Kemal'in de geleceğini söyler. Hidayet kabul etmez ancak sonrasında pişman olur ve kendini dereye bulur. Dere vakit geçirirler ve akşama doğru eve gitmeye karar verirler. Hidayet'in giysileri kaybolmuştur ve eve çıplak bir şekilde koşarak gelir. Giysilerini babasının yanında görür.

Konu: Hidayet Karakuş'un çocukluk anısıdır. Hidayet'in dereye yüzmeyi çok sevmesi ve dereye yaşadığı macera anlatılmaktadır.

İzlek: Aile büyüklerinin sözüne önem vermedir.

İleti: Aile büyüklerimizin uyarılarını dikkate almalıyız.

Kahramanlar: Kahramanların tamamı insanlardan oluşmaktadır.

- Hidayet Karakuş: Ana kahramandır.
- Hidayet Karakuş'un babası ve ağabeyi
- Kadir: Hidayet'in teyzesinin oğludur.
- Ahmet ve Kemal: Hidayet'in arkadaşlarıdır.

Mekân: Olaylar köyde ve köyün deresinde yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede yalın ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hikâyede yer alan kahramanların insanlardan oluşması çocuklar için gerçekçi özellik taşımaktadır. Hikâyeye anlatımı için kahraman bakış açısı kullanılmıştır. Hikâyeye içinde betimleme örneklerine rastlanmaktadır. "...Dere kıyısına sebze bahçeleri kurduk. Küçük arklar açtık. Ağaç kabuklarından kayıklar, değirmen olukları yaptık. Bentler, kanallar oluşturduk..." (İşte O Çocuk, 2008: 53). Diyaloglar, konuşma çizgisi kullanılmadan aktarılmıştır. "...Kadir, yukarıdan sokağa seslendi: "Geliyorum..." (İşte O Çocuk, 2008: 51). Kurallı ve devrik cümle yapısı kullanılmıştır. "...Onlara çok kızıyordum. Onların suçu yoktu ama kızıyordum işte..." (İşte O Çocuk, 2008: 54). Hikâyede yer alan cümleler ortalama 7-8 sözcükle oluşturulmuştur.

Yumurta Boyama Yarışı.

Özet: Hidayet ve arkadaşları, yumurta boyama yarışı yapmak isterler. Hidayet ve Ali İhsan, yumurtayı boyamak için soğan kabuğu kullanırlar. Yumurtayı gaz ocağı aracılığıyla suda kaynatırlar. Hidayet'in annesi, yumurtayı nasıl çıkaracağını öğretip gider. Gaz ocağının gazı biter ve pompa yapmaları gerekir. Sokak kapısının sesini duyarlar ve Ali İhsan, Hidayet'e çarpar. İkisi de yere düşer. Hidayet'in eline kaynamış su dökülür. Babası geldiğinde Hidayet'i hastaneye götürür. Hidayet'in arkadaşları, Hidayet'e " Yumurta Gazisi" adını takarlar. Çevresindekilerin ilgisi, Hidayet'in hoşuna gider.

Konu: Hidayet Karakuş'un çocukluk anısıdır. Hidayet'in başından geçen kaza anlatılmaktadır.

İzlek: Dikkatli olmaktır.

İleti: Kazaları önlemek için dikkatli olmalıyız.

Kahramanlar: Kahramanlar insanlardan oluşmaktadır.

- Hidayet Karakuş: Ana kahramandır.
- Tahsin: Hidayet Karakuş'un babasıdır.
- Hidayet Karakuş'un annesi
- Ali İhsan: Hidayet Karakuş'un yeğenidir.
- Kadir: Hidayet'in teyzesinin oğludur.
- Yusuf: Hidayet'in arkadaşıdır.

Mekân: Olaylar köyde, kahramanın evinde ve ilçede yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede yalın ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hikâyede yer alan kahramanların insanlardan oluşması çocuklar için gerçekçi özellik taşımaktadır. Hikâye anlatımı için kahraman bakış açısı kullanılmıştır. Hikâye içinde betimleme örneklerine rastlanmaktadır. “...Baharda hava ılıyınca evlerden sokaklara fırlayan çocukların içi içine sığmaz. Bahçeler yeşerir, kuşlar çoğalır, saksaganlar, kargalar, güvercinler gökyüzünü şenlendirir...” (İşte O Çocuk, 2008: 56). Diyaloglar, konuşma çizgisi kullanılmadan aktarılmıştır.

“...O sırada Ali İhsan;

“Devriliyor, bırak şunu” dedi...” (İşte O Çocuk, 2008: 60).

Kurallı ve devrik cümle yapısı kullanılmıştır.

“...Babam, anneme bizi evde bırakıp gittiği için çok kızdı o akşam...” (İşte O Çocuk, 2008: 63).

Hikâyede yer alan cümleler ortalama 7-8 sözcükle oluşturulmuştur. Hikâyede lakap olarak kullanılan “Şeytan Kadir” ifadesi yer almaktadır. “...Arkadaşlar bizi çok çağırmışlar ama gazocağının sesinden onları duymamışız. Sonradan teyzeoğlu Şeytan Kadir geldi anlattı...” (İşte O Çocuk, 2008: 63).

Samanımızı Yiyen Sıpa.

Özet: Hidayet'in annesi, ona samanların başında durup hayvanların yemesine engel olmasını söyler. Hidayet, görevi sırasında oyun oynamaya başlar ve bir eşek gelip samanları yemeye başlar. Hidayet, eşeği kovalamaya başlar. Bu durum Hidayet'in hoşuna gider ancak köy meydanına gelince eşek, Hidayet'e çifte atar. Hidayet yere düşer ve burnu kanar. Olanları öğrenen babası, Hidayet'i ilçe hastanesine götürmek ister. Yolda çoban köpeği ile karşılaşır ve at ürker. Hidayet, attan düşer. Babası, atı sakinleştirip Hidayet'i hastaneye götürür.

Konu: Hidayet Karakuş'un çocukluk anısıdır.

İzlek: Görev bilinci ve sorumluluktur.

İleti: Sorumluluklarımızın bilincinde olmalıyız. Bize verilen görevi yerine getirirken özenli davranmalıyız.

Kahramanlar: Kahramanların tamamı insanlardan oluşmaktadır.

- Hidayet Karakuş: Ana kahramandır.
- Tahsin: Hidayet Karakuş'un babasıdır.
- Hidayet Karakuş'un annesi

Mekân: Olaylar harmanda, ilçede ve köyde yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede yalın ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hikâyede yer alan kahramanların insanlardan oluşması çocuklar için gerçekçi özellik taşımaktadır. Hikâyede anlatımı için kahraman bakış açısı kullanılmıştır. Hikâyede içinde betimleme örneklerine rastlanmaktadır. "...Beygirimiz bizi bekliyordu. Çeşmenin yalağına yanaştı babam. Önce kendi bindi. Sonra beni elimden tutup kaldırdı, bu kez önüne oturttu..." (İşte O Çocuk, 2008: 68).

Diyaloglar, konuşma çizgisi kullanılmadan aktarılmıştır.

"...Babamın sesiyle uyandığımda ikindi olmuştu.

"Ne oldu yine?" Babam kızgındı..." (İşte O Çocuk, 2008: 67).

Kurallı ve devrik cümle yapısı kullanılmıştır.

"...Yarama aldırmadan kıkırdadım. Babam da güldü annemin sözlerine..." (İşte O Çocuk, 2008: 67).

Hikâyede yer alan cümleler ortalama 7-8 sözcükle oluşturulmuştur.

İflas Ettim.

Özet: Hidayet, bakkaldan aldığı şekerler ile evin alt katında, ambarda, dükkân açmak ister. Ambardaki pencerenin duvarını temizler. Şekerleri yerleştirir. Sonra dışarı çıkar. Ali İhsan ile tartıştıkları için onun yanına gitmez. Harmanda oynayan çocukları izler. Eve döndüğünde ise ambardaki şekerlerinin yerinde olmadığını görür. Şekerleri, Ali İhsan'ın yediğini anlar ancak ona hiç kızmaz. İflas ettiği için alım- satım işlerini bırakır.

Konu: Hidayet Karakuş'un çocukluk anısıdır.

İzlek: Hedefler doğrultusunda çalışmak ve vazgeçmemektir.

İleti: İlgi ve isteklerimiz doğrultusunda belirlediğimiz hedefler için çalışmalıyız. Sorunlar karşısında pes etmemeliyiz.

Kahramanlar: Kahramanların tamamı insanlardan oluşmaktadır.

- Hidayet Karakuş: Ana kahramandır.
- Ali İhsan: Hidayet Karakuş'un yeğenidir.
- Bakkal Ahmet

Mekân: Olaylar köyde ve ambarda yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede yalın ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hikâyede yer alan kahramanların insanlardan oluşması çocuklar için gerçekçi özellik taşımaktadır. Hikâye anlatımı için kahraman bakış açısı kullanılmıştır. Hikâye içinde betimleme örneklerine rastlanmaktadır. “... Köyümüzde bir bakkal vardı. Bakkal Ahmet. Evinin önünü çevirmiş, küçük bir odacık yapmış, ilçeden her hafta getirdiği, köyde en çok gereken gaz, tuz, şeker gibi yiyecekleri veresiye satardı...” (İşte O Çocuk, 2008: 71). Diyaloglar, konuşma çizgisi kullanılmadan aktarılmıştır. Kurallı ve devrik cümle yapısı kullanılmıştır.

“...Ali İhsan'ı üzmemek gelmedi aklıma. Altı üstü bir şekerdi, onu da çocuklar yerdi...” (İşte O Çocuk, 2008: 75). Hikâyede yer alan cümleler ortalama 7-8 sözcükle oluşturulmuştur. Hikâyede aile büyüklerinin söz sahibi olduğu aktarılmaktadır. Ailenin gelininin, söz hakkı olmadığı aktarılmaktadır. “...Annem, babam bana kızarlardı. Ağabeyim kızarmış ama belli etmezdi. Gelinablam zaten çok sessiz biriydi, evin geliniydi, kaynanadan, kaynatadan ona söz düşmezdi...” (İşte O Çocuk, 2008: 71).

Komşu Köydeki Kız.

Özet: Hidayet'in babası ve annesi, aralarında konuşurlar. Hidayet ile Melek'i evlendirmek istediklerini söylerler. Melek komşu köyde yaşayan akrabalarından birinin kızıdır. Hidayet konuşulanları duyar. Hidayet, bir gün Melek'in yaşadığı köye gider. Orada başka çocuklarla oyun oynamaya başlar. Melek, Hidayet'in yanına gelir ve onu eve davet eder. Hidayet, bu durumdan çok utanır ve koşarak köyüne döner. Eve döndüğünde ise komşu köye nasıl gittiği konuşulur. Melek ile ilgili şakalar yapan ailesine kızarmış ancak karşılık vermez.

Konu: Hidayet Karakuş'un çocukluk anısıdır.

İzlek: Çocukların gelişim dönemidir.

İleti: Çocuklar için uygun olmayan konuşmalar yapmamalıyız. Onların gelişim dönemini dikkate almalıyız.

Kahramanlar: Kahramanlar, insanlardan oluşmaktadır.

- Hidayet Karakuş: Ana kahramandır.
- Hidayet Karakuş'un annesi, babası ve ağabeyi
- Ali İhsan: Hidayet Karakuş'un yeğenidir.
- Melek: Komşu köydeki kızdır.

Mekân: Olaylar köyde ve komşu köy olan Akçaşar Köyü'nde yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede yalın ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hikâyede yer alan kahramanların insanlardan oluşması çocuklar için gerçekçi özellik taşımaktadır. Hikâyeye anlatımı için kahraman bakış açısı kullanılmıştır. Hikâyede içinde betimleme örneklerine rastlanmaktadır. “...Ovalara baka baka, bağların altından, Körkuyu'nun yanından geçtim. Kırılarda cılız bir rüzgâr esiyor, güneş başımı, yüzümü hafiften yakıyordu. Terliyordum. Ovanın bitiminde dağların arasından gölün mavisini yansıyordu. Gökte de bulut yoktu. Ot kokuları, çiçek kokuları, tarlakuşlarının birbirini çağıran ötüşleri hoşuma gidiyordu...” (İşte O Çocuk, 2008: 79). Diyaloglar, konuşma çizgisi kullanılmadan aktarılmıştır. Kurallı ve devrik cümle yapısı kullanılmıştır.

“...İki evin kadınları kızları daha bir neşeli çalışıyordu biraraya gelince. Yalnızlık duymuyorlardı...” (İşte O Çocuk, 2008: 76). Hikâyede yer alan cümleler ortalama 7-8 sözcükle oluşturulmuştur. Hikâyede çocuk kahramanın, ebeveynlerinin konuşmasını duyması üzerine aklından geçirdiği düşünceler aktarılmaktadır. Çocuk okuyucular için olumsuz örnek oluşturabilecek bir konuşma aktarılmaktadır. “...Babam; “Oğlumuz Melek'i alırsın. Onların keçileri, koyunları bol, bizim de üç-beş dönüm tarlamız var. Çocuklara yeter de artar” diyordu. Annem, güldü: “Hele bir büyüsünler de bakalım Allah o günlere ne gösterir!” dedi. Babam, hemen yarın düğün yapacakmış gibi heyecanlıydı. Daha okula başlamamıştım...” (İşte O Çocuk, 2008: 76). Çocuk kahramanın annesi ile arasında geçen diyalog ise okuyucular için olumsuz bir örnek oluşturmaktadır. “...Bir gün anneme; “Beni ayırırverin, ben ayrı oturacağım” dedim. Annem ağlarken gülmeye başladı. “İyi olur, ben de senden kurtulurum” dedi. Annemin benden kurtulma düşüncesine çok üzüldüm...” (İşte O Çocuk, 2008: 77).

Körkuyu.

Özet: Hidayet, oruçlu olduğu bir gün çobanlık yapar. Çok susamış olan Hidayet, dayanamayıp su içer. Akşam, iftar saatinde ise orucunu bozduğu için pişman olur. Hidayet, yine çobanlık yaptığı bir gün arkadaşları ile yaşadığı bir anısını aktarır. Hayvanları otlatırken susamış olan Hidayet ve arkadaşları, Körkuyu'ya giderler. Kovası kopuk olduğu için Kadir,

kuyunun dibine iner. Diğer çocuklardan küçük olmasına rağmen bu cesareti göstermesi Kadir'i, arkadaşlarının kahramanı yapar.

Konu: Hidayet Karakuş'un çocukluk anısıdır.

İzlek: Cesaret. Suyun hayatımız açısından önemidir.

İleti: Su hayatımızın vazgeçilmez ihtiyaçlarından biridir. Cesur olursak ihtiyaçlarımızı karşılayabiliriz.

Kahramanlar: Kahramanların tamamı insanlardan oluşmaktadır.

- Hidayet Karakuş: Ana kahramandır. Dokuz yaşındadır.
- Kemal: Hidayet'in arkadaşıdır. On yaşındadır.
- Yusuf: Hidayet'in arkadaşıdır. On yaşındadır.
- Kadir: Hidayet'in arkadaşıdır. Sekiz yaşındadır

Mekân: Olaylar köyde yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede yalın ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hikâyede yer alan kahramanların insanlardan oluşması çocuklar için gerçekçi özellik taşımaktadır. Hikâyeye anlatımı için kahraman bakış açısı kullanılmıştır. Hikâyede içinde betimleme örneklerine rastlanmaktadır. “...Oruçluydum. Açlıktan değil ama susuzluktan dilim damağım birbirine yapıştıyordu. Güneş, batıdaki Kökez Dağına doğru eğilmiş, ikindi yaklaşmıştı. Köy, uzaktan bana cennet gibi görünüyordu...” (İşte O Çocuk, 2008: 87). Diyaloglar, konuşma çizgisi kullanılmadan aktarılmıştır.

“...Kadir;

“İçinde hiçbir şey yok!” dedi...” (İşte O Çocuk, 2008: 91).

Kurallı ve devrik cümle yapısı kullanılmıştır.

“...Hepimiz ona gıpta ediyorduk. Hepimizden küçüktü üstelik...” (İşte O Çocuk, 2008: 92).

Hikâyede yer alan cümleler ortalama 7-8 sözcükle oluşturulmuştur. Hikâyede içerisinde Şahmaran masalına atıfta bulunulmuştur. Bu açıdan değerlendirildiğinde hikâyede, metinler arası özelliği taşımaktadır.

“...Aklıma evde kışın okuduğum Şahmaran masalı geliyordu...” (İşte O Çocuk, 2008: 90).

Ben Okumayacağım!

Özet: Hidayet, beşinci sınıf öğrencisidir. Öğretmen, okul kapandıktan sonra dokuz öğrenciyi seçip onları öğretmen lisesi sınavına hazırlamak için ders anlatır. Komşu köylerden

gelen öğrenciler, sayıyı on beşe çıkarır. Öğretmen akşam olunca tüm öğrencilerin evine gidip onları kontrol eder. Hidayet ise bu durumdan sıkılır. Bir gün çıkını hazırlar, öküzleri alıp otlatmaya götürür. O gün, çobanların dahi gitmediği, uzak yerlere gider. Eve dönerken babası ile karşılaşır. Babası ona vurur, kızar, okuması için öğütler verir. Ertesi gün okula gider. Hidayet, yaptığı yanlışın farkındadır.

Konu: Hidayet Karakuş'un çocukluk anısıdır.

İzlek: Eğitim almanın önemli bir fırsat olmasıdır.

İleti: Okulda öğrendiğimiz bilgiler, bizi geleceğe taşır. Ailemiz ve öğretmenimiz bizim için önemli öğütler verir.

Kahramanlar: Kahramanların tamamı insanlardan oluşmaktadır.

- Hidayet Karakuş: Ana kahramandır.
- Hidayet'in babası
- Ali İhsan: Hidayet'in yeğenidir.
- Öğretmen: Hidayet'in fedakâr öğretmenidir.

Mekân: Olaylar Yukarıharman Köyü'nde, okulda ve kahramanın evinde yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede yalın ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hikâyede yer alan kahramanların insanlardan oluşması çocuklar için gerçekçi özellik taşımaktadır. Hikâye anlatımı için kahraman bakış açısı kullanılmıştır. Hikâye içinde betimleme örneklerine rastlanmaktadır. Diyaloglar, konuşma çizgisi kullanılmadan aktarılmıştır. Kurallı ve devrik cümle yapısı kullanılmıştır.

"...Ben de hanaydaydım artık. Ay, gökyüzünde yumuşak bir insanın gülümsemesiyle bana bakıyordu..." (İşte O Çocuk, 2008: 96).

Hikâyede yer alan cümleler ortalama 7-8 sözcükle oluşturulmuştur. Hikâyede çocuk kahramanın yaşadığı durum karşısında düşüncelerini aktardığı görülmektedir. Öğretmenin kullandığı ifade ise çocuk okuyucuları olumsuz yönde etkileyebilecek bir özellik taşımaktadır.

"...Öğretmenimiz durmadan yineliyordu: "Bu köylerden kurtulacaksınız. Okuyacaksınız." Bizse hem istekliydik, hem korkuyorduk... Meyve bahçeleriyle, dereleriyle, bol olmasa da çeşmelerden akan sularıyla, uzakta görünen mavi dağların berisinde uzanan ovası, yumuşak tepeleriyle bu köy bizimdi. Bu köyden kurtulmak olur muydu?.." (İşte O Çocuk, 2008: 94-95).

Çocuk kahramanın okula gitmemek için ürettiği bahane ve aklından geçenler aktarılmaktadır. Çocuk okuyucular için olumsuz örnek oluşturabilecek bir durum aktarılmaktadır. *"...Öküzleri*

ahırdan çıkardım. Kızların yolunu tuttum. Okulun önünden geçmemek için Yukarıharman'dan sürdüm öküzleri. Kızlar ne güzeldi. Bugün öküzleri öyle doyurmalıydım ki babam bundan hoşnut olmalı, benim okumama filan boş vermeliydi..." (İşte O Çocuk, 2008: 99). Okula gitmemek için öküzleri kızlara götürən çocuk kahramanın babası tarafından cezalandırılması aktarılmaktadır. "...Sustum. Kulağıma yapıştı. Kışıma kışıma şaplak indirmeye başladı. "Bir daha okuldan kaç da göreyim seni." Hayret, ağlamak aklıma gelmiyordu. Demek suçumu kabul etmiş, yaptığının yanlış olduğunu iyiden bellemişim. Babam, vurmaya bıraktıktan sonra da söylenmeye devam etti..." (İşte O Çocuk, 2008: 100).

Kara Ali Kurtuluş Savaşı'nda.

Özet: Hidayet ve arkadaşları, elma bahçelerinden, elma alır. Bu durumu akşam ailesine anlatır. Ağabeyi ve Ali İhsan, güler. Annesi ve babası ise kızar. İzinsiz alınmaması gerektiğini söylerler. Başka bir gün okula giderken Kara Ali, çocuklara elma ikram eder. Çocukların, öğretmen okulu sınavlarına katılmak için hazırlandıklarını bildiği için onlara iltifat eder. Çocuklar okula gider. Öğretmen henüz gelmemiştir. Kara Ali, o gün kendisinin öğretmen olduğunu söyleyerek sınıfa girer. Derste ise Afyon çatışmalarını anlatır. Kara Ali, çatışma sırasında asker olduğunu söyler. Mustafa Kemal'den bahseder. Acı ölümleri, açlığı ve savaşı anlatır. Derken Tahsin Bey, sınıfa girer. Kara Ali, dinlenmek için oturur. Hidayet o günden sonra Kurtuluş Savaşı denilince Kara Ali'nin anılarını hatırlar.

Konu: Hidayet Karakuş'un çocukluk anısıdır.

İzlek: Vatan sevgisi ve milli değerlerdir.

İleti: Kurtuluş Savaşı sırasında yapılan fedakârlıkları bilmeliyiz.

Kahramanlar: Kahramanlar insanlardan oluşmaktadır.

- Hidayet Karakuş: Ana kahramandır.
- Ahmet Şen: Uzun boylu, uzun bacaklıdır. Hidayet'in arkadaşıdır.
- Ahmet Öncü: Kısa boyludur ve çeviktir. Hidayet'in arkadaşıdır.
- Tahir Bey: Hidayet'in öğretmenidir.
- Kara Ali (Ali Ağa): 35 yıl önce Kurtuluş Savaşı'na katılmış bir askerdir.
- Hidayet'in annesi, babası ve ağabeyi
- Ali İhsan: Hidayet'in yeğenidir.

Mekân: Olaylar sınıfta yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede yalın ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hikâyede yer alan kahramanların insanlardan oluşması çocuklar için gerçekçi özellik taşımaktadır. Hikâyede

anlatımı için kahraman bakış açısı kullanılmıştır. “...Kara Ali'nin sözleri üzerine hepimiz her şeyi bıraktık. Onu kışın dinlediğimizde de sus pus olmuş, çıt çıkarmamıştık. O gerçek bir kahramandı. Savaşın içinden geçip gelmişti. Düşmanla göğüs göğüse çarpışmıştı...” (İşte O Çocuk, 2008: 107). Hikâye içinde betimleme örneklerine rastlanmaktadır. “...Ahmet Şen, daha uzun boyluydu, bacakları uzundu. Ahmet Öncü'ye aksine kısa, güdük boylu. Ancak çevikti. Ahmet Şen'in yanında yürüyor, Şen bir adım atasıya o, iki adım atıyordu. İkisi de ördekler gibi paytak gidiyor, gülünç oluyorlardı...” (İşte O Çocuk, 2008: 103). Diyaloglar, konuşma çizgisi kullanılmadan aktarılmıştır. Kurallı ve devrik cümle yapısı kullanılmıştır. “...Çobanlar birkaç gün sevinir. Ekinlere bir yararı olmaz hazıranda yağın yağmurun” dedi Kemal...” (İşte O Çocuk, 2008: 104). Hikâyede yer alan cümleler ortalama 7-8 sözcükle oluşturulmuştur. Hikâyede savaş sırasında yaşanan acıların aktarıldığı bir bölüm yer almaktadır. Kullanılan ifadeler ise şu şekildedir;

“...Biz, Aydınli Remzi'yle içinden çığlıkların yükseldiği bir eve daldık. İki düşman askeri evdeki iki yaşlı insana saldırıyordu. Onları anında tepeledik. Oradan bir başka eve geçtik. Orada da iki kadının ölüsüyle karşılaştık. Acıdan ne yapacağımızı bilemez haldeydik ama o acıya bile zamanımız yoktu. Remzi, bitişik evden yükselen alevlerin içine daldı. Şehrin her yerinden alevler yükselmeye başlamıştı. Sokakta koşarken ya da bir eve girerken ayağımız ölümlere takılıyordu...” (İşte O Çocuk, 2008: 109).

Köyde Sinema.

Özet: Köye sinema geldiği ve Deli Ali'nin avlusunda gösterileceği duyulur. Köylüler, Deli Ali'nin avlusuna gider. Kunuri Savaşı (Kore Savaşı)'nın anlatıldığı bir görüntü gösterilir. Köylüler, görüntüleri dikkatle izler. Film bittiğinde alkışlarlar. Herkes, yüreği buruk bir biçimde eve döner.

Konu: Hidayet Karakuş'un çocukluk anısıdır. Kore Savaşı'dır.

İzlek: Türk askerinin fedakârlıklarıdır.

İleti: Türk askeri fedakârdır. İhtiyacı olan milletlere yardım etmekten kaçınmaz.

Kahramanlar: Kahramanların tamamı insanlardan oluşmaktadır.

- Hidayet Karakuş: Ana kahramandır.
- Deli Ali: Avlusuna sinema kurulan köylüdür.

Mekân: Olaylar köyde yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede yalın ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hikâyede yer alan kahramanların insanlardan oluşması çocuklar için gerçekçi özellik taşımaktadır. Hikâyede

anlatımı için kahraman bakış açısı kullanılmıştır. “...Bayramlarda okuduğumuz şiirlerle küçük yüreklerimizde yoğun bir yurt sevgisi doğdu. Yurdumuzun köyümüz kadar olmadığını haritalardan öğrendik. O sıralarda Kore Savaşlarına gönderilen askerlerimizin savaşta yitlikleri dilden dile geziyordu...” (İşte O Çocuk, 2008: 116). Hikâye içinde betimleme örneklerine rastlanmaktadır. Diyaloglar, konuşma çizgisi kullanılmadan aktarılmıştır. Kurallı ve devrik cümle yapısı kullanılmıştır. “...O akşam da eve girdikten sonra onun; “Nice ana kuzusu kaldı mı orada şimdi?” sorusu kulaklarımda bugün de çınlar durur...” (İşte O Çocuk, 2008: 118). Hikâyede yer alan cümleler ortalama 7-8 sözcükle oluşturulmuştur.

Deli Ali'nin Yılan Korkusu.

Özet: Hidayet, Deli Ali'nin yılandan korktuğunu belirtir. O dönemde tütün (sigara) içmenin zararları, yeterince bilinmemektedir. Erkeklerin, köy odalarında toplandığı bir gün, Deli Ali uyuyacakken, Çakır Yusuf şaka yapmak ister. Tütün tabakasını, Deli Ali'ye uzatır. Deli Ali, tabakayı açar ve içinde küçük bir yılan görür. Yılandan çok korkan Deli Ali, tabakayı fırlatır ve Çakır Yusuf'un hiçbir ikramını kabul etmez. Hidayet ise yıllar önce tarlada bir yılan gördüğünü hatırlar. Yılandan korktuğu için ona taşla vurup öldürdüğünü anlatır. Bu yaptığı kötülükten dolayı pişmanlık duyar ve canlılara zarar vermeme kararı alır.

Konu: Hidayet Karakuş'un çocukluk anısıdır.

İzlek: Korkularımız ve hayvanların yaşama hakkı vardır.

İleti: Tüm hayvanlar yaşama hakkına sahiptir. Onlara zarar vermemeliyiz. Korkularımız bize, başka canlılara zarar verme hakkını vermez.

Kahramanlar: Kahramanların tamamı insanlardan oluşmaktadır.

- Hidayet Karakuş: Ana kahramandır.
- Deli Ali: Şaka yapılan kişidir. Yılandan korkmaktadır.
- Çakır Yusuf: Şaka yapan kişidir.

Mekân: Olaylar köyde ve tarlada yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede yalın ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hikâyede yer alan kahramanların insanlardan oluşması çocuklar için gerçekçi özellik taşımaktadır. Hikâye anlatımı için kahraman bakış açısı kullanılmıştır. “...Kahve yoktu o zamanlar köyümüzde. Erkekler köy odalarında toplanır, uzaklardan gelen kimi konuklar dış dünyadan haberler getirirlerdi...” (İşte O Çocuk, 2008: 119). Hikâye içinde betimleme örneklerine rastlanmaktadır. “...Pembe bir yüzü vardı. Gülünce ağzındaki birkaç diş görülürdü. Kasketini kaşlarına eğer, uzunca boyu kendine fazla geliyormuş gibi hafifçe kambur yürürdü. Elinde her

zaman renkli bir tespih olurdu...” (İşte O Çocuk, 2008: 119). Diyaloglar, konuşma çizgisi kullanılmadan aktarılmıştır. Kurallı ve devrik cümle yapısı kullanılmıştır. Hikâyede yer alan cümleler ortalama 7-8 sözcükle oluşturulmuştur. Hikâyede sigara kullanımına ilişkin bir anlatım yer almaktadır. Çocuk okuyucular için uygun olmayan bu durum ise şu şekilde aktarılmaktadır;

“...Köy odalarında kimi zaman ortak yemekler yenirdi. Tütün içilirdi o zamanlar çoğunlukla. Tiryakiler, ceplerinde gümüş renkli tabakalar taşır, tekelden aldıkları tütün paketini o tabakaya basarlar; kapağın içindeki küçük maşaya kıştırılmış özel sigara kâğıdına yeterince tütün alır, tabakayı ortaya atarlardı: “Sar bakalım bir sigara da sen. Bu dünyanın derdi biter mi?” derken başka tabakalar atılırdı. Kimi zaman odada dumandan göz gözü görmez olurdu ama o zamanlar sigaranın zararları bugünkü kadar bilinmiyordu...” (İşte O Çocuk, 2008: 120). Çocuk kahramanın yılanı uyguladığı şiddeti aktardığı bölüm ise şu şekildedir;

“...Desteyi orakla bir kez daha kaldırdım. O, dürülmüş, yuvarlak bir halka olmuş, oradaydı. Desteyi yan tarafa çektim. O yakınlardan bulduğum büyük bir taşı yılanın beline indirdim. “Yılanı öldürürken ya başına ya beline vuracaksın” derlerdi. Ben de öyle yaptım. Sonra da ölü yılanı mendilimle alıp kendi korkumla alay edercesine çevredeki çalışanlara gösterdim... Şimdi en az insan kadar yılanların da doğada bulunması gerektiğini, bu dünyanın bizim olduğu kadar öteki canlıların da olduğunu düşünüyorum. Ama o yılanı yaptığım kötülük de aklımdan çıkmıyor...” (İşte O Çocuk, 2008: 124).

Tahta Bisiklet.

Özet: Hidayet’in babası, limontuzu ile limonata yapar. Hidayet, limonatanın tadını çok beğenir ve evde yalnız kaldığı bir gün limonata yapmak ister. Karışımı eritmek için hızla karıştırırken bardak kırılır. Başka bir gün de gaz lambasının camını düşürüp kırıldığını hatırlar. Hidayet, babasının testere ile bir dalı kestğini görür. Babası, hidayet için tahta bir bisiklet yapar. Hidayet, çok sevinir ve bu bisiklete binmeye kıyamaz. Arkadaşlarının isteği üzerine bisiklete biner. Bisiklet kırılır. Hidayet, çok üzülür ancak onun için bu bisiklet çok değerlidir.

Konu: Hidayet Karakuş’un çocukluk anısıdır. Hidayet’in babasından aldığı hediye ve bisikletin Hidayet için kıymeti anlatılmaktadır.

İzlek: Sevgidir.

İleti: Eşyayı değerli kılan dayanıklılığı değildir.

Kahramanlar: Kahramanların tamamı insanlardan oluşmaktadır.

- Hidayet Karakuş: Ana kahramandır.

- Hidayet'in babası
- Ali İhsan: Hidayet'in yeğenidir.

Mekân: Olaylar köyde yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede yalın ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hikâyede yer alan kahramanların insanlardan oluşması çocuklar için gerçekçi özellik taşımaktadır. Hikâye anlatımı için kahraman bakış açısı kullanılmıştır. “...Uyumuşum. Rüyamda masmavi bir bisikletle harmanlarda dolaşıyordum. Ammen uyandırdığında herkes toplanmış, sofraya oturmaya hazırlanıyorlardı...” (İşte O Çocuk, 2008: 136). Hikâye içinde betimleme örneklerine rastlanmaktadır. “...Arkta akan suyun kıyısına çöktüm. Ovada yemyeşil bir halı seriliydi. Arkin kıyısında çamurdan bentler yaptım. Ağaçlar diktim. Taştan bahçeler çevirdim. Bir küçük değirmen kurdum. Burnuma un kokusu geldi...” (İşte O Çocuk, 2008: 131). Diyaloglar, konuşma çizgisi kullanılmadan aktarılmıştır. Kurallı ve devrik cümle yapısı kullanılmıştır. “...Babam, onu çoktan unutmuş, bahçede yapılan işleri soruyordu annemlere. Ama benim içimde, bozalsa da o tahta bisiklet yaşıyor, onunla konuşup duruyordum...” (İşte O Çocuk, 2008: 137). Hikâyede yer alan cümleler ortalama 7-8 sözcükle oluşturulmuştur. Çocuk kahramanın yaşadığı olumsuz durumu aktardığı cümleler ise şu şekildedir; “...Bisikleti kucağımdan indirdim. Üstüne bindim. Ayaklarımı pedallarına koydum. Önce sol pedal çivisinden çıktı. Sonra sağ pedal düştü. Zaten tutsalar da tekerlekleri döndürmüyorlardı. Arkadaşlar bisikletin daha ilk binişte dağılmasından mutlu oldular. Gülerek alay etmeye başladılar...” (İşte O Çocuk, 2008: 136).

Bentte Yüzen Manda Çobanı.

Özet: Hidayet ve arkadaşları, çelik çomak oyunu oynarlar. Hidayet, oyunu kaybeder. Oyun gereği, boğazına kadar kuma gömülür. Hidayet, bu durumdan hoşlanmaz ancak oyun kurallarına itiraz etmez. Hidayet ve arkadaşları başka bir gün, köyün manda çobanı olan Arif Ağa'yı kışkırtırlar. Hidayet, insanları kışkırtmayı sevmez. Ahmet Öncü, Arif Ağa'ya elma ikram eder. Arif Ağa'nın güzel yüzdüğü hakkında konuşulduğunu söyler. Arif Ağa'yı etkileyip suya girmesi için ikna eder. Arif Ağa, suya girer ve bir süre sonra kaybolur. Çocuklar, onun boğulduğunu düşünüp ağlamaya başlarlar. Derken Arif Ağa'nın sudan çıkmış olduğunu görürler. Arif Ağa, onlara şaka yaptığını söyler. Hidayet ve arkadaşları ise Arif Ağa'ya yaptıkları şeyden pişmanlık duyarlar. Hidayet o gece düşlerinde su içinde çarpınan bir çocuğu kurtarmaya çalıştığını görür.

Konu: Hidayet Karakuş'un çocukluk anısıdır.

İzlek: Büyüklere karşı saygılı olmak ve onların kıymetini bilmektir.

İleti: Büyüklerimize karşı saygılı olmalıyız ve onların hayatını tehlikeye atmamalıyız.

Kahramanlar: Kahramanların tamamı insanlardan oluşmaktadır.

- Hidayet Karakuş: Ana kahramandır.
- Arif Ağa: Köyün Manda Çobanıdır.
- Ali İhsan: Hidayet'in yeğenidir.
- Ahmet Öncü, Hatice Dudu, Huriye, Şeytan Kadir: Hidayet'in arkadaşlarıdır.

Mekân: Olaylar köyün deresinde yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede yalın ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hikâyede yer alan kahramanların insanlardan oluşması çocuklar için gerçekçi özellik taşımaktadır. Hikâye anlatımı için kahraman bakış açısı kullanılmıştır. Hikâye içinde betimleme örneklerine rastlanmaktadır. “...Manda çobanı, köprüünün altında yatan mandalara baktı. Onlar, kirli suyun içinde geniş getirerek uyukluyorlardı. Hepsinin keyfi yerindeydi. Yağlı, kara kıllı derileri güneşte parlıyor, geniş karınları soluk alıp verdikçe inip kalkıyordu. İçlerinden biri de bizimdi...” (İşte O Çocuk, 2008: 145). Diyaloglar, konuşma çizgisi kullanılmadan aktarılmıştır. Kurallı ve devrik cümle yapısı kullanılmıştır. Hikâyede yer alan cümleler ortalama 7-8 sözcükle oluşturulmuştur. Bu hikâyede dipnot yer almaktadır.

“... Ayaklarında dolaklar* olurdu...”

**)Dolak: Tozluk yerine, ayak bileğinden dize kadar dolanan ensiz uzun kumaş parçası.” (İşte O Çocuk, 2008: 140).*

Anlatımda yer alan “Şeytan Kadir” ifadesi ise çocuk okuyucular için olumsuz bir örnek teşkil etmektedir. “...Şeytan Kadir’sse, Ahmet’e destek veriyor, Arif Ağa’yı alkışlıyordu...” (İşte O Çocuk, 2008: 148).

Çocuk kahramanların yaşadığı olayın aktarıldığı hikâyede yer alan ifadeler ise şu şekildedir; “...O, dere kıyısındaki çıvgınlardan birinin ardına geçti, ayaklarından çabucak dolaklarını çözdü; gömleğini, kıl donunu çıkardı. Elde dikilmiş, bezden iç donuyla kaldı. Kızlar, gülüşerek dere kıyısındaki yabangüllerinin ardına saklandılar. Ahmet, hınzırlıkla seslendi: “Arif Ağa, içdonunu nerede kurutacaksın? Onu da çıkar!” Manda çobanı, iki yanına bakındı...” (İşte O Çocuk, 2008: 146).

Annem Beni Seviyormuş.

Özet: Hidayet'in babası, ilçe pazarından gelir ve müjdeli haberi verir. Hidayet'in, yazılı sınavında başarılı olup sözlü sınavına girmeye hak kazandığına dair yazı bulunan mektubu

okur. Hidayet artık öğretmen okulu sınavı için son aşamaya geçmiştir. Annesi, Hidayet'in imam hatip okulunda okumasını istediği için bu durum karşısında çok sevinmez. Hidayet, sözlü sınava girer ve o sınavı da başarılı bir şekilde tamamlar. Evden ayrılıp okula gitme vakti gelince annesi, işi olmasına rağmen koşarak Hidayet'i uğurlamaya gelir. Annesinin bu vedasını gören Hidayet, onun sevgisini hisseder.

Konu: Hidayet Karakuş'un çocukluk anısıdır.

İzlek: Sevgi, başarı ve mutluluktur.

İleti: Annemiz ve babamız bizim başarılarımızdan mutluluk duyar. Ailemiz bizi her koşulda sever.

Kahramanlar: Kahramanların tamamı insanlardan oluşmaktadır.

- Hidayet Karakuş: Ana kahramandır.
- Hidayet'in annesi ve babası

Mekân: Olaylar köyde ve ilde yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede yalın ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hikâyede yer alan kahramanların insanlardan oluşması çocuklar için gerçekçi özellik taşımaktadır. Hikâye anlatımı için kahraman bakış açısı kullanılmıştır. Hikâye içinde betimleme örneklerine rastlanmaktadır. "...O sabah, evin kapısından çıktım, sokaktan yukarı baktım. Annem, şalvarının ıslak paçalarını sıvamış, rüzgâr gibi bana doğru koşuyordu. Ben daha ne olduğunu anlamadan bana yetişti, sarıldı: "Yolun açık olsun, Allah zihin açıklığı versin yavrurum" deyip öpüp kokladı beni..." (İşte O Çocuk, 2008: 157). Diyaloglar, konuşma çizgisi kullanılmadan aktarılmıştır. Kurallı ve devrik cümle yapısı kullanılmıştır. Hikâyede yer alan cümleler ortalama 7-8 sözcükle oluşturulmuştur. Bu hikâyede dipnot yer almaktadır.

"... Tahıl yıkamak için geceden su nöbetine girmiş, sabaha karşı da hatılda* buğday yıkama sırası bize gelmişti..."

**)Hatıl: Duvar örülmeden önce yatay olarak konan ve araları taş, tuğla ya da kerpiçle örülen direk; bizim köyde içinde tahıl yıkanan küçük havuz." (İşte O Çocuk, 2008: 156).*

Kardan Adam Kaçtı.

Özet: Kar tanelerinin en büyük korkuları güney batı yeli (Lodos) idi. Soğuk havaları seviyorlardı. Okul bahçesindeki Küçük Murat, öğretmen ve diğer öğrenciler biraz kartopu oynadıktan sonra kardan adam yapmaya karar verirler. Kar taneleri de kardan adamın bir parçası olur. Kardan adam bitince öğrenciler sınıfa giderler. Kar taneleri ise birlikte oldukları

için mutlu olurlar. Okul kapanıp çocuklar eve gidince kar taneleri, eriyip yok olmamak için karlı dağlara çıkmak isterler. Yolda serçe ve köpekle karşılaşan kardan adam dağların doruklarından geçer. Buz kütesini görünce hiç erimeyeceklerini anlarlar. Kar taneleri, birlikte olmanın verdiği mutlulukla okul bahçesindeki çocukları anımsarlar. Çocuklar ise ertesi gün okul bahçesinde kardan adamı göremeyince bu durumu öğretmene sorarlar. Öğretmen ise kardan adamın soğuk yerlere gittiğini söyler. Çocuklar yeni bir kardan adam yapıp gitmemesi için ip bağlamayı düşünürler.

Konu: Kar tanelerinin birbirlerinden ayrılmamak için çıktığı yolculuk anlatılmaktadır.

İzlek: Birlikte olmaktır.

İleti: Birlikte olursak daha güçlü oluruz ve yok olmayız. Ayrıca hikâyenün sonunda kar tanesinin notuna da yer verilmiştir. Kar tanesinin notu: “*Şimdi dağların tepelerindeki karlara bakın ve beni, kar tanesi kardeşinizi anımsayın. Yeni kardan adam yaptığınızda eline bir de baston verin. Yokuşlarda çok işine yarayacaktır. Ne de olsa bir kardan adamın yüreği dağlardadır. Dağlara çıkarken ayağı takılıp düşerse dağılıverir. Bizim de korkudan dizlerimizin buzu çözülür. Kar kardeşlerinizin eriyip yok olmasını ister misiniz?*” (Kardan Adam Kaçtı, 2017: 20).

Kahramanlar: Kahramanlar canlı ve cansız varlıklardan oluşmaktadır.

- Kar Taneleri: Hikâyenin anlatıcısı olan ana kahramanlardır.
- Küçük Murat
- Öğretmen
- Diğer öğrenciler
- Serçe ve Köpek

Mekân: Olaylar okul bahçesinde ve dağların doruklarında yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede yalın ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hikâye anlatımı için hâkim bakış açısı kullanılmıştır. Hikâye içinde betimleme örneklerine rastlanmaktadır. Diyaloglar, konuşma çizgisi kullanılmadan aktarılmıştır. “...Öğretmen gülümsedi. Soluk soluğaydı: “Siz de kardan çocuklara benzediniz.” Çocuklar onun sözlerine gülerken...” (Kardan Adam Kaçtı, 2017: 8). Kurallı ve devrik cümle yapısı kullanılmıştır. “...Ben kardan adamların da hep çocuk olmalarını istemişimdir. Onların kalbi, çocuk kalbi gibi temizdir her zaman...” (Kardan Adam Kaçtı, 2017: 10). Hikâyede yer alan cümleler ortalama 7-8 sözcükle oluşturulmuştur.

Ormanın Şarkıcısı.

Özet: Bir bahar sabahı bülbül, güzel şarkılarını söylemeye başlar. Şarkılarını duygulu söylediği için onu dinleyenler tekrar dinlemek ister. Tüm hayvanlar bülbülün konserine koşar. Yalnızca kendini ormanın kralı sanan aslan gitmez. Bülbül şarkı söylerken aniden susar. Aslanın geldiğini gören hayvanlar saklanırlar. Aslan, bülbülün şarkılarını küçümser. Aslan kendisinin daha güzel şarkı söylediğini iddia eder. Bülbül ise ona şarkı söylemesini teklif eder. Aslan, şarkı söylememek için bahaneler bulurken kaplumbağa kıkırdamaya başlar. Aslanın şarkılarını dinlemenin onlar için bir onur olacağını söyleyerek güler. Aslan ise kaplumbağaya söz hakkı vermediğini söyler. Kaplumbağa ise söz hakkı olduğunu savunur. Düşüncelerine kimsenin engel olamayacağını söyler. Bülbül tartışma sürerken bir şarkı söyler. Aslan da ona özenip kendi şarkısını söyler. Aslanın şarkısını dinlemek isteyen hayvanlar saklandıkları yerlerden çıkarlar. Aslan şarkı söylerken ceylana saldırma planı yapar. Bunu fark eden bülbül şarkısında aslana gönderme yapar. Hayvanlar mesajı alıp saklanırlar. Aslan ise bülbülün hayvanlara haber vermesine sinirlenir. Bülbül, tekrar şarkı ile cevap verir. Diğer hayvanlar tempo tutar. Aslan oradan uzaklaşmak zorunda kalır. Bülbül, şarkılarını barış için söyler.

Konu: Bülbülün ormanda verdiği konserde yaşananlar anlatılmaktadır.

İzlek: Barış, hak ve özgürlüklerdir.

İleti: Barış içinde, birbirimizin haklarına saldırmadan yaşamalıyız.

Kahramanlar: Kahramanların tamamı hayvanlardan oluşmaktadır.

- Bülbül: Barışçıldır.
- Aslan: Saldırgan ve kendini beğenmiştir.
- Kaplumbağa, Ceylan ve diğer hayvanlar

Mekân: Olaylar ormanda yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede sade, açık ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hikâye anlatımı için hâkim bakış açısı kullanılmıştır. Anlatım, merak duygusunu canlı tutacak şekilde yapılandırılmıştır. Diyaloglar, konuşma çizgisi kullanılmadan aktarılmıştır. “ ...Aslan bülbülün şarkısına özenmiş; “Ben de sana nasıl şarkı söylendiğini göstereceğim.” demiş...” (Kardan Adam Kaçtı, 2017: 28). Kurallı ve devrik cümle yapısı kullanılmıştır. Bülbül ve Aslan’ın hikâye içinde söylediği şarkı anlatımı zenginleştirmiştir.

“...Bülbül önceki gibi gülmüş, bir şarkıyla yanıtlamış onu;

Yeleleri yele benzer,

Pençeleri tele benzer,

Akılsızın öfkesi boştur,

Tepesi kızarmış kele benzer...” (Kardan Adam Kaçtı, 2017: 32,33).

Hikâyede yer alan cümleler ortalama 7-8 sözcükle oluşturulmuştur.

Karganın Bahar Konseri.

Özet: Sesi çirkin olan karga bir gün bülbülün şarkısını dinler. Bülbülün güzel sesine özenir. Bülbülü dinleyen hayvanların duygulandığını gören karga oradan uzaklaşır. Ertesi gün ormanda bülbülü dinlemeye koşan hayvanlar onu yerinde bulamazlar. Aralarında konuşurken uzaklardan bülbülün sesi işitilir. Onu dinlemek için ağacın altında toplanırlar. Bülbülü göremezler karganın şarkı söylediğini fark eden sincap, ağaca tırmanır. Karganın bülbülü sıkıştırıp şarkı söylemeye zorladığını fark eder. Karga, sincabın üstüne zıplar ve bülbül ortaya çıkar. Hayvanlar, karganın yaptığının haksızlık olduğunu söylerler. Karga yaptığının pişmanlık duyar. Dalların arasından usulca süzülüp gider. O günden sonra kargayı ormanda gören olmaz.

Konu: Karganın diğer hayvanlara şarkı söylemek istemesi ve sesi kötü olduğu için yaptığı hile anlatılmaktadır.

İzlek: Dürüst olma, yaşama hakkı ve saygıdır.

İleti: Hile yapmanın yanlış olduğunu bilmeliyiz. Hile yapan kişileri kimse sevmez.

Kahramanlar:

- Karga: Kendi sesinden memnun olmayan hayvandır.
- Bülbül: Sesiyle ve şarkılarıyla tüm hayvanları etkileyen hayvandır.
- Sincap: Dikkatli bir hayvandır.
- Diğer hayvanlar: Bülbülün konserine giden hayvanlardır.

Mekân: Olaylar ormanda yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede sade, açık ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hikâyeye anlatımı için hâkim bakış açısı kullanılmıştır. Anlatım, merak duygusunu canlı tutacak şekilde yapılandırılmıştır. Diyaloglar, konuşma çizgisi kullanılmadan aktarılmıştır. “...Sincap; “O ses nereden çıktı? Kanatlarının altında bir şey mi gizliyorsun” diye sordu...” (Kardan Adam Kaçtı, 2017: 44). Kurallı ve devrik cümle yapısı kullanılmıştır. “...Sanki bir sıkıntısı var. Dün ne güzel söylüyordu şarkılarını.” (Kardan Adam Kaçtı, 2017: 42). Hikâyede yer alan cümleler ortalama

7-8 sözcükle oluşturulmuştur. Anlatımda yer alan “aptal ve çirkin” ifadeleri ise olumsuz bir özellik taşımaktadır. Bu ifadeler ise aşağıda aktarılmaktadır.

“...Sesinin çirkinliğinden çok bunalmıştı. Artık sabahları kendi sesini işitmek bile istemiyordu. O yüzden susuyordu. Üstelik bir zamanlar adını “aptal karga” ya çıkarmışlardı. O aptal olmadığını biliyordu...” (Kardan Adam Kaçtı, 2017: 35).

“...Ayı, çok kızmış, ağacı sallamaya başlamıştı. Aslan kükremiş, böyle haksızlıklara izin veremeyeceğini haykırıyordu. Eşek, “Benim kadar açıkyürekli ol, karga kardeş; kendi sesinden şaşma” diyordu. Tilki, “Sana da bu yakışır, çirkin kuş” diye alay ediyor; kurt, “Kanatlarım olsa seni gökte avlardım” diye söyleniyordu...” (Kardan Adam Kaçtı, 2017: 46).

Küçük Yeşil Tırtıl.

Özet: Küçük Yeşil Tırtıl, barbunya tanesinden doyuncaya kadar yer. Kabuğun içinde uyumaya başlar. Derken sarsıntı ile uyanır. Alıcı ile satıcının sesini duyar. Alıcı kadının isminin Seda olduğunu öğrenir. Seda Hanım barbunyaları eve taşır. Kızı Eda gelir barbunya ile ilgili şarkı söyler. Bu şarkı tırtılın hoşuna gider. Seda Hanım ve Eda barbunyaları pişirmek için hazırlık yaparlar. Seslerden rahatsız olan Tırtıl, kabuğun içinden çıkıp yürümeye başlar. Eda tırtılı görüp annesine söyler. Annesi ise tırtılın başka bir kabuk aradığını söyler. Eda üzülür. Eda tırtılı başka bir barbunya kabuğuna koyup çöp torbasına koyar.

Konu: Tırtıl ile Edanın karşılaşması anlatılmaktadır.

İzlek: Hayvan sevgisidir.

İleti: Hayvanlara zarar vermemeliyiz.

Kahramanlar: Kahramanlar insanlardan, bitkilerden ve hayvanlardan oluşmaktadır.

- Tırtıl: Ana kahramandır.
- Seda Hanım: Alıcıdır. Barbunya satın alan ve tırtılı eve getiren kişidir. Evin annesidir.
- Eda: Seda Hanım’ın kızıdır.
- Satıcı: Tırtılı Seda Hanım’a satan kişidir.
- Barbunya: Tırtılın annesidir.

Mekân: Olaylar barbunya kabuğunda, Seda Hanım’ın evinde ve çöp torbasında yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede sade, açık ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hikâye anlatımı için hâkim bakış açısı kullanılmıştır. “...O, küçük yeşil bir tırtılmış. Alacalı bir barbunya kabuğunda yatıyormuş. Yanında iri bir barbunya tanesi varmış...” (Küçük Yeşil Tırtıl, 2017:

7). Anlatım, merak duygusunu canlı tutacak şekilde yapılandırılmıştır. Diyaloglar, konuşma çizgisi kullanılmadan aktarılmıştır. “ ...Eda, güzel gözleriyle annesine gülümsemiş: “Öteki kabukların içine koyarız. Barbunya tanesiyle yaşar gider.” Öyle yapmışlar...”(Küçük Yeşil Tırtıl, 2017: 20). Kurallı ve devrik cümle yapısı kullanılmıştır. “...Karnı doyunca uykusu gelmiş küçük yeşil tırtılın. Kabuğun içinde uyumaya başlamış...” (Küçük Yeşil Tırtıl, 2017: 7). Betimlemeler sayesinde anlatım güçlendirilmiştir. “...Sonra mutfağın ortasındaki masaya oturmuşlar. Barbunya torbasını önlerine almışlar. Geniş bir kaba barbunya tanelerini, pazar torbasına da kabuklarını koymaya başlamışlar...” (Küçük Yeşil Tırtıl, 2017: 14).

Tırtıl Annesini Arıyor.

Özet: Barbunya kabuklarıyla birlikte çöpe atılan tırtıl torba içinde gezmeye başlar. Annesinin nerede olduğunu merak eder. Annesini aramaya karar verir. Çöp torbasından çıkıp diğer torbalarda gezinmeye başlar. Annesine seslenir. Ama yanıt almaz. O sırada bir gencin çöplerin üstüne su döktüğünü görür. Susamış olan tırtıl bu duruma çok sevinir. Karanlıkta ıslak gazetelerin arasında uyumayı düşünür. Hurdacı çocuğun sözleri tırtıla ninni gibi gelir ve orada uyuyakalır. Tırtıl düşünde annesini görür. Sabah uyanıp gazeteden suyunu emen tırtıl yattığı yerden çıkıp çevreyi dolaşmaya başlar.

Konu: Tırtıl ile Edanın karşılaşması anlatılmaktadır.

İzlek: Hayvan sevgisidir.

İleti: Hayvanlara zarar vermemeliyiz.

Kahramanlar: Kahramanlar insanlardan, bitkilerden ve hayvanlardan oluşmaktadır.

- Tırtıl: Ana kahramandır.
- Hurdacı Çocuk: Tırtılın bulunduğu çöp torbasına su döken kişidir.
- Barbunya: Tırtılın annesidir.

Mekân: Olaylar çöp torbasının içindeki barbunya kabuklarında ve hurdacının arabasında yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede sade ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hikâye anlatımı için hâkim bakış açısı kullanılmıştır. Anlatım, merak duygusunu canlı tutacak şekilde yapılandırılmıştır. Diyaloglar, konuşma çizgisi kullanılmadan aktarılmıştır. Kurallı ve devrik cümle yapısı kullanılmıştır. “...Sorusunu yanıtlayacak kimse yokmuş orada. “Anneee!” diye seslenmiş...”(Küçük Yeşil Tırtıl, 2017: 30). Hikâyede yer alan kahramanlardan birinin isimlendirilmesinde tutarsızlık bulunmaktadır. Sayfa 31’de “genç” olarak ifade edilen kişi, sayfa 33’te “çocuk”, sayfa 36’da ise “hurdacı çocuk” olarak ifade edilmektedir. “...O sırada o

kocaman kutudaki torbaları biri karıştırmaya başlamış. Bir genç ellerinde kirli eldivenlerle çöp torbalarını alt üst ediyormuş...” (Küçük Yeşil Tırtıl, 2017: 31). “...Çöpleri karıştıran çocuk, tırtılın üstünde gezdiği torbayı da alıp arabasına koymuş...” (Küçük Yeşil Tırtıl, 2017: 33). “...Hurdacı çocuk, şarkı söyleyerek arabasını sürüyormuş...” (Küçük Yeşil Tırtıl, 2017: 36). “Genç, çocuk, hurdacı çocuk” olarak ifade edilen yalnızca bir kahraman vardır ancak isimlendirmede farklılık olması okuyucular için açıklık ilkesine aykırıdır.

Tırtılın Arkadaşı Rüzgâr.

Özet: Tırtıl, hurdacı çocuğun arabasından düşer. Su damlacıkları görür ve oraya doğru gider. Suyunu içip gül yaprakları arasında uyuyakalır. Düşünde ise hep annesini görür. Bahçıvan gelip gülleri budamak için makasla tırtılın uyuduğu yaprağı keser. İlaç kokusu tırtılı rahatsız eder. Rüzgâra seslenir ve esmemesini söyler. Rüzgâr ise tırtılın söylediğine cevap verir. Tırtıl ve rüzgâr konuşmaya başlar. Arkadaş olurlar. Tırtıl bir yaprağın üstüne çıkar ve rüzgâr onu uçurur.

Konu: Tırtıl ile rüzgârın arkadaşlığı anlatılmaktadır.

İzlek: Yardımseverlik ve arkadaşlıktır.

İleti: Arkadaşlarımızla yardımlaşmalıyız.

Kahramanlar:

- Tırtıl: Ana kahramandır.
- Hurdacı Çocuk
- Barbunya: Tırtılın annesidir.
- Rüzgâr: Tırtılın arkadaşıdır.
- Bahçıvan: Tırtılın bulunduğu bahçenin bahçıvanıdır.

Mekân: Olaylar gül yaprağında ve ağaç gövdesinde yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede sade ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hikâye anlatımı için hâkim bakış açısı kullanılmıştır. “...Bütün ayakları boşlukta kalmış, kendini yerde bulmuş. “İyi ki yumuşacık bir gövdem var. Yoksa bir yanım kırılırdı.” Diye geçirmiş içinden...” (Küçük Yeşil Tırtıl, 2017: 42-43). Anlatım, merak duygusunu canlı tutacak şekilde yapılandırılmıştır. Diyaloglar, konuşma çizgisi kullanılmadan aktarılmıştır. Kurallı ve devrik cümle yapısı kullanılmıştır. “Önce budayıp sonra da ilaçlayayım. Yine bitlenmiş bu çiçeklerin yaprakları” diye konuşmuş adam...” (Küçük Yeşil Tırtıl, 2017: 47).

Kuşla Tırtıl.

Özet: Seda Hanım kızı Eda'ya kuşla tırtılın öyküsünü okur. Tırtıl annesini bulamadığı için üzülürken karnı acıkır. Bir ağacın gövdesine tırmanmaya başlar. Suyu benzer damlacıklara doğru gider. Damlacığı ısırır ama su olmadığını anlar. Tekrara yürümeye başlar. Düşen bir yaprak görür ve ona doğru gider. Yaprığı emmeye başlar ve kuş cıvıltısı işitir. Kuş ile tanışır. Tırtıl yaprak yerine kuşun ayağını ısırıldığı için kuş gıdıklanır. Kuş yaprağa yapışmış olan ayağını kurtarmak için tırtıldan yardım ister. Arkadaş olurlar ve konuşma sırasında kuş, tırtıla onu yemek istediğini söyler. Tırtıl korkarken şaka yaptığını ifade eden kuş, ona şaka yaptığını söyler. Vedalaşıp ayrılırlar.

Konu: Tırtıl ile kuşun karşılaşması anlatılmaktadır.

İzlek: Özür dilemek, yardımseverlik ve arkadaşlıktır.

İleti: Özür dilemek, hatamızı telafi etmemize yardımcı olur.

Kahramanlar: Kahramanlar insanlardan, bitkilerden ve hayvanlardan oluşmaktadır.

- Tırtıl: Ana kahramandır.
- Kuş: Tırtılın arkadaşıdır.
- Seda Hanım: Alıcıdır. Barbunya satın alan ve tırtılı eve getiren kişidir. Evin annesidir.
- Eda: Seda Hanım'ın kızıdır.
- Barbunya: Tırtılın annesidir.

Mekân: Olaylar ağaç yaprağında yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede sade ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hikâye anlatımı için hâkim bakış açısı kullanılmıştır. “...Yürümeyi sürdürmüş. Derken bir yaprağa rastlamış. Yaprak, dalın üstünde biraz tuhaf duruyormuş. Yaprığın tutunduğu bir dal yokmuş ortalıkta. O sırada yaprağın havalanarak az öteye konduğunu görmüş. Şaşırmış tırtıl...” (Küçük Yeşil Tırtıl, 2017: 63). Anlatım, merak duygusunu canlı tutacak şekilde yapılandırılmıştır. Diyaloglar, konuşma çizgisi kullanılmadan aktarılmıştır. Kurallı ve devrik cümle yapısı kullanılmıştır. “...Serçe, gülmüş tırtılın sözlerine: “Ben kiraz yaprağı yemem. Hadi sen işini sürdür. Ayağımdaki yaprağı ye de kurtar beni bu dertten.” Tırtıl, kuşun sözlerine şaşırmış ...” (Küçük Yeşil Tırtıl, 2017: 66). Betimlemeler ile anlatım güçlendirilmiştir. “...Kuru toprakta yürürken önüne çıkan bir ağaca tırmanmaya başlamış. Ağacın kabukları yer yer parlakmış. Kabukların üstünde pırl pırl parlayan suya benzer damlacıklar görünüyormuş...” (Küçük Yeşil Tırtıl, 2017: 61).

Tırtılın Teyzesi.

Özet: Tırtıl, sebze bahçesinde yiyecek arar. Islak bir yaprak bulup üstündeki bir damla suyu içer. Fasulyenin yanına gelir. Fasulyenin dibindeki suyu da içen tırtıl, fasulyenin sırığına doğru tırmanır. Fasulyenin kokusu ona annesinin kokusunu hatırlatır. Fasulye ile konuşmaya başlayan tırtıl, fasulyeye annesinden bahseder. Tırtılın annesinin barbunya olduğunu öğrenen fasulye, tırtıla ben senin fasulye teyzenim der. Onun karnını doyurur. Bahçıvan bahçeye geldiğinde sebze toplamaya başlar. Tırtıl yere düşer ve patlıcanın gövdesine sığınır. Patlıcan ağacının dikenlerinden rahatsız olan tırtıl tekrar fasulye teyzesinin yanına gider.

Konu: Tırtılın, fasulye teyzesi ile karşılaşması anlatılmaktadır.

İzlek: Yardımseverlik ve akrabalık bağıdır.

İleti: Akrabalarımız bizim için ailemiz gibidir.

Kahramanlar: Kahramanlar insanlardan, bitkilerden ve hayvanlardan oluşmaktadır.

- Tırtıl: Ana kahramandır.
- Fasulye Teyze: Tırtılın teyzesidir.
- Barbunya: Tırtılın annesidir.
- Bahçıvan: Tırtılın bulunduğu bahçenin bahçıvanıdır.

Mekân: Olaylar fasulye kabuğunda yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede sade ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hikâye anlatımı için hâkim bakış açısı kullanılmıştır. “...Fasulyenin sesi, tırtılı şaşırtmış. Annesini arıyormuş ama onun kim olduğunu bilmiyormuş...” (Küçük Yeşil Tırtıl, 2017: 82). Anlatım, merak duygusunu canlı tutacak şekilde yapılandırılmıştır. Diyaloglar, konuşma çizgisi kullanılmadan aktarılmıştır. Kurallı ve devrik cümle yapısı kullanılmıştır. “Ne yaparsam ben yapacağım. Hadi bakalım dostum, düş yola. Böyle aç yatılmaz” demiş kendi kendine...” (Küçük Yeşil Tırtıl, 2017: 78).

Tırtıl Şarkı Söylüyor.

Özet: Tırtıl, fasulye teyzesinin yanında zaman geçirir. Bir sabah uyandığında işçi kızların söylediği türküyü duyar. Bu türküyü söyleyerek fasulye teyzesini aramaya başlar. Türküyü duyan yaprak teyzesinin ona yemek ayırdığını söyler. Yaprakla konuşmaya başlayan tırtıl, kulak hakkında bilgi edinir. Yaprak, tırtıla kulak ve kepçeyi göstermek ister. Tırtıl kepçeye bakmak isterken çorbanın içine düşer. Çorbanın içindeyken duyduğu şarkıyı söylemeye başlar.

Konu: Tırtılın şarkı söylemesi anlatılmaktadır.

İzlek: Yeni bilgiler edinmektir.

İleti: Merak ettiğimiz şeyler hakkında bilgi edinmeliyiz ve dikkatli olmalıyız.

Kahramanlar: Kahramanlar insanlardan, bitkilerden ve hayvanlardan oluşmaktadır.

- Tırtıl: Ana kahramandır.
- Fasulye Teyze: Tırtılın teyzesidir.
- Barbunya: Tırtılın annesidir.
- İşçi kızlar: Tırtılın bulunduğu bahçede çalışan işçilerdir.

Mekân: Olaylar fasulye yaprağında ve çorba tabağının içinde yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede sade ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hikâye anlatımı için hâkim bakış açısı kullanılmıştır. “...Tırtıl, fasulye teyzesinin dallarında rahat etmiş. Her gün bir fasulye kabuğunun içine giriyormuş. Gün doğmadan da uyanıyor, bir yaprağın altına saklanıyormuş...” (Küçük Yeşil Tırtıl, 2017: 93). Anlatım, merak duygusunu canlı tutacak şekilde yapılandırılmıştır. Diyaloglar, konuşma çizgisi kullanılmadan aktarılmıştır. Kurallı ve devrik cümle yapısı kullanılmıştır. “...O an parlak bir ışık gözlerini kamaştırmış. Sonra çorba tenceresine dalmış kepçe...” (Küçük Yeşil Tırtıl, 2017: 105).

Hikâye içinde tırtılın ve işçi kızların söylediği şarkı anlatımı zenginleştirmiştir.

“ Tin tin tini mini hanım

Seni seviyor canım.” (Küçük Yeşil Tırtıl, 2017: 93).

Tırtıl Rengini Merak Ediyor.

Özet: Eda, koltukta oturur. Annesi Seda Hanım ise ütü yapar. Eda, 3 yaşındadır. Annesi gelip Eda’ya tırtılın masalını okur. Tırtıl, teyzesinin yanında yaşarken hep kendi rengini sorar. Fasulye teyzesi ise tırtıla su yeşili renginde olduğunu söyler. Kendisinin de yaprak yeşili renginde olduğunu söyler. Renklerinin farklılığı yanı sıra gövdelerindeki farklılıkları da söyler. Tırtıl, annesinin rengini de merak eder. Annesini bulmak istediği için fasulye teyzesi ile vedalaşıp yola çıkar.

Konu: Tırtılın, teyzesi ile olan farklılıklarını öğrenmesi ve kendi rengini merak etmesi anlatılmaktadır.

İzlek: Bireysel farklılıklardır.

İleti: Her canlı özeldir.

Kahramanlar: Kahramanlar insanlardan, bitkilerden ve hayvanlardan oluşmaktadır.

- Tırtıl: Ana kahramandır.
- Fasulye Teyze: Tırtılın teyzesidir.
- Barbunya: Tırtılın annesidir.
- Seda Hanım: Barbunya satın alan ve tırtılı eve getiren kişidir. Evin annesidir.
- Eda: Seda Hanım'ın kızıdır.

Mekân: Olaylar fasulye kabuğunda yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede sade ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hikâye anlatımı için hâkim bakış açısı kullanılmıştır. Anlatım, merak duygusunu canlı tutacak şekilde yapılandırılmıştır. Diyaloglar, konuşma çizgisi kullanılmadan aktarılmıştır. Kurallı ve devrik cümle yapısı kullanılmıştır. “...Kızının yanına oturmuş. “Benim tatlı kızım kitap mı okuyormuş, bakayım” diye sevmiş Eda’yı...” (Küçük Yeşil Tırtıl, 2017: 111). Betimlemeler sayesinde anlatım güçlendirilmiştir. “...Eda, salonda bir koltukta oturuyormuş. Annesinin kendine okuduğu kitapları dizlerine koymuş, okuyor gibi konuşuyormuş...” (Küçük Yeşil Tırtıl, 2017: 109).

Tırtılın Yıldızları.

Özet: Tırtıl, annesinin yanına giderken hava kararır. Yıldızlar ortaya çıkar. Karanlıkta börülce ile karşılaşır. Börülce de tırtıla yeğenim diye seslenir. Biraz dinlenmesini ve sonra yola çıkmasını söyler. Tırtıl yola çıkar ve rüzgârla karşılaşır. Rüzgâr ile konuştuktan sonra yola devam eder.

Konu: Tırtılın, börülce teyzesi ile tanışması anlatılmaktadır.

İzlek: Misafirperverlik ve akrabalık bağlarıdır.

İleti: Akrabalarımız bizim için ailemiz gibidir.

Kahramanlar: Kahramanlar canlı ve cansız varlıklardan oluşmaktadır.

- Tırtıl: Ana kahramandır.
- Börülce Teyze: Tırtılın teyzesidir.
- Barbunya: Tırtılın annesidir.
- Rüzgâr: Tırtılın arkadaşıdır.

Mekân: Olaylar bahçenin içinde ve börülcenin yanında yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede sade ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hikâye anlatımı için hâkim bakış açısı kullanılmıştır. Anlatım, merak duygusunu canlı tutacak şekilde

yapılandırılmıştır. Diyaloglar, konuşma çizgisi kullanılmadan aktarılmıştır. Kurallı ve devrik cümle yapısı kullanılmıştır. Tamamlanmamış cümle örneği bulunmaktadır. “...*Ama fasulye teyzem de onun yeğeni olduğumu söyledi bana.*” “*Elbette onun da yeğenisin, benim de...*” (Küçük Yeşil Tırtıl, 2017: 133).

Tırtıl Şiir Söylüyor.

Özet: Tırtıl, annesine doğru yol alır. Rüzgâr ile karşılaşır onun şiirini dinler. Tırtıl, rüzgârın şiirini çok sever ve kendisi de şiir okumaya başlar. Şiirinde barbunya annesine, fasulye ve börülce teyzesine de yer verir. Şiirini okuyarak yoluna devam eder.

Konu: Tırtılın şiir okumak istemesi ve kendi şiirini oluşturması anlatılmaktadır.

İzlek: Sevgidir.

İleti: Ailemize ve arkadaşlarımıza sevgimizi göstermenin farklı yolları vardır. Şiir okumak, bu yöntemlerden biridir.

Kahramanlar: Kahramanlar canlı ve cansız varlıklardan oluşmaktadır.

- Tırtıl: Ana kahramandır.
- Börülce Teyze ve Fasulye Teyze: Tırtılın teyzeleridir.
- Barbunya: Tırtılın annesidir.
- Rüzgâr: Tırtılın arkadaşıdır.

Mekân: Olaylar bahçede yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede sade ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hikâye anlatımı için hâkim bakış açısı kullanılmıştır. Anlatım, merak duygusunu canlı tutacak şekilde yapılandırılmıştır. Diyaloglar, konuşma çizgisi kullanılmadan aktarılmıştır. Kurallı ve devrik cümle yapısı kullanılmıştır. “...*Tırtıl, hâlâ akıl erdiremiyormuş rüzgârın işine.* “ *Peki o kitaplar, yıldızlarla ay dedeyi mi yazıyor?*” “*Her şeyi yazıyor*” demiş rüzgâr...” (Küçük Yeşil Tırtıl, 2017: 151,152). Hikâye içinde tırtılın ve rüzgârın okuduğu şiirler, anlatımı zenginleştirmiştir.

“Yükseklerde kuşlar,

Alçaklarda bacalar.

Ben eserim,

Dumanlar kaçır...” (Küçük Yeşil Tırtıl, 2017: 153).

Nohudun Tuzlu Yaprakları.

Özet: Annesine doğru giden tırtıl, yolunu şaşırır. Nohut yapraklarına doğru tırmanır. Nohudun tuzlu yaprakları tırtılın ayaklarını yakar. Nohut ile konuşmaya başlar. Nohut ona şişman tohumlarına gidip karnını doyurduktan sonra uyuyabileceğini söyler. O sırada kaplumbağa yanlarından geçer. Kaplumbağa, tarla sahibinin onu uzağa attığını ve uzun süredir yolda olduğunu söyler. Nohut kaplumbağa için üzülür ancak başkasının ürettiği yiyeceği yediği için kaplumbağaya sitem eder. Kaplumbağa nohuda kızar ve yoluna devam eder. Nohut tırtıla, bakla halasına gitmesini söyler. Tırtıl tekrar yola çıkar. Masalı dinleyen Eda ise uyuyakalır. Seda Hanım, Eda'yı yatağına götürür.

Konu: Tırtılın nohut ile karşılaşması anlatılmaktadır.

İzlek: Hak ve sorumluluk sahibi olma, yardımseverlik ve akrabalık bağlarıdır.

İleti: Kişisel hak ve sorumluluklarımızın bilincinde olmalıyız. Başka kişilerin hakkını gasp etmemeliyiz.

Kahramanlar: Kahramanlar insanlardan, bitkilerden ve hayvanlardan oluşmaktadır.

- Tırtıl: Ana kahramandır.
- Nohut: Tırtılın arkadaşıdır.
- Bakla Hala: Tırtılın halasıdır.
- Kaplumbağa
- Seda Hanım: Barbunya satın alan ve tırtılı eve getiren kişidir. Evin annesidir.
- Eda: Seda Hanım'ın kızıdır.

Mekân: Olaylar nohut yaprağında yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede sade ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hikâye anlatımı için hâkim bakış açısı kullanılmıştır. Anlatım, merak duygusunu canlı tutacak şekilde yapılandırılmıştır. Diyaloglar, konuşma çizgisi kullanılmadan aktarılmıştır. Kurallı ve devrik cümle yapısı kullanılmıştır. “*Doğru. Bir hepimiz bir bahçedeyiz. Kocaman bir bahçe burası. Kimi tarla der, kimi bahçe.*” (Küçük Yeşil Tırtıl, 2017: 168).

Bakla Hala.

Özet: Eda sabah uyanır. Tırtılın yolculuğunu merak eder. Tırtıl, bakla halasına gider. Bakla hala çok konukseverdir. Sohbet ederler. Tırtıl yemek yer ve uyur. Düşünde şiirler söyler. Bakla hala, tırtılın okuduğu şiirleri duyumsar ve sabah uyanınca okumasını ister. Tırtıl, halası için bir şiir okur. Sonra yoluna devam eder.

Konu: Tırtılın, bakla hala ile karşılaşması anlatılmaktadır.

İzlek: Yardımseverlik ve akrabalık bağlarıdır

İleti: Akrabalarımız bizim için ailemiz gibidir.

Kahramanlar: Kahramanlar insanlardan, bitkilerden ve hayvanlardan oluşmaktadır.

- Tırtıl: Ana kahramandır.
- Bakla Hala: Tırtılın halasıdır.
- Seda Hanım: Barbunya satın alan ve tırtılı eve getiren kişidir. Evin annesidir.
- Eda: Seda Hanım'ın kızıdır.

Mekân: Olaylar bakla yaprağında yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede sade ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hikâye anlatımı için hâkim bakış açısı kullanılmıştır. Anlatım, merak duygusunu canlı tutacak şekilde yapılandırılmıştır. Diyaloglar, konuşma çizgisi kullanılmadan aktarılmıştır. Kurallı ve devrik cümle yapısı kullanılmıştır. "...Eda, sabahleyin annesini erkenden uyandırmış. "Anneciğim. Ben tırtılı merak ediyorum. Hadi uyan artık." Annesi gözlerini ovuşturarak kalkmış..." (Küçük Yeşil Tırtıl, 2017: 187).

Tırtılla Elma Kurdu.

Özet: Tırtıl annesine doğru giderken bir elma görür. Elmanın içinden başını çıkarmış olan kurt ile konuşmaya başlar. Tırtıl, elmanın tadına bakmak ister ancak elma kurdu buna çok sinirlenir. Elmanın, kurdun vatanı olduğunu ve ondan bir parça dahi olsa kimseye vermeyeceğini söyler. Yoluna devam etmek isteyen tırtıl karınca yuvası görür ve korkar. Elma ağacına doğru tırmanmaya başlar. Kuş, tırtılın yanına gelir. Onunla sohbet eder. Tırtıl tekrar yola koyulur.

Konu: Tırtılın elma kurdu ile tanışması anlatılmaktadır.

İzlek: Vatan sevgisi, yaşanan yere olan bağlılıktır.

İleti: Vatanımızı sevmeliyiz ve onu korumalıyız. Vatanı korumak, o vatanda yaşayan kişilerin görevidir.

Kahramanlar: Kahramanlar insanlardan, bitkilerden ve hayvanlardan oluşmaktadır.

- Tırtıl: Ana kahramandır.
- Barbunya: Tırtılın annesidir.
- Elma Kurdu

- Kuş: Tırtılın arkadaşıdır.

Mekân: Olaylar bahçede ve elma ağacında yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede sade ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hikâye anlatımı için hâkim bakış açısı kullanılmıştır. Anlatım, merak duygusunu canlı tutacak şekilde yapılandırılmıştır. Diyaloglar, konuşma çizgisi kullanılmadan aktarılmıştır. Kurallı ve devrik cümle yapısı kullanılmıştır. “*Eda, sabahleyin annesini erkenden uyandırmış. “...Arılar konup kalkıyormuş eriklerin üzerine. Kuşlar haberi arılardan almış...”* (Küçük Yeşil Tırtıl, 2017: 220).

Tırtıl Annesini Buluyor.

Özet: Eda, sabah erkenden uyanıp annesinden tırtılın kitabını okumasını ister. Annesi okumaya başlar. Tırtıl, şiirini okuyarak yoluna devam eder. Bir su birikintisi ile karşılaşır. Suyun etrafından dolaşırken yanlışlıkla uçuböceğinin üstüne basar. Uçuböceği kızar, tırtıl özür diler. Sohbet etmeye başlarlar. Vedalaşıp yola devam eden tırtıl annesine kavuşur. Annesi barbunya ise onu gördüğüne çok sevinir. Tırtıl, annesine şiirini okur. Tırtıl ve annesi barbunya birbirlerine sarılırlar. Eda, tırtılın şiirini okur ve başka hikâyeler okumaya başlar.

Konu: Tırtılın, annesine kavuşması anlatılmaktadır.

İzlek: Anne sevgisidir.

İleti: Annemizin değerini bilmeliyiz.

Kahramanlar: Kahramanlar insanlardan, bitkilerden ve hayvanlardan oluşmaktadır.

- Tırtıl: Ana kahramandır.
- Barbunya: Tırtılın annesidir.
- Uçuböceği: Tırtılın arkadaşıdır.
- Seda Hanım: Barbunya satın alan ve tırtılı eve getiren kişidir. Evin annesidir.
- Eda: Seda Hanım’ın kızıdır.

Mekân: Olaylar bahçede yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede sade ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hikâye anlatımı için hâkim bakış açısı kullanılmıştır. Anlatım, merak duygusunu canlı tutacak şekilde yapılandırılmıştır. Diyaloglar, konuşma çizgisi kullanılmadan aktarılmıştır. Kurallı ve devrik cümle yapısı kullanılmıştır. “*...Tırtıl, şiirini söyleye söyleye ilerlemiş. Kesekler, otlar, sıyrıklar aşmış. Derken annesinin kokusu gelmiş burnuna...*” (Küçük Yeşil Tırtıl, 2017: 236). Tırtılın hikâye içinde okuduğu şiir anlatımı zenginleştirmiştir.

“Teyzemin adı fasulye,
İçine gir etini ye.
Teyzemin adı börülce,
Saklan koynuna her gece.
Annemin adı barbunya
Kokusundan bulurum ya!
Ben yeşilim o pembe,
Kabuklarında uyurum ya!” (Küçük Yeşil Tırtıl, 2017: 234).

Oyuncakların Park Gezisi.

Özet: Turgut, mutfağa gider ve elmayı alıp yıkar. O sırada elmanın sesini duyar ve elma ile konuşmaya başlar. Elma, Turgut’a meyvelerin yıkanmadan yenmemesi gerektiğini söyler. Elma ile konuşur ve elmayı yedikten sonra oyuncakçıda gördüğü ayıyı düşünmeye başlar. Ayıyı düşünürken uyuyakalır. Düşünde oyuncakçıya gider. Oyuncakların kaçtığını ve oyuncakçının üzgün bir şekilde onları aradığını öğrenir. Oyuncakçı, her akşam ayıyı eve götürüp onunla oynadığını söyler. Turgut bunu duyunca çok üzülür. Oyuncakçının ayıya olan sevgisi ise Turgut’u etkiler. Oyuncakçıya yardım etmek ister. Ayıyı yakalayıp oyuncakçıya teslim etmeyi düşünür. Oyuncakların peşinden giden Turgut, onları parkta oyun oynarken bulur. Oyuncak ayı ile konulmaya başlar. Oyuncak ayının isminin Balarmut olduğunu öğrenir. Oyuncaklar dükkâna dönme kararı alırlar. Turgut ayıyı alıp dükkâna gider. Turgut, dükkânı kontrol ederken bir kadın gelip ayıyı satın alır. Turgut, o kadının peşinden çıkıp kim olduğunu öğrenmek isterken uykusundan uyanır. Annesi gelip onun uyandırmaktadır. Anneannesini ziyarete gelmiştir. Turgut, anneannesine sarılır ve onun getirdiği hediye paketini açar. Rüyasında gördüğü Balarmut ayısını görür. Anneannesinin bu hediyesi Turgut’u çok mutlu eder. Ayı, Turgut’a onu odasına götürmesini söyler. Turgut ve Balarmut, Turgut’un anneannesine teşekkür ederler.

Konu: Turgut’un çok sevdiği oyuncak ayıya kavuşması anlatılmaktadır.

İzlek: Sevgi, teşekkür etme ve temizliktir.

İleti: Meyveleri yemeden önce yıkamalıyız. Bize alınmış hediyeler için teşekkür etmeliyiz.

Kahramanlar: Kahramanlar insanlardan, bitkilerden ve hayvanlardan oluşmaktadır.

- Turgut: Ana kahramandır.

- Balarmut ayısı: Turgut'un çok sevdiği oyuncak ayıdır.
- Oyuncakçı: Oyuncak dükkânının sahibidir.
- Turgut'un annesi: Giyim mağazasında çalışmaktadır.
- Turgut'un babası: Bir şirkette çalışmaktadır.
- Turgut'un anneannesi: Turgut'a Balarmut'u alıp onları birleştiren kişidir.
- Diğer oyuncaklar

Mekân: Olaylar okulda, evde ve parkta yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede sade ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hikâye anlatımı için hâkim bakış açısı kullanılmıştır. Anlatım, merak duygusunu canlı tutacak şekilde yapılandırılmıştır. "...O, öyle gülerken Balarmut birden telaşlandı: " Eyvah! Arkadaşlarım gitmişler. Nereye gittiler acaba?"..." (Oyuncakların Park Gezisi, 2017: 27). Diyaloglar, konuşma çizgisi kullanılmadan aktarılmıştır. "...Onun sesine annesi geldi. Yatağına oturup başını okşadı: "Bana mı seslendin çocuğum?" dedi..." (Oyuncakların Park Gezisi, 2017: 29). Kurallı ve devrik cümle yapısı kullanılmıştır. Saksaganın şarkı söylemesi anlatımı zenginleştirmiştir.

"Ben özgür bir kuşum,

Bir oyuncak olmuşum.

Sahibim kaçırmış beni,

Kendimi parkta bulmuşum..." (Oyuncakların Park Gezisi, 2017: 21).

Yanbastı Yengeçle Küçükkulak Köpek.

Özet: Yanbastı yengeç kumsalda yürür. Derenin geldiği yeri merak eder ve keşfe çıkar. Suyun içinde ilerleyerek yol alır. Ara sıra sudan çıkar ve gördüğü canlılarla tanışır. Derenin küçük bir göl yaptığı yere gelince de Küçükkulak ile tanışır. Küçükkulak önceden sahibinin olduğunu ancak sahibinin onu bırakması ile sokaklarda yaşamaya başladığını söyler. Önceden adının Sevi olduğunu ve tertemiz bir köpek olduğunu söyler. Küçükkulak geçmiş günlerini anımsar. Küçükkulak bir adamla karşılaşmasını ve onunla parkta uyumasını anlatır. Adamın, Küçükkulak'a iyi davranması onu mutlu eder. Sokakta kaldığı dönemde yaşadığı kırınlıklarının geçmesini ister.

Konu: Yanbastı yengeç ile Küçükkulak köpeğin tanışması anlatılmaktadır.

İzlek: Hayvan sevgisi, hayvanları koruma ve yardımlaşmadır.

İleti: Hayvanları sevmeliyiz ve evimize aldığımız hayvanları sokağa bırakmamalıyız. Hayvanlara zarar vermemeliyiz.

Kahramanlar: Kahramanlar insanlardan ve hayvanlardan oluşmaktadır.

- Yanbastı Yengeç: Gezintiye çıkmayı seven bir yengeçtir.
- Küçükkulak Köpek: Sokağa bırakılmış bir köpektir.
- Adam: Küçükkulak'a arkadaşlık eden kişidir.

Mekân: Olaylar kumsalda yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede sade ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hikâye anlatımı için hâkim bakış açısı kullanılmıştır. Anlatım, merak duygusunu canlı tutacak şekilde yapılandırılmıştır. Diyaloglar, konuşma çizgisi kullanılmadan aktarılmıştır. Kurallı ve devrik cümle yapısı kullanılmıştır. “...Güneş, ortalığı ısıttıkça küçük yengeçlerin serin kumların içine gizlendiklerini gördü. “Aferin yavrular. Kendinizi korumayı şimdiden öğrenin” dedi Yanbastı...” (Oyuncakların Park Gezisi, 2017: 37). Yanbastı'nın ve Küçükkulak'ın şarkı söylemesi anlatımı zenginleştirmiştir.

“Islak kumları severim,

Bir de kaya diplerini.

Kalındır kabuğum,

Yine de ararım serini...” (Oyuncakların Park Gezisi, 2017: 37).

Anlatımda yer alan anlatım bozukluğu ise açıklık açısından hataya sebep olmaktadır. “...Adam, Küçükkulak'ı sarılıp öptü...” (Oyuncakların Park Gezisi, 2017: 55) ifadesinde anlatım bozukluğu tespit edilmiştir.

Kedi Güden Adam.

Özet: Bedri Bey ve Bedriye Hanım istediği için kızları Seda, eve kedi alır. Beyaz renginde olan bu kediye Kehribar ismini verirler. Kehribar sürekli evde olduğu için Bedri Bey, onu gezintiye çıkarır. Bedri Bey, Kehribar'ı tasma ile dışarı çıkarır. Başka bir gün dışarıdayken Kehribar, ortadan kaybolur. Özgürce dolaşmak isteyen Kehribar başka kedilerin yanına gider. Bedri Bey onu uzun süre arar. Akşam eve geldiğinde ise Kehribar'ın, evin kapısını açmaya çalıştığını görür. Bedri Bey onu içeri alır ve Kehribar kumuna koşar.

Konu: Bedri Bey ve Bedriye Hanım'ın kedisi Kehribar'ın evden kaçması ve geri dönüşü anlatılmaktadır.

İzlek: Özgürlük ve hayvanları korumadır.

İleti: Hayvanları tutsak etmemeliyiz ve hayvanlara zarar vermemeliyiz.

Kahramanlar: Kahramanlar insanlardan ve hayvanlardan oluşmaktadır.

- Kehribar: Evin kedisidir.
- Bedri Bey: Evin beyidir. Kehribar'ı gezdirmekten hoşlanır.
- Bedriye Hanım: Evin hanımıdır.
- Seda: Evin kızıdır ve Kehribar'ı eve getiren kişidir.
- Sabiha: Mahallede yaşayan kızıdır.

Mekân: Olaylar evde yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede sade ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hikâye anlatımı için hâkim bakış açısı kullanılmıştır. “...Karı koca, aralarında tatlı tatlı didişerek kediye günlerce ad aradılar. Bu arada kedi yavrusunu veterinerine götürdüler heyecanla. Aşılarını yaptırmak, hangi mamayla beslemeleri gerektiğini öğrenmek istiyorlardı...” (Sahibini Gezdiren Kedi, 2013: 10). Anlatım, merak duygusunu canlı tutacak şekilde yapılandırılmıştır. Diyaloglar, konuşma çizgisi kullanılmadan aktarılmıştır. Kurallı ve devrik cümle yapısı kullanılmıştır. “...Veterinere gidip gelmek yormuştu ikisini de. Karı koca da birer koltuğa çöktüler, gazetelerini okumaya başladılar...” (Sahibini Gezdiren Kedi, 2013: 11). Anlatımda yer alan anlatım bozukluğu ise açıklık açısından hataya sebep olmaktadır. “...Kızları Seda bulup gelmişti onu...” (Sahibini Gezdiren Kedi, 2013: 7) ifadesinde anlatım bozukluğu tespit edilmiştir.

Sahibini Gezdiren Kedi.

Özet: Bedri Bey, Kehribar'ı gezintiye çıkarmak ister. Kehribar pek istekli olmasa da gider. Kehribar, Bedri Bey ile gezerken kendi istediklerini yapmaktadır. Gitmek istemediği zamanlar hareket etmemektedir. Kehribar'a göre gezintinin kontrolü kendisindedir.

Konu: Kehribar'ın Bedri Bey ile gezintiye çıkarken aklından geçenler anlatılmaktadır.

İzlek: Özgürlük ve hayvanları korumadır.

İleti: Hayvanları tutsak etmemeliyiz ve hayvanlara zarar vermemeliyiz.

Kahramanlar: Kahramanlar insanlardan ve hayvanlardan oluşmaktadır.

- Kehribar: Evin kedisidir.
- Bedri Bey: Evin beyidir. Kehribar'ı gezdirmekten hoşlanır. Kehribar, Bedri Bey'e Baba demektedir.
- Bedriye Hanım: Evin hanımıdır.

- Seda: Evin kızıdır ve Kehribar'ı eve getiren kişidir.

Mekân: Olaylar mahallede ve evde yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede sade ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hikâye anlatımı için kahraman bakış açısı kullanılmıştır. “...Akşam yaklaşırken beni uyuduğum koltuktan kaldırıyor. Mavi, metal zımbalı tasmayı boynumdan geçiriyor, karnımın altından tasmanın kemerini bağlıyor...” (Sahibini Gezdiren Kedi, 2013: 31). Anlatım, merak duygusunu canlı tutacak şekilde yapılandırılmıştır. Diyaloglar, konuşma çizgisi kullanılmadan aktarılmıştır. Kurallı ve devrik cümle yapısı kullanılmıştır. “...Severim çünkü toprak kokusunu. Sanırım bedenimin kirece gereksinmesi var...”(Sahibini Gezdiren Kedi, 2013: 43). Betimlemelerle anlatım güçlendirilmiştir. “...Bodrumda kedi gözleri görünüyor alacakaranlıkta. Sarı, tekir, alaca, siyah kedi gözleri. Demir parmaklığın iki yanında iki kedi nöbet tutar gibi dikiliyorlar. Arada bir birbirlerine miyavlıyorlar...” (Sahibini Gezdiren Kedi, 2013: 48). Hikâyede, hayvana uygulanan fiziksel ve psikolojik şiddet aktarılmaktadır.

“... Bu apartmanın bir kapıcısı var. Sık sık bu bahçeyi suluyor. Bizim geçtiğimiz avluyu da... Bir de küçük bir çocuk bisiklete biniyor. Kapıcının çocuğu belli ki. İlk karşılaşmamızda bana taş attı. Baba da gülerken; “ Gel canım seninle Kehribar'ı tanıştrayım da arkadaş olun. Öyle taş atarak onun canını yakma...” dedi...” (Sahibini Gezdiren Kedi, 2013: 46).

“...Mutlu oluyor baba; benim sevilmem hoşuna gidiyor: “Elbette; buyrun ama üstünüz bembeyaz tüy olur sonra.” Kızıyorum babaya. Benim bir kusurumuş gibi söylüyor bunu...” (Sahibini Gezdiren Kedi, 2013: 42).

Kediler Tasma Takmaz.

Özet: Kehribar'ı, tasmalı şekilde gezerken gören kediler, bu durumdan rahatsız olurlar. Kehribar'ın, sahibine karşı gösterdiği direnç ise kedilere cesaret verir. Kehribar'ı tutsak hayatından kurtarmak için bir plan yaparlar. Küllü'nün planını uygulamak isterler. Tüm hazırlıklar tamamlandıktan sonra uygulamaya geçerler. Kehribar ile Bedri Bey gezintiye çıktıkları zaman Şaşkın, Kehribar'ın üstüne atlayıp tasmaını çıkarır. Karapençe ise Bedri Bey'i ısıtır. Plan sonrasında Kehribar, ortadan kaybolur. Kediler ise Bedri Bey'e verdikleri zarardan dolayı pişmanlık duyarlar. Üstelik Kehribar'ın, sokak yaşamı hakkında bilgisi olmadığı için onu merak ederler. Birkaç gün sonra ise Kehribar'ı evin balkonunda görürler. Kehribar'a, özgürlüğü anlatmadan onu kurtaramayacaklarını anlarlar.

Konu: Kehribar'ı kurtarmak isteyen sokak kedilerin, kurtarma planı anlatılmaktadır.

İzlek: Özgürlük, canlılara zarar vermeme ve saygıdır.

İleti: Özgürlüğün anlamını bilmeden özgür olamayız. Kişilerin yaşam biçimine saygı duymalıyız.

Kahramanlar:

- Kehribar: Sahipleri ile yaşayan kedidir.
- Bedri Bey (Baba): Kehribar'ın sahibidir.
- Küllü: Kehribar'ı kurtarma planını yapan kedidir. Hikâye onun dilinden anlatılmaktadır.
- Sarıpati, Şaşkın, Yırtıkkulak: Mahalledeki kediler.
- Tintin: Yavrularını kaçıran, gururlu bir kedidir.
- Mesut Bey: Anlayışlı, sevecen bir insandır. Kedileri çok sever.
- Sevtap Hanım: Kedilerden korkan kadındır.
- Yumukgöz: Plana uygun hareket eden kedidir. Bedri Bey'e zarar vermez.
- Karapençe: Bedri Bey'i ısırın kedidir.
- Bahçenin Sahibi

Mekân: Olaylar mahallede yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Anlatımda kahraman bakış açısı kullanılmıştır. Küllü'nün gözünden anlatılan hikâyede sade, açık ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. "...*Ertesi gün bütün arkadaşlarla toplandık. Bir gün önceki eylemimizi değerlendirdik...*" (Sahibini Gezdiren Kedi, 2013: 66). Diyaloglar, konuşma çizgisi kullanılmadan aktarılmıştır. Kurallı ve devrik cümle yapısı kullanılmıştır. "...*Onu kurtuldu sanırken o yine evine koşmuştu. "Bu kedilere iyilik yaramaz" dedi Yırtıkkulak...*"(Sahibini Gezdiren Kedi, 2013: 67). Betimlemeler sayesinde anlatım güçlendirilmiştir. "...*Alaca bir kediymi Şaşkın. Karnında siyah, beyaz, turuncu lekeler vardı. Bir gözünün üstünde siyah bir benek, ötekinde maviye çalan gri bir leke uzaktan bile görünürdü...*" (Sahibini Gezdiren Kedi, 2013: 56).

Hikâyede yer alan hayvan kahramanların düşünceleri aktarılmaktadır.

"...*Hepimiz heyecan içindeydik. Bizim Kehribar'ı kurtarma eylemimiz bir işe yarayacak mıydı? Yoksa zavallı kardeşimiz, tasmayla dolaşmayı, bizim için de bir utanç nedeni olmayı sürdürecekti miydi?..*" (Sahibini Gezdiren Kedi, 2013: 62).

Hikâyede, kediler tarafından saldırıya uğrayan bir insan yer almaktadır. Şiddet unsurunun aktarıldığı bu bölüm aynı zamanda çocuklarda hayvan sevgisinin oluşturulmasına engel teşkil edebilecek bir durum oluşturmaktadır.

"... *Kehribar'ın sahibi üstü başı yırtık, kedilerin saldırısından ayağında, sırtında derin tırmık yaralarıyla evine doğru yürüdü, gitti...*" (Sahibini Gezdiren Kedi, 2013: 66).

Maskeli Kedi.

Özet: Kehribar, kışın yaklaşmasıyla birlikte etrafı gözlemler. Hem özgürce dolaşmak istediğini hem de ev hayatına alıştığını ifade eder. Domuz gribi yayılır. Bedri bey, maske alıp eve gelir. Bedri Bey, Bedriye Hanım ve Kehribar artık maske takarak dışarı çıkarlar. Kehribar'ın maske taktığını gören diğer kediler onunla dalga geçerler. Özgür olmadığını söylerler. Kehribar ise özgürlüğün ne olduğunu bilmediği için düşünmeye başlar.

Konu: Kehribar'ın salgın hastalık sebebiyle aktığı maske ve çevresinden gelen tepkiler anlatılmaktadır.

İzlek: Özgürlük, canlılara zarar vermemedir.

İleti: Özgürlüğün anlamını bilmeden özgür olamayız.

Kahramanlar:

- Kehribar: Sahipleri ile yaşayan kedidir.
- Bedri Bey (Baba): Kehribar'ın sahibidir.
- Bedriye Hanım (Anne): Kehribar'ın sahibidir.
- Sabiha Abla: Mahallenin pastacısidir.
- Sucu Mustafa Bey: Mahallenin sucusudur.

Mekân: Olaylar sokakta yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede sade, açık ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Kahraman bakış açısı kullanılmıştır. “...Sokaklarda kediler, kuytularda sığınyorlardı. Arabaların altına, ağaç diplerine, saçak altlarına patilerini kıvrıp yatıyorlardı. Bense camdan dışarı bakıyor, araçları, insanları, bazen tasmayla sahibinin peşinden tin tin koşan köpekçikleri görüyordum...” (Sahibini Gezdiren Kedi, 2013: 69). Kurallı ve devrik cümle kullanımı görülmektedir. “...Kediler bu yüzden aç kalırlar çoğu kez. İlla beğenmedikleri, damak tatlarına uygun mamaları ararlar...” (Sahibini Gezdiren Kedi, 2013: 70). Tamamlanmamış cümle örneğine rastlanmaktadır. “Balıkla tavuk nasıl bir araya geliyor anlamıyorum. Biri karada yaşıyor, biri denizde. Birinin kümesi var, birinin kaya diplerinde, yosunların içinde, derin kovuklarda yuvaları...” (Sahibini Gezdiren Kedi, 2013: 71). Hikâyede yer alan diyaloglarda konuşma çizgisi kullanılmamıştır. Ana kahraman olan kedinin çıkardığı sesler, işitildiği şekilde aktarılmıştır. “... Kıvrınmaya başladım. “Miyav! Muaaav! Maaaav!” ...” (Sahibini Gezdiren Kedi, 2013: 71). Betimlemeler sayesinde anlatım güçlendirilmiştir. “... Geçenlerde yuvarlak mamaların yerine küçük uzun hap gibi mamalar geldi. Yine kahverengiydi ama daha açıktı renkleri...” (Sahibini Gezdiren Kedi, 2013: 69).

Kedi Masalları.

Özet: Bedri Bey ve Bedriye Hanım bir gün önceden sahiplendikleri kedileri anlatmaya başlarlar. Onlar, aralarında konuşurken Kehribar da onları dinlemektedir. Bedri Bey ve Bedriye Hanım'ın diğer kedilere olan sevgisi, Kehribar'ı kıskandırır. Onların dikkatini çekmek için odaya gidip oğulları Gönenç'in fotoğrafını ve vazoyu iterek yere düşürür. Kehribar, Bedri Bey ve Bedriye Hanım'ın sevgisini bilir. Ona kızmayacaklarının farkındadır.

Konu: Bedri Bey ve Bedriye Hanım'ın önceden sahiplendikleri kedileri anımsaması ve Kehribar'ın duyduğu kıskançlık anlatılmaktadır.

İzlek: Sorumluluk, hayvan sevgisi ve özlemdir.

İleti: Sahiplendiğimiz hayvanlar için aldığımız sorumlulukları yerine getirmeliyiz.

Kahramanlar:

- Kehribar: Sahipleri ile yaşayan kedidir.
- Bedri Bey (Baba): Kehribar'ın sahibidir.
- Bedriye Hanım (Anne): Kehribar'ın sahibidir.
- Gönenç: Bedri Bey ve Bedriye Hanım'ın oğludur.
- Can Kız: Kehribar'dan önceki kedilerden biridir. Anne Kedidir.
- Kompela: Kehribar'dan önceki kedilerden biridir.
- Sürmeli: Kehribar'dan önceki kedilerden biridir. Anne kedidir.
- Korsan: Sürmeli'nin yavrusudur.
- Bızdık: Kehribar'dan önceki kedilerden biridir.
- Cazgır: Kehribar'dan önceki kedilerden biridir. Ailenin ilk kedisidir.
- Haluk Bey: Bedri Bey ve Bedriye Hanım'ın komşusudur.

Mekân: Olaylar evde yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede sade, açık ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Kahraman bakış açısı kullanılmıştır. “...Uzun kış gecelerinde babanın çalışma odasında toplanıyoruz. Baba da anne de ellerine gazete, dergi, kitap ne bulurlarsa alıyorlar. Ben de koltukta kıvrılıp mırıl mırıl uyuyorum...” (Sahibini Gezdiren Kedi, 2013: 85). Kurallı ve devrik cümle kullanımı görülmektedir. “...Bütün kusurlarını bağışlatır böyle gülünce. Ah Bedri Bey, sen de kedi olmalıymışsın! O zaman seninle çok iyi arkadaş olurduk ...” (Sahibini Gezdiren Kedi, 2013: 94). Hikâyede yer alan diyaloglarda konuşma çizgisi kullanılmamıştır. Betimlemeler ile anlatım güçlendirilmiştir. “...Koşan ayak sesleri benim için tehlikeliydi. Hemen küçük masanın altına saklandım. Masa örtüsü beni gizliyordu. Oradan sesleri dinleyerek olanı biteni anlamaya

çalıştım...” (Sahibini Gezdiren Kedi, 2013: 97). Hikâyede şiddet unsurları yer almaktadır. “... Oradan sesleri dinleyerek olanı biteni anlamaya çalıştım. “Bu yaramazlık senin işin Kehribar. Bir yakalarsam, senin o ak tüylerini yolacağım. Kel bir kedi olacaksın o zaman.” Tüylerime baktım. Kürküm bembeyazdı...” (Sahibini Gezdiren Kedi, 2013: 97).

Sevgi Kuşları.

Özet: Duygu ile kardeşi Derya sürekli tartışmaktadır. Bir gün dedesi gelip Duygu ve Derya’yı hayvanat bahçesine götürür. Duygu, akşam eve gidince hayvanat bahçesinde gördüklerini defterine yazmaya başlar. Yazarken hayvanların tutsak olduğunu fark eder ve üzülür. Ertesi gün dedesi iki kuş alıp gelmiştir. Kuşlara Sevgi Kuşları adını verirler. Dedenin Duygu ve Derya için aldığı bu kuşlar Derya’yı çok mutlu eder. Duygu ise kuşların evin içinde tutsak olacaklarının farkındadır.

Konu: Duygu’nun kardeşi ile olan iletişimi ve hayvanlar hakkında edindiği yeni bilgiler anlatılmaktadır.

İzlek: Hayvan sevgisi ve özgürlüktür.

İleti: Hayvanları tutsak etmemeliyiz.

Kahramanlar:

- Duygu: Evin büyük kızıdır. Dokuz yaşındadır. Sessiz bir çocuktur. Ana kahramandır.
- Derya: Evin küçük kızıdır. Ablasının aksine neşeli ve özgüvenli bir çocuktur.
- Anne: Duygu ve Derya’nın annesidir.
- Baba: Duygu ve Derya’nın babasıdır.
- Dede: Duygu ve Derya’nın dedesidir.

Mekân: Olaylar evde yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede sade, açık ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hâkim bakış açısı kullanılmıştır. “...Dokuz yaşındaydı. Sessiz bir kızdı. Kardeşi Derya ise ona hiç benzemiyor, her gördüğünü anlatıyor, aklına geleni söylüyordu...” (Sevgi Kuşları, 1999: 7). Kurallı ve devrik cümle kullanımı görülmektedir. Hikâyede yer alan diyaloglarda konuşma çizgisi kullanılmamıştır. “... Duygu ile Derya annelerine hayvanat bahçesinde gördüklerini anlatırken dedeleri “ Hoşça kalın!” deyip ayrıldı onlardan...” (Sevgi Kuşları, 1999: 26). Tamamlanmamış cümle örneğine rastlanmaktadır. “...Derya’yı kuşların yanından zor ayırdılar. Öteki hayvanları gördüler. Fili, kurdu, tilkiyi, aslanı, kaplanı, yaban keçisini, tavus kuşunu, tavşanları, domuzları...” (Sevgi Kuşları, 1999: 22). Betimlemeler ile anlatım güçlendirilmiştir. Betimlemelerden yararlanılmıştır. “...Derya, dudaklarını sarkıttı, omuz silkti,

bir kıyıya ilişti. Dedeleri, gülümsedi. Kahvesini sehpanın üzerine koydu. Kollarını açtı...”
(Sevgi Kuşları, 1999: 14).

Meraklı Deve Yavrusu.

Özet: Çölde yol alan bir kabile bulunmaktadır. Dorum, bu kabile içinde yer alan çok meraklı bir deve yavrusudur. Merak ettiği şeyleri annesine ve Güzel’e sormaktadır. Ancak ikisi de Dorum’un sorularına cevap vermemektedir. Çileli ise Dorum’un tüm soruları sevecenlikle cevap verir. Kabile dinlenme kararı alır. Diğer develer dinlenirken Dorum uyumaz. Tepelerin ardında yer alan vahayı aramaya başlayan Dorum, kaybolur. Kutup Yıldızı ile konuşmaya başlar. Kutup Yıldızı, Dorum’a yol gösterir. Annesini, Güzel’i ve Çileli’yi özleyen Dorum, vahada su içip uykuya dalar. Çan sesleri ile uyanır ve kafilenin geldiğini görür. Onlara doğru gider ve hasret giderir.

Konu: Dorum’un merakını gidermek uğruna kaybolması ve sevdiklerine duyduğu özlem anlatılmaktadır.

İzlek: Sevgi ve merak duygusudur.

İleti: Sabırlı olmalıyız.

Kahramanlar:

- Dorum: Deve yavrusudur. Ana kahramandır.
- Dorum’un Annesi
- Güzel: Dorum’un annesinin kibirli arkadaşıdır.
- Çileli: Dorum’un çok sevdiği devedir.
- Kutup Yıldızı: Dorum’a yol gösteren yıldızdır.

Mekân: Olaylar vahada yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede sade, açık ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hâkim bakış açısı kullanılmıştır. “...Bunları düşünürken uyuyakaldı. Düşünde yine uzun yolculuklara çıktı. Gittiği yerlerde serin rüzgârlar esiyor, her yer yemyeşil oluyordu...” (Sevgi Kuşları, 1999: 43). Kurallı ve devrik cümle kullanımı görülmektedir. Hikâyede yer alan diyaloglarda konuşma çizgisi kullanılmamıştır. “...Kervancı başı; “ Bu su tam zamanında çıktı karşımıza. Yoksa kavrulmuştuk. Bugün burada dinlenelim. Akşama çıkarız yola” dedi...” (Sevgi Kuşları, 1999: 40). Hikâyede olumsuz örnek oluşturabilecek bir ifade yer almaktadır. “...Bir gün annesinin komşusu Güzel’e soru soracak olmuştum. Ama büyük deve, onu işitmemiş gibi yapmış, başını öte yana çevirmişti. Çok kızmıştı dorum: “Hıh! Bir de güzel diyorlar, batsın onun güzelliği” demişti içinden...” (Sevgi Kuşları, 1999: 42).

Yaralı Tavşanın Doktoru.

Özet: Okan, kitap okumayı hiç sevmeyen bir çocuktur. Annesinin, babasının ve öğretmenin sürekli olarak kitap okuması için zorlamalarından sıkılmıştır. Öyle ki odasındaki kitapları görmekten dahi rahatsız olmaktadır. Kitapları görmemek için gözlerini sıkıca kapatır. Gözleri yorulunca açmak zorunda kalır ve kitapların sırt yazılarını okumaya başlar. Bazı kitapların isimleri onu güldürür. Uykuya dalar. Düşünde bir kütüphanede kapalı olduğunu görür. Hangi kitaba bakarsa o kitap Okan'ın önüne gelip kendini tanıtır. Kitaplardan biri ise kendini Okan'a tanıtmaz. Okan yaklaştıkça kaçan kitap, birkaç sözcüğü geride bırakır. Bu sözcükleri okuyan Okan, uykusundan uyanır. Kitapları kontrol ederek kendisini tanıtmayan kitabı arar. Yaralı Tavşanın Doktoru isimli kitabı bulur. Kitabı okumaya başlar.

Konu: Okan'ın kitap okumaya başlaması anlatılmaktadır.

İzlek: Kitap okuma sevgisidir.

İleti: Kitap okumalıyız.

Kahramanlar:

- Okan: Ana kahramandır. Kitap okumayı sevmeyen bir çocuktur.
- Okan'ın annesi, babası ve öğretmeni

Mekân: Olaylar evde yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede sade, açık ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hâkim bakış açısı kullanılmıştır. "...Gözleri, merakla kitabın satırlarında hızla yürümeye başladı. Öykü, onu kendi içine çekmiş, kitaplara kızgınlığını unutturmuştu..." (Yaralı Tavşanın Doktoru, 2006: 18). Kurallı ve devrik cümle kullanımı görülmektedir. Hikâyede yer alan diyaloglarda konuşma çizgisi kullanılmıştır. "...Alt sıradan başka bir kitap adı takıldı gözüne: Sahneye Çıkan Eşek. Bu adı okuyunca da bir kahkaha attı. Onun kahkahasına annesi mutfaktan geldi. – Ne oldu Okan? Niye güldün öyle? diye sordu..." (Yaralı Tavşanın Doktoru, 2006: 10-11).

Sakallı Çocuk.

Özet: Okan, her sabah onu uyandıran kumruya yiyecek vermek ister. Annesinden yiyecekleri alıp pencerenin önüne gider. Kumruyu göremez ve üzülür. Babası uyanınca kahvaltı masasına geçerler. Okan masadan kalkıp büyümek istediğini söyler. Gidip babasının giysilerini ve ayakkabılarını giyer. Yüzüne de sabun köpüğü süren Okan, annesinin ve babasının yanına gelir. Annesi ve babası, Okan'ın bu haline güler. Babası işe gider. Annesi ise Okan'ın yüzünü temizler. Okan ve annesi kumrunun gelip yiyecekleri yediğini görürler. Annesi Okan'a, kumrunun büyümek için beslendiğini söyler.

Konu: Okan'ın hayvan sevgisi ve büyüme isteği anlatılmaktadır.

İzlek: Hayvan sevgisi ve büyüme isteğidir.

İleti: Büyümek için beslenmemize dikkat etmeliyiz. Çevremizdeki hayvanlara yiyecek vermeliyiz.

Kahramanlar:

- Okan: Ana kahramandır. Hayvanları seven bir çocuktur.
- Okan'ın annesi ve babası

Mekân: Olaylar evde yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede sade, açık ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hâkim bakış açısı kullanılmıştır. “...Okan, kumruyu gömlekle düşünüyor, boyunbağlı düşünüyor, yüzü sabunlu düşünüyor; kıkırdarak durmadan gülüyordu...” (Yaralı Tavşanın Doktoru, 2006: 28). Kurallı ve devrik cümle kullanımı görülmektedir. Hikâyede yer alan diyaloglarda konuşma çizgisi kullanılmıştır. “...Okan, eğildi, onu kucağına aldı. – Ne istiyorsun? Benim canım sıkkın. Bir şey söyleyeceksen çabuk söyle, dedi ayıya...” (Yaralı Tavşanın Doktoru, 2006: 22). Ana kahramanın çocuk olması ise çocuklar için örnek teşkil etmektedir.

Balıklar Ağardı.

Özet: Utku, akvaryumu ve balıkları çok sever. Önceden çekirgelere, kuşa, ve kedilere yaptığı işkencelerden dolayı pişmanlık duymaktadır. Çekirgelere yaptığı işkence sonrasında Sinan'ın onu uyarması ile yaptığı hatanın farkına varır. Utku, evlerindeki akvaryumun suyunu değiştirirken klorak kullanır ve balıkların renginin değişmesine sebep olur.

Konu: Utku'nun hayvan sevgisi anlatılmaktadır.

İzlek: Hayvan sevgisi ve dikkatli olmadır.

İleti: Hayvanlara zarar vermemeliyiz ve onlara yardım ederken daha dikkatli olmalıyız.

Kahramanlar:

- Utku: Ana kahramandır. Hayvanlara yaptığı kötülüklerden dolayı pişmanlık duyan ve artık hayvanları seven bir çocuktur.
- Utku'nun annesi ve babası
- Hikâye, Sinan: Utku'nun arkadaşlarıdır.
- Mersin: Balıktır.
- Gümüş: Minik balıktır.
- Bakır: İri balıktır.

- Mavi Kuyruk: Balıktır.

Mekân: Olaylar evde yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede sade, açık ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hâkim bakış açısı kullanılmıştır. “...O gün yaptığına da sonradan çok üzülmüştü. Çekirgeleri bulsa gidip onlardan özür dileyecekti. Dahası onları öpmeyi bile düşündü...” (Yaralı Tavşanın Doktoru, 2006: 33). Kurallı ve devrik cümle kullanımı görülmektedir. Hikâyede yer alan diyaloglarda konuşma çizgisi kullanılmıştır. “...Utku, şaşkın gözleriyle bakarken annesine seslendi: - Anneciğim, ne olmuş balıkların rengine? Hepsi biraz ağarmış...” (Yaralı Tavşanın Doktoru, 2006: 36). Ana kahramanın çocuk olması ise çocuklar için örnek teşkil etmektedir. Hikâyede çocuk kahramanın hayvanlara uyguladığı şiddeti anlatılmaktadır.

“... Balıklarla arkadaşlığı onu daha dikkatli yapmıştı. Eskisi gibi sokakta kedilerin kuyruğuna basmıyordu. Köpekleri taşlamıyordu. Evdeki kuşu kafasından tutup su içirmeye çalışmıyordu...” (Yaralı Tavşanın Doktoru, 2006: 30).

Hikâyede hayvanlara zarar veren bir çocuğun ebeveynleri ile arasında geçen diyalog ise aşağıda yer almaktadır.

“...Annesi, gülerek ona döndü:

- Dün akvaryumu neyle temizledin? Düşün bakalım.

O zaman elini alnına vurdu Utku:

- Nasıl da düşünemedim, klorak tabii!.. Balıkları o ağarttı. Sen lekelesi onunla çıkarmıyor muydun? Ben de... Bak hepsi baygın gibi. Hemen suyunu değiştiririm.

Babası hâlâ gülüyordu.

– Zavalluların hepsi bir renk olmuş, birbirlerini nasıl tanıyacaklar şimdi?

Babasının bu sözlerine hepsi güldüler...” (Yaralı Tavşanın Doktoru, 2006: 36-37).

Kanatlarım Rüzgâr Yapar.

Özet: Anne Serçe, yavrularına yemek getirmek için yuvadan ayrılır. Döndüğünde ise yavrularını göremez. Henüz küçük oldukları için çok endişelenir. Merak içinde yavrularını aramaya başlar. Yaşlı Söğüt’e, Sincap’a ve Yılan’a sorar. Yavrularının yerini öğrenemeyen Anne Serçe, dere kenarına gider. Kuş seslerinin olduğu yere yönelir. Anaç bir serçenin tüm yavruları toplayıp onlara uçmayı öğrettiğini görür. Yavrularını bulan Anne Serçe’nin mutluluktan gözleri dolar. Yavru serçeler ise “Kanatlarım Rüzgâr Yapar” şarkısını söylemeye başlar.

Konu: Anne Serçenin yavrularını kaybetmesi ve onları bulduğunda yaşadığı mutluluk anlatılmaktadır.

İzlek: Aile sevgisidir.

İleti: Anneler, yavrularını çok sever ve yavruları için tüm tehlikeleri göze alırlar.

Kahramanlar:

- Anne Serçe: Ana kahramandır. Yavrularını çok seven fedakâr bir serçedir.
- Anne Serçe'nin yavruları
- Yaşlı Söğüt
- Sincap ve Yılan
- Anaç Serçe: Yavrulara uçmayı öğreten serçedir.

Mekân: Olaylar ormanda yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede sade, açık ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hâkim bakış açısı kullanılmıştır. “...Serçe hem şaşırды, hem rahatladı. Sorusunu yanıtladığı için yilana teşekkür edecekti ama o çoktan otların arasına girmiş, gözden kaybolmuştu...” (Yaralı Tavşanın Doktoru, 2006: 43). Kurallı ve devrik cümle kullanımı görülmektedir. Hikâyede yer alan diyaloglarda konuşma çizgisi kullanılmıştır. Yavru serçelerin hikâye içinde söyledikleri şarkı ise anlatımı zenginleştirmiştir.

“ Kanatlarım rüzgâr yapar, Ciiik!

Kuyruğum yön tutar, Ciiik!

Daha pek küçüğüm, Ciiik!

Böceği annem kapar, Ciiik!” (Yaralı Tavşanın Doktoru, 2006: 46).

Makinelere Meraklı Kedi.

Özet: Makinelere meraklı kedi evdeki makinelere olan merakını anlatır. Ekmek kızartma makinesi, bilgisayar, televizyon ve fırın ile olan maceralarını anlatır. Meraklı kedinin akli ise babanın tıraş makinesindedir.

Konu: Kedinin makinelere olan merakı anlatılmaktadır.

İzlek: Hayvan sevgisi, sorumluluk ve sabırlı olmadır.

İleti: Makinelere olan merakımız, kendimizi tehlikeye atmamıza sebep olmamalıdır.

Kahramanlar:

- Makinelere meraklı kedi: Ana kahramandır.
- Baba: Kedinin sahibi olan adamdır. Akıllı ve bilgili biridir.
- Anne: Kedinin sahibi olan kadındır.

Mekân: Olaylar evde yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede sade, açık ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Kahraman bakış açısı kullanılmıştır. “...Ben makinelere meraklıyım. Bu yüzden evdeki bütün makineleri bozdum...” (Yengeçten Korkan Köpek, 2014: 7). Kurallı ve devrik cümle kullanımı görülmektedir. “...Dilimi bilse anlatırdım ama korkardım da. Sanki benim yaptığımı anlamış gibi yanıma geldi...” (Yengeçten Korkan Köpek, 2014: 15). Hikâyede yer alan diyaloglarda konuşma çizgisi kullanılmıştır. “...Baba, o sırada neredeydi bilmem. Aşağı indiğinde; “ Ne oldu bu televizyona?” diye sordu...” (Yengeçten Korkan Köpek, 2014: 13).

Benim Adım Cazgır.

Özet: Cazgır, sahiplerinin evinde yaşayan bir kedidir. Arkadaşı Camgöz, yavrularına yiyecek bulamadığını söyleyerek Cazgır’dan yardım ister. Cazgır öncelikle yardım etmez ancak sonrasında yardım etmeye karar verir. Akşam yemeğini Camgöz ve yavrularına götürmeyi düşünür. Tabağındaki yemeği taşıırken döker ve sahiplerinden utandığı için eve geri dönemez. Camgöz ve yavrularının saksıda yaşadığını görünce kendine başka bir saksıda yuva yapar.

Konu: Bir kedinin arkadaşına yardım etmesi ve sonrasında yaşadığı olaylar anlatılmaktadır.

İzlek: Hayvan sevgisi ve yardımseverliktir.

İleti: Zor durumda olan kişilere yardım etmeliyiz.

Kahramanlar:

- Cazgır: Ana kahramandır.
- Camgöz: Sokaktaki mavi gözlü kedidir. Cazgır’ın arkadaşısıdır.
- Camgöz’ün yavruları
- Topak: Sokaktaki köpektir.
- Yırtıkburun: Sokaktaki zorba kedidir.
- Baba: Ev kedisinin sahibi olan adamdır.
- Anne: Ev kedisinin sahibi olan kadındır.

Mekân: Olaylar evde ve sokakta yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede sade, açık ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Kahraman bakış açısı kullanılmıştır. “...Kendimi anlatmak için konuşmuyorum. Sizinle tanışmak istedim. Onun için bu yolu seçtim...” (Yengeçten Korkan Köpek, 2014: 18). Kurallı ve devrik cümle kullanımı görülmektedir. Hikâyede yer alan diyaloglarda konuşma çizgisi kullanılmıştır. “...Baba, o sırada neredeydi bilmem. Aşağı indiğinde; “ Ne oldu bu televizyona?” diye sordu...” (Yengeçten Korkan Köpek, 2014: 13). Hikâyede şiddet unsurları yer almaktadır.

“... Gürültüye komşu kadın çıktı. Elinde süpürge vardı. Süpürgeyi bana attı. Suçumu anlayamadım. Kendisi her gün çocuklarına bağıyordu. O zaman çok üzülüyordum. Şimdi de beni bahçeden kovuyordu. Sinirli insanlar, sinirli kedilerden daha zararlıdır...” (Yengeçten Korkan Köpek, 2014: 28).

Neşeli'nin Sabah Gezisi.

Özet: Neşeli, küçük bir köpektir. Sahibi onu portakal bahçesinde bir kulübeye bağlamıştır. Sahibi ona yemek ve su verir ancak Neşeli özgür olmak ister. Deniz kıyısına kadar yürümek ister ancak tasma bu yapmasına engel olmaktadır. Bir gece bahçede yabancı sesler duyar ve havlar. Sahibi, Neşeli'nin sesini duyup uyanır. Bahçede yabancı kişilerin kaçıştığını görür ve Neşeli'nin tasma çıkarır. Bu olaydan sonra Neşeli'ye geceleri tasma takmaz. Neşeli, bu duruma çok sevinir ve sabah gezintisine çıkar. Türküler söyleyerek deniz kıyısına gider. Özgürlüğün tadını çıkarır.

Konu: Neşeli ismindeki küçük köpeğin özgürlüğü anlatılmaktadır.

İzlek: Özgürlüktür.

İleti: Sahiplendiğimiz hayvanların özgürlüğüne engel olmamalıyız.

Kahramanlar:

- Neşeli: Ana kahramandır. Sevimli, küçük bir köpektir.
- Neşeli'nin sahibi

Mekân: Olaylar portakal bahçesinde ve deniz kıyısında yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede sade, açık ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hâkim bakış açısı kullanılmıştır. “... Neşeli, yıldızlara bakarak düşler kuruyordu. Uzaktan gelen denizin sesini dinliyor; bir gün deniz kıyısına kadar yürümek, bahçelerde dolaşmak istiyordu...” (Yengeçten Korkan Köpek, 2014: 30). Kurallı ve devrik cümle kullanımı görülmektedir. Hikâyede yer alan diyaloglarda konuşma çizgisi kullanılmamıştır. Anlatımda betimlemelerden yararlanılmıştır. “...Sağa doğru kıvrılan yolun iki yanı ağaçlarla doluydu. Denizin kokusu çoğaldıkça Neşeli'nin adımları hızlanıyordu. Ağaçların arasından yeniden dere kıyısına geçti...” (Yengeçten Korkan

Köpek, 2014: 36). Hikâyenin ana kahramanı olan Neşeli'nin söylediği türküler anlatıma zenginlik katmıştır.

“...*Tin tin tam... tin tin tam*

Yaşamak ne güzel aman!

Tin tin tam... tin tin tam...

Gezmek ne güzel aman!..” (Yengeçten Korkan Köpek, 2014: 33).

Yengeçten Korkan Köpek.

Özet: Neşeli, dereyi ve denizi gözlemler. Doğayı öğrenmeye başlar. Hayatında ilk defa gördüğü Yengeç ile tanışır. Sonra Sincap ile karşılaşır ve onunla oyun oynar. Sonra kulübesine geri döner. Kimseyi göremeyince uyuyakalır. Sahibi onun yanına gelir ve yemek verir. Neşeli ise deniz ve dere kıyısında yaptığı gezintisinden mutluluk duyar.

Konu: Neşeli ismindeki küçük köpeğin gezintisi anlatılmaktadır.

İzlek: Hayvan sevgisi ve özgürlüktür.

İleti: Sahiplendiğimiz hayvanların özgürlüğüne engel olmamalıyız.

Kahramanlar:

- Neşeli: Ana kahramandır. Sevimli, küçük bir köpektir.
- Neşeli'nin sahibi:
- Baba Yengeç ve Sincap

Mekân: Olaylar deniz kıyısında yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede sade, açık ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hâkim bakış açısı kullanılmıştır. “... *Neşeli, ne kadar dans etti? Sincapla ne kadar oyalandı? Bilemedi. Açlığını bile unutmuştu. Bu sincap ne kadar tatlı bir arkadaştı...*” (*Yengeçten Korkan Köpek, 2014: 44*). Kurallı ve devrik cümle kullanımı görülmektedir. Hikâyede yer alan diyaloglarda konuşma çizgisi kullanılmamıştır. “...*Ben de sevdim onu. Ne kadar büyük, ne kadar engin...*” (*Yengeçten Korkan Köpek, 2014: 39*). Betimlemelerden yararlanılmıştır. “...*Neşeli, kıyıda neşeyle dolaşmaya başladı. Bir o yana koştu, bir bu yana. Kumlara yatıp yuvarlandı. Deniz kumsala vuruyordu. Ayaklarını suyun içine soktu. Denizin kıyısına koştu...*” (*Yengeçten Korkan Köpek, 2014: 39*).

Yurdunu Yitiren Ağaç.

Özet: Minik bir fideyken satılan Barış Ağacı, güneyden kuzeye gider. Yeni bahçesinde yaprak dökmeye başlar. Durumu kötüye giderken iyileşme belirtisi gösterir. Bakıcısı olan turuncu giysili işçi ise bu duruma çok sevinir. Ona Barış Ağacı ismini verir. Zaman geçer ve Barış Ağacı artık apartmanların boyuna ulaşmıştır. Önceki vatanını çok özler ancak dünyanın her yerini kendi vatanı olarak görür. Turuncu giysili işçi ise Barış Ağacı'nın yaşama sevincini herkese anlatır.

Konu: Minik bir fidenin iklim koşullarının değişimi ile yapraklarını dökmesi ve sonunda hayata tutunması anlatılmaktadır.

İzlek: Yaşama sevinci ve doğa sevgisidir.

İleti: Zorlu koşullar altında pes etmeden mücadele etmeliyiz.

Kahramanlar:

- Barış Ağacı: Ana kahraman ve anlatıcıdır.
- Turuncu giysili işçi: Barış Ağacı'nın bakıcısıdır.

Mekân: Olaylar fidanlıkta yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede sade, açık ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Kahraman bakış açısı kullanılmıştır. “...Ayaları kahverengiye çalan bakıcımızla yanında üç kişi seraya girdi. Beyaz adamlardı bunlar. Biri, gri takım giysi geçirmişti sırtına...” (Yurdunu Yitiren Ağaç, 2015: 11). Kurallı ve devrik cümle kullanımı görülmektedir. Hikâyede yer alan diyaloglarda konuşma çizgisi kullanılmıştır. “...Bir de mavi tulumlu, o kara adamın; biz bir kamyon kasasında havaalanına götürülürken aramızdan döktüğü gözyaşlarını anımsıyorum ara sıra...” (Yurdunu Yitiren Ağaç, 2015: 20). Anlatımda betimlemelerden yararlanılmıştır. “...Ötekinde lacivert takım, beyaz gömlek; boynunda çizgili, kırmızı bir boyunbağı vardı...” (Yurdunu Yitiren Ağaç, 2015: 12).

Tepedeki Ahlât.

Özet: Ahlât Ağacı, onun gölgesinde dinlenen insanlara sevgi duyar. İnsanlara faydalı olmanın verdiği mutluluğu yaşar. Ahlât Ağacı bir gün bir ses işitir. Oğluna bağırarak bir babanın sesini duyar. Baba, tarladaki işi bitirmesi için oğluna bağırılmaktadır. Oğlu Zekeriya ise on iki yaşında olduğunu ve babasının ona haksızlık ettiğini söyleyerek iş yapmak istemez. Zekeriya ve babası arasındaki tartışma büyür ve Zekeriya oradan kaçar. Anne ise bu duruma üzülüp ağlamaya başlar. Baba, anne ile de tartışmaya başlar. Zekeriya'nın çığlıkları ve ağlama sesi daha da yaklaşır. Zekeriya, Ahlât Ağacı'nın yanına gelir ve içini döker. Annesinin ve babasının

sevgisini hiçbir zaman hissedemediğini söyler. Zekeriya bir süre sonra Ahlât Ağacı'nın altında uyuyakalır. Babası ise pişmanlık içinde gelip Zekeriya'yı alıp götürür. Ahlât Ağacı sevinir.

Konu: İnsanları çok seven Ahlât Ağacı'nın çevresindeki olaylardan biri anlatılmaktadır.

İzlek: Hoşgörü, sevgi ve çocuk sevgisidir.

İleti: Çocuklarımıza olan sevgimizi göstermeliyiz. Çocuklarımıza, onların gücünü aşan görevler vermemeliyiz.

Kahramanlar:

- Ahlât Ağacı (Yaban Armudu): Ana kahraman ve anlatıcıdır.
- Zekeriya: On iki yaşında olan bir çocuktur.
- Baba: Zekeriya'nın babasıdır.
- Halime: Zekeriya'nın annesidir.

Mekân: Olaylar tarlada yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede sade, açık ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Kahraman bakış açısı kullanılmıştır. "... Çocuk hâlâ uyuyordu. Adamın ağladığını, gövdeme yaslanan elinin titremesinden anlıyordum..." (Yurdunu Yitiren Ağaç, 2015: 36). Kurallı, devrik ve tamamlanmamış cümle kullanımı görülmektedir. Hikâyede yer alan diyaloglarda konuşma çizgisi kullanılmamıştır. "...Ahlâtlarımı severim ama işe yaradıklarını görünce de çok sevinirim. Çok gönenirim. Vermek ne güzeldir. Dalımdan, yaprağımdan, meyvemden..." (Yurdunu Yitiren Ağaç, 2015: 36). Hikâyede çocuk kahramanın, babası tarafından tehdit edildiğine dair ifadeler aşağıda yer almaktadır.

"... "Sen sus be kadın! Yeter! Ne biçim bir çocuk doğurmuşsun; gör işte."... "Sen nasıl olsa eve geleceksin. O zaman gösteririm sana"..." (Yurdunu Yitiren Ağaç, 2015: 30).

Kavaklar.

Özet: Eda ile dedesi köyde gezinti yaparlar. Kavaklar adı verilen yere doğru giderler. Dede gençliğindeki anılarını aktarır. Eda ise bir süre sonra sıkılır ve bilgisayarını özler. Eda bilgisayar mühendisi olmak ister. Dede, Eda'nın babasının çocukluğunu geçirdiği yerleri gösterir. Geçmişte yaşayan insanların doğa ile iç içe olduğunu ifade eder. Köy yolunda Eda'nın babasının görülür. Dede, oğluna duyduğu özlemle oğluna doğru gider.

Konu: Dedenin, torununa anılarını aktarımı ve geçmişe duyduğu özlem anlatılmaktadır.

İzlek: Doğa sevgisi ve geçmişe duyulan özlemdir.

İleti: Doğamızın önemi bilmeliyiz.

Kahramanlar:

- Dede: Ana kahraman ve anlatıcıdır.
- Eda: Dedenin torunudur. Bilgisayar mühendisi olmak ister.
- Baba: Eda'nın babasıdır. Dedenin oğludur.

Mekân: Olaylar Aşağıharman Deresi'nde yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede sade, açık ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hâkim bakış açısı kullanılmıştır. “...Eda, evdeki bilgisayarını unutmuş gibiydi. Akli Kavaklar'a gelip sepet örüp ekmek parası kazanan bu insanlardaydı...” (Yurdunu Yitiren Ağaç, 2015: 43). Kurallı ve devrik cümle kullanımı görülmektedir. “...Dedesini anlatıyordu durmadan. Eda, onun yüzünde gezen özlemi elle tutarcasına görüyor, sesini çıkarmıyordu...” (Yurdunu Yitiren Ağaç, 2015: 39). Hikâyede yer alan diyaloglarda konuşma çizgisi kullanılmamıştır. Betimlemeler yer almaktadır. “...Usul usul tarlaların sınırlarından indiler. Eda'nın ayaklarında spor ayakkabıları vardı. Bir kot giymişti. Eşekdikenlerinin, ayrikotlarının sardığı tarla sınırlarında ara sıra bacaklarına batan dikenlerden canı yanarak yürüyordu...” (Yurdunu Yitiren Ağaç, 2015: 38).

İğde İle Telli Kavak.

Özet: Can Dede'nin bahçesindeki ağaçlar birlikte olmaktan çok mutludur. Can Dede, ağaçları ile çok ilgilenir. Can Dede'nin torunu olan Uygur, gelir ve ağaçlardaki meyvelerden yer. Ağaçlar kendi aralarında sohbet edip şarkı söylerler.

Konu: Canlıların birbirini sevmesi ve mutluluk içinde yaşaması anlatılmaktadır.

İzlek: Sevgi ve dostluktur.

İleti: Mutlu olmalı ve çevremizdeki canlıların kıymetini bilmeliyiz.

Kahramanlar:

- Telli Kavak: Anlatıcı ve ana kahramandır. Şarkı söylemeyi çok sever.
- İğde: Uzun kahverengi dikenleri olan, neşeli bir ağaçtır. Bahçedeki diğer ağaçları, tehlikelere karşı korur.
- Can Dede: Bahçenin sahibidir.
- Uygur: Can Dede'nin torunudur.

Mekân: Olaylar ormanda yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Hikâyede sade, açık ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Kahraman bakış açısı kullanılmıştır. “...Bir yanımda İğde kıpır kıpırdır. Öte yanımda iri geniş yapraklarıyla Armut ağacı vardır ama pek gençtir...” (Yurdunu Yitiren Ağaç, 2015: 52). Kurallı ve devrik

cümle kullanımı görülmektedir. “...Uzun boyludur komşum Zerdali. Boyu bizim kadar uzayacaktır yakında...” (Yurdunu Yitiren Ağaç, 2015: 53). Hikâyede yer alan diyaloglarda konuşma çizgisi kullanılmamıştır. Kullanılan şiir ve şarkılar anlatıma zenginlik katmaktadır.

“...Kırmızı eriklerim

Rengime güneş eklerim

Tadımı bilen bilir

Baharda çocukları beklerim...” (Yurdunu Yitiren Ağaç, 2015: 59).

Hikâyede olumsuz bir ifade yer almaktadır. “...Kendileri gibi akılları da mı bodur bu ağaçların yoksa?..” (Yurdunu Yitiren Ağaç, 2015: 53).

Sıra Sıra Söğütler.

Özet: Özkan yıllar sonra memleketine döner ve arkadaşı Torun ile görüşür. Onunla özlem giderir. Akşam da Hatice Dudu ile karşılaşır. Geçmişe özlem duyan Özkan, Hatice Dudu'nun yurtdışında yaşadığını ve bir aylık bir tatil için geldiğini öğrenir. Hatice Dudu'da tıpkı Özkan gibi köye ve anılarına özlem duymaktadır.

Konu: Geçmişe duyulan özlem anlatılmaktadır.

İzlek: Özlem ve memleket sevgisidir.

İleti: Zamanın kıymetini bilmeliyiz.

Kahramanlar:

- Özkan: Ana kahramandır.
- Torun: Özkan'ın çocukluk arkadaşıdır.
- Hatice Dudu: Özkan'ın çocukluk arkadaşıdır.
- Adnan: Özkan'ın kardeşidir.
- Gülcü Nuri Amca: Hatice Dudu'nun babasıdır.

Mekân: Olaylar bağda yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Anlatımda sade ve açık bir dil kullanılmıştır. Hâkim bakış açısı kullanılmıştır. “...Özkan, ağaçları gözüyle saymaya başladı. Belleğinde kaldığı kadarıyla yirmi iki tane olacaktı...” (Yurdunu Yitiren Ağaç, 2015: 74). Hikâyede yer alan kahramanlar Hidayet Karakuş'un başka bir kitabında yer alan olaylara gönderme yapmaktadır. “...Çocukluğumu anımsıyorum hep. Bak Çakırlar'da manda çobanı Kel Arif'i kızdırıp bentte yüzdürürdük çırılçıplak...” (Yurdunu Yitiren Ağaç, 2015: 65). Kurallı ve devrik cümle örnekleri yer

almaktadır. “...Bağların kıyılarında iğdeler, şeftaliler, bademler çoğalmış, asmalar üzümüne durmuştu. Yazın sıcaklığı akşamın bu saatlerinde kırılıyor, ılık bir hava egemen oluyordu köye...” (Yurdunu Yitiren Ağaç, 2015: 64).

Yaşlı Çınarın Düşleri.

Özet: Yaşlı çınar çevresindeki insanları dinler. İnsanları çok sever. Yaşlı Çınar, insanların yanına gelmesini ve onun gölgesinden faydalanmalarını ister. Bir öğretmen öğrencilerini alıp Yaşlı Çınar’ın yanına getirir. Çınarın çevresini ölçerler ve üstünde asılı olan tabelayı okurlar. 805 yaşında olduğunu öğrenen öğrenciler çok şaşırırlar. Öğretmen, öğrencilere tarihi sorular sorarak ağacın ne zaman dikilmiş olabileceğini tahmin etmeye çalışır. Çocuklar, Çınar’ın çevresini bir de el ele tutuşarak ölçerler. Yaşlı Çınar çok mutlu olur. Çocukları çok sever. Öğretmen öğrencilerine yılsonu gösterisini bu Çınar’ın altında yapmayı teklif eder. Bunu duyan Çınar çok mutlu olur ve gösteri gününü merakla bekler.

Konu: Yaşlı Çınar’ın insanlara duyduğu sevgi anlatılmaktadır.

İzlek: Doğa sevgisidir.

İleti: Doğamızı sevmeliyiz, ağaçlarımıza zarar vermemeliyiz.

Kahramanlar:

- Yaşlı Çınar: Ana kahramandır ve anlatıcıdır.
- Öğretmen
- Öğrenciler: Çocuklar.

Mekân: Olaylar Çınaraltı’nda yaşanmaktadır.

Dil ve Anlatım: Anlatımda sade ve açık bir dil kullanılmıştır. Kahraman bakış açısı kullanılmıştır. “...Bazen yapraklarıma doğru bir kolonya kokusu yükselir. Berberden yeni çıkmış biri, yüzünü ovuşturarak gelir, dostlarını arar...” (Yurdunu Yitiren Ağaç, 2015: 77). Kurallı, devrik ve tamamlanmamış cümle örnekleri yer almaktadır. “...Böylece on çocuğun kollarıyla sarıldım. Yapraklarım ürperdi sevinçten...” (Yurdunu Yitiren Ağaç, 2015: 82). Konuşma çizgisi kullanılmamıştır. Betimlemeler yer almaktadır. “...Özgür’ün küçük ellerini, bana yapışan göğsünde sevgiyle çarpan küçük yüreğinin vuruşlarını duyumsuyordum...” (Yurdunu Yitiren Ağaç, 2015: 80). Hikâyede ağaca zarar verildiği aktarılmaktadır. “...Bir zamanlar bir ağaç sever bilimci gelmiş, benim yaşımı gövdeme soktuğu ince, uzun bir demir boruyla ölçmüştü. O borunun girdiği yer hâlâ sızlar ama zamanla ben kapattım, iyileştirdim yaramı...” (Yurdunu Yitiren Ağaç, 2015: 82).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Araştırma, Hidayet Karakuş'un çocuk kitaplarında yer alan hikâyelerin çocuk edebiyatının temel unsurları bakımından incelenmesi çerçevesinde hazırlanmıştır.

Sonuç

- Hidayet Karakuş'un hikâyeleri dış yapı özellikleri bakımından incelendiğinde çocuk yazınına uygun olarak tasarlandığı görülmektedir.
- *Küçük Yeşil Tırtıl* isimli hikâye kitabı dışında kalan tüm kitaplarda +7 yaş ifadesi yer almaktadır.
- Hikâye kitaplarının tamamı Bilgi Yayınevi'ne aittir ve kitapların basım yeri Ankara'dır.
- *Küçük Yeşil Tırtıl* isimli hikâye kitabı 14 x 21 cm. boyutlarındadır. Diğer hikâye kitapları ise 13,3 x 19,5 cm. boyutlarındadır.
- Kitapların tamamı birinci hamur kâğıda basılı kitap özelliği taşımaktadır. Karton kapak özelliği taşıyan kitapların kapaklarının tamamında renkli resim kullanılmıştır. Kapak kısmında verilen resim ile kitap içeriğinin genel anlamda uyum sağladığı görülmektedir.
- İncelenen on üç hikâye kitabı içinden yalnızca *Küçük Yeşil Tırtıl* isimli hikâye kitabında yer alan resimler renklendirilmiştir.
- Cavit Yaren, Murat Sayın ve Süleyman Özkonuk, kitapların resimlendirilmesinde yer alan isimlerdir.
- Dil ve anlatım özellikleri bakımından incelenen eserlerde kullanılan dilin sade olduğu görülmektedir. Hikâyelerin tamamında kurallı, devrik ve tamamlanmamış cümle örnekleri yer almaktadır. Cümle türlerinde çeşitlilik bulunmaktadır. Deyim ve kalıp sözlerin çokça kullanıldığı görülmektedir. Hikâyelerde yansıma sözcüklere de yer verilmiştir.
- Hidayet Karakuş'un hikâyelerinde, yardımlaşma, dayanışma, hayvan ve doğa sevgisi, özgürlük, aile bütünlüğü, aile sevgisi, aile bağı, dürüstlük, kişisel hak ve hürriyetler, görev bilinci, sorumluluk, temiz olma, teşekkür etme, misafirperverlik, bireysel farklılıklara saygı, yaşama sevinci ve özlem gibi temalara yer verilmiştir.
- İletilerin çok yönlü olduğu görülmektedir. Yazar tek bir eserle birden çok mesaj vermek istemiştir.
- Merak duygusunu canlı tutarak çocukların okumaya olan ilgisine katkı sağlamaya çalışmıştır.

Tartışma

Çocuk yazınları çocukların gelişimi üzerinde önemli bir yere sahiptir. Zihinsel, bedensel ve ruhsal açıdan gelişmekte olan çocukların öncelikle ebeveynleri ile olan iletişimi onların ilk sosyal ortamıdır. Çocuk aile ortamında edindiği bilgiler sayesinde okula ve arkadaş çevresine uyum sağlamaya çalışır. Gerek okul öncesi dönemde olsun gerek ilköğretim döneminde olsun çocukların doğru davranışlar edinmesi ve kendini doğru ifade edebilmesi çok önemlidir.

Aytaş ve Yalçın'a (2005) göre bireyin yaşamı boyunca insanlarla ve çevresiyle kurduğu ilişkiler düşünüldüğünde dil kullanma becerisinin önemi anlaşılmaktadır (Aytaş, & Yalçın, 2005: 13). Çocukların duygu, düşünce, istek ve ihtiyaçlarını ifade edebilmesi için dil gelişimine katkı sağlayacak kitaplarla tanışması gerektiği düşünülmektedir. Çocukların okuyacağı kitapların onların gelişimi ile uyumlu olması gerektiği düşünülmektedir. Hem anlayabilecekleri hem de kelime hazinesine katkı sağlayacak bir dil kullanılmalıdır. Kitaplarda yer alacak resimler hem dikkat çekici olmalı hem de çocukların sanatsal gelişimine katkı sağlamalıdır. Kitaplarda yer alan eğitsel iletilerin de büyük bir önem taşıdığı bilinmektedir. Özellikle çocuk kitaplarında yer alan eğitsel iletilerin doğru ve anlamlı bir şekilde aktarılması gerektiği düşünülmektedir. İletiler, çocukların iyi tutum ve davranış geliştirmesine katkı sağlayacak şekilde yapılandırılmalıdır.

Hidayet Karakuş'un hikâyeleri dış yapı özellikleri bakımından incelendiğinde çocuk yazınına uygun olarak tasarlandığı görülmektedir. *Küçük Yeşil Tırtıl* isimli hikâye kitabı dışında kalan tüm kitaplarda +7 yaş ifadesi yer almaktadır. Hikâye kitaplarının tamamı Bilgi Yayınevi'ne aittir ve kitapların basım yeri Ankara'dır. *Küçük Yeşil Tırtıl* isimli hikâye kitabı 14 x 21 cm. boyutlarındadır. Diğer hikâye kitapları ise 13,3 x 19,5 cm. boyutlarındadır. Kitapların tamamı birinci hamur kâğıda basılı kitap özelliği taşımaktadır. Karton kapak özelliği taşıyan kitapların kapaklarının tamamında renkli resim kullanılmıştır. Kapak kısmında verilen resim ile kitap içeriğinin genel anlamda uyum sağladığı görülmektedir.

Sever'e (2007) göre; dilin anlatım gücü ile estetik nitelik taşıyan resimler bütünleştirilerek çocuğun estetik dünyasının gelişimine katkı sağlanmalıdır (Sever, 2007: 169). İncelenen on üç hikâye kitabı içinden yalnızca *Küçük Yeşil Tırtıl* isimli hikâye kitabında yer alan resimler renklendirilmiştir. On iki hikâye kitabının içinde yer alan resimler renklendirilmemiştir. Renklendirilmemiş resimlerin kullanılması ise çocuğun kitaba olan ilgisini olumsuz yönde etkilediği düşünülmektedir. Cavit Yaren, Murat Sayın ve Süleyman Özkonuk, kitapların resimlendirilmesinde yer alan isimlerdir. Renkli resimlerin çocukların dikkatini çektiği bilinmektedir. Bu anlamda Hidayet Karakuş'un hikâyelerinde yer alan resimlerin renklendirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Sever (2007), çocuk edebiyatı ürünlerini Türkçenin anlatım gücünü yansıtan ve söz varlığına ait örnekleri sunan bir kaynak olarak görmektedir (Sever, 2007: 137). Dil ve anlatım özellikleri bakımından incelenen eserlerde kullanılan dilin sade olduğu görülmektedir. Hikâyelerin tamamında kurallı, devrik ve tamamlanmamış cümle örnekleri yer almaktadır. Cümle türlerinde çeşitlilik bulunmaktadır. Deyim ve kalıp sözlerin çokça kullanıldığı görülmektedir. Hikâyelerde yansıma sözcüklere de yer verilmiştir.

Özdeşim kurmaya uygun olan kahramanların, büyü ve tılsım gibi unsurlar aracılığıyla amaçlarına ulaşmaları veya şiddet kullanarak hedeflerine ulaşan kahramanların yer alması çocuk okurları olumsuz yönde etkileyebilir (Sever, 2013: 35). Karakuş'un eserlerinde yer alan ana kahramanlar genellikle çocuklar ve hayvanlardır. Hidayet Karakuş'un hikâyelerinde yer alan ana kahramanlar hem dikkat çekici özellik taşımaktadır hem de özdeşim kurmaya müsait bir yapıdadır. Kahramanların büyü ve tılsım kullanmadan, olağan şekillerde hedeflerine ulaştığı görülmüştür.

Hidayet Karakuş'un hikâyelerinde, yardımlaşma, dayanışma, hayvan ve doğa sevgisi, özgürlük, aile bütünlüğü, aile sevgisi, aile bağı, dürüstlük, kişisel hak ve hürriyetler, görev bilinci, sorumluluk, temiz olma, teşekkür etme, misafirperverlik, bireysel farklılıklara saygı, yaşama sevinci ve özlem gibi temalara yer verilmiştir. İletilerin çok yönlü olduğu görülmektedir. Yazar tek bir eserle birden çok mesaj vermek istemiştir. Merak duygusunu canlı tutarak çocukların okumaya olan ilgisine katkı sağlamaya çalışmıştır.

Özden (1999), ahlâk gelişimini bireyin toplumsal değer yargılarını öğrenerek toplum ile uyum sağlaması ve kendi değer yargılarını oluşturması olarak ifade etmektedir (Özden, 1999: 99). Cemiloğlu'na (2009) göre ahlâk eğitimi verilirken edebiyattan faydalanılması oldukça etkili bir yöntemdir (Cemiloğlu, 2009). Hidayet Karakuş'un incelenen eserlerinde eğitsel iletilerin çokça yer aldığı görülmektedir. *İşte O Çocuk* isimli, yazarın kendi çocukluğuna ait anılarını aktardığı hikâye kitabının "yardımseverlik" değerini aktarmada başarılı bir yapıt olduğu görülmektedir. *İşte O Çocuk* isimli eserde yer alan hikâyelerde ana kahramanın olumsuz durumlar karşısında imece yoluyla yardımlaşan bir çevreye sahip olduğu görülmektedir. Bireysel ve toplumsal sorunlar karşısında yardımlaşmanın önemine vurgu yapılan bu kitabın eğitim ortamlarında kullanılabilecek önemli bir kaynak olduğu görülmektedir. Ancak *İşte O Çocuk* isimli hikâye kitabı içinde yer alan *Yumurta Boyama Yarışı* ve *Bentte Yüzen Manda Çobanı* isimli öykülerde kahramanlardan biri "Şeytan Kadir" olarak ifade edilmektedir. *İflas Ettim* isimli hikâyede ise evin gelininin yaşanan olaylar karşısında konuşma hakkı olmadığına yönelik ifade bulunmaktadır. "...Annem, babam bana kızarlardı. Ağabeyim kızar ama belli etmezdi. Gelinablam zaten çok sessiz biriydi, evin geliniydi, kaynanadan, kaynatadan ona söz

düşmezdi...” (İşte O Çocuk, 2008: 71). Hikâyede yer alan bu ifade, kişisel hak ve hürriyetlerin çocuklara aktarılması noktasında olumsuz bir örnek teşkil ettiği düşünülmektedir.

İşte O Çocuk isimli kitap içinde yer alan *Kurtlar* isimli hikâyede geçen “Kasım’ın Yusuf Ali” ifadesi ise çocuk okuyucular tarafından anlamlandırılması güç bir ifadedir. “...*Kasım’ın Yusuf Ali, babamdan da yaşlı bir adamdı...” (İşte O Çocuk, 2008: 37).*

Gırcıga Toplayan Çocuk isimli hikâyede çocuk kahramanın köy muhtarı tarafından şiddete maruz kaldığı ve ahıra kapatıldığı anlatılmaktadır. “... “*Yiyecek bir şey bulamadınız mı? Siz hayvan mısınız o yiyecek?” “Sen çocukluğunda yemedin mi?” “Bak şuna! Bir de bana soru soruyor!” Kulağımı daha keskin bir acı kapladı. Boştaki eliyle de öteki kulağıma yapıştı. Boynumun burulduğunu, ayaklarımın yerden kesildiğini duyumsuyor, muhtara çok kızıyordum... Elleri kulaklarımdaydı hâlâ. Köylüler, gülüşüyorlardı. Önlerinden geçip yan sokaktaki evine götürdü. Dediği gibi ahıra kapattı, üzerimden de kilitledi. Ağlamak istiyor ama uğradığım haksızlığa öfkemden ağlayamıyordum...” (İşte O Çocuk, 2008: 13-14-15). Hikâyede muhtarın, uyguladığı şiddetten dolayı ceza almaması ve köylülerin bu durum karşısında verdiği tepki olumsuz bir durum oluşturmaktadır.*

Ben Okumayacağım! isimli hikâyede çocuk kahramanın okula gitmemek için hayvanları kıra götürmesi sonucu babasının ona şiddet uyguladığı anlatılmaktadır. *Bentte Yüzen Manda Çobanı* isimli hikâyede ise çocuklar için uygun olmayan ifadeler yer almaktadır. “...*O, dere kıyısındaki çıvgınlardan birinin ardına geçti, ayaklarından çabucak dolaklarını çözdü; gömleğini, kıl donunu çıkardı. Elde dikilmiş, bezden iç donuyla kaldı. Kızlar, gülüşerek dere kıyısındaki yabangüllerinin ardına saklandılar. Ahmet, hınzırlıkla seslendi: “Arif Ağa, içdonunu nerede kurutacaksın? Onu da çıkar!” Manda çobanı, iki yanına bakındı...” (İşte O Çocuk, 2008: 146). Hikâyeden aktarılan bu bölümde çıplaklık içeren ve çocukların olumsuz yönde etkilenmesine sebep olacak ifadeler yer almaktadır.*

Deli Ali’nin Yılan Korkusu isimli hikâyede sigara kullanımına ait ifadeler yer almaktadır. Aynı hikâyede çocuk kahramanın bir taş aracılığıyla yılanı öldürmesinden duyduğu pişmanlık anlatılırken kötü örnek oluşturabilecek ifadeler yer verilmiştir. “...*Desteyi orakla bir kez daha kaldırdım. O, dürülmüş, yuvarlak bir halka olmuş, oradaydı. Desteyi yan tarafa çektim. O yakınlardan bulduğum büyük bir taşı yılanın beline indirdim. “Yılanı öldürürken ya başına ya beline vuracaksın” derlerdi. Ben de öyle yaptım. Sonra da ölü yılanı mendilimle alıp kendi korkumla alay edercesine çevredeki çalışanlara gösterdim... Şimdi en az insan kadar yılanların da doğada bulunması gerektiğini, bu dünyanın bizim olduğu kadar öteki canlıların da olduğunu düşünüyorum. Ama o yılanı yaptığım kötülük de aklımdan çıkmıyor...” (İşte O*

Çocuk, 2008: 124). Çocuk kahramanın yılanı uyguladığı şiddet, çocuk okuyucular için olumsuz bir örnek teşkil etmektedir.

Kara Ali Kurtuluş Savaşı'nda isimli hikâyede savaşta yaşanan olaylar aktarılırken kullanılan ifadeler çocuk okuyucular için uygun olmadığı düşünülmektedir. “...Biz, Aydınlı Remzi'yle içinden çığlıkların yükseldiği bir eve daldık. İki düşman askeri evdeki iki yaşlı insana saldırıyordu. Onları anında tepeledik. Oradan bir başka eve geçtik. Orada da iki kadının ölüsüyle karşılaştık. Acıdan ne yapacağımızı bilemez haldeydik ama o acıya bile zamanımız yoktu. Remzi, bitişik evden yükselen alevlerin içine daldı. Şehrin her yerinden alevler yükselmeye başlamıştı. Sokakta koşarken ya da bir eve girerken ayağımız ölümlere takılıyordu...” (İşte O Çocuk, 2008: 109).

Bu Ağaç Ne Ağacı? isimli hikâyede, ödevi konusunda ebeveynlerinden yardım isteyen Çisem'in babası ile arasında geçen diyalog şu şekildedir; “... “Öğretmen ödev verdi. Bu ağacın ne ağacı olduğunu ilk önce öğrenene ödül verecek.” “Ne ödülü? Araba mı, ev mi?” Çisem, babasının sözlerine gülerken kızdı: “Baba! Öğretmenimle alay etme. Ben de merak ediyorum.” ... “Sonunda babası; “Bize ne okulunuzdaki ağaçtan?” dedi.” (Bahçeden Kovulan Çiçek, 2014: 12-13). Babasının ödül olarak öne sürdüğü fikirler ve Çisem'in ödevine karşı gösterdiği tutum olumsuz örnek teşkil etmektedir. Hikâyede Çisem'in babasının bu tutumundan dolayı pişmanlık duyduğuna dair herhangi bir iletiye rastlanmamıştır.

Hidayet Karakuş'un hikâyelerinde aile bağlarına dikkat çektiği görülmektedir ve bu özellik, kültürel değerlerin aktarılmasında önem arz etmektedir. Ayrıca eserlerinde hayvan sevgisine vurgu yapıldığı görülmektedir. Özellikle hayvanların tutsak edilmemesi gerektiği ve eğer bir hayvan sahiplenildiyse o hayvana karşı olan sorumlulukların yerine getirilmesi gerektiği düşüncesi aktarılmıştır.

Yazarın hayvan sevgisine dikkat çekmek istediği eserlerde bazı olumsuz öğelere rastlanmıştır. Bazı hikâyelerde hayvanlara zarar verme ve hayvanları tutsak etme gibi olumsuz durumlara yer verilmiştir. Hayvan sevgisinin yoğun olarak işlendiği bu eserlerde karşılaşılan bazı iletiler ise bu anlamda tutarsızlık içermektedir. *Maskeli Kedi* ve *Kediler Tasma Takmaz* isimli hikâyelerde yer alan kediler özgürlüğün anlamını bilmemektedir ve bu sebeple özgür olmak gibi bir gayeleri bulunmamaktadır. *Neşeli'nin Sabah Gezisi* isimli hikâyede ise özgürlüğün tadını çıkaran bir köpek bulunmaktadır. *Kedi Güden Adam* isimli hikâyede ise özgürlüğüne kavuşmuş bir kedinin tekrar sahibinin evine döndüğü görülmektedir. Yazarın çocukları düşünmeye teşvik ettiği eserde karşılaşılan bu tutarsızlık ise olumsuz bir durum oluşturmaktadır.

Balıklar Ağardı isimli hikâyede çocuk kahraman olan Utku'nun balıkların bulunduğu akvaryumu kimyasal bir ürün olan klorak ile temizlemesi sonucunda balıkların rengi değişmektedir. Utku'nun ebeveynleri ile arasında geçen diyalog şu şekildedir;

“...Annesi, gülerek ona döndü:

- *Dün akvaryumu neyle temizledin? Düşün bakalım.*

O zaman elini alnına vurdu Utku:

- *Nasıl da düşünemedim, klorak tabii!.. Balıkları o ağarttı. Sen lekeleri onunla çıkarmıyor muydun? Ben de... Bak hepsi baygın gibi. Hemen suyunu değiştiririm.*

Babası hâlâ güllüyordu.

– *Zavalluların hepsi bir renk olmuş, birbirlerini nasıl tanıyacaklar şimdi?*

Babasının bu sözlerine hepsi güldüler...” (*Yaralı Tavşanın Doktoru*, 2006: 36-37). Kimyasal bir ürün aracılığıyla balıklara zarar veren çocuk kahramanın bu durumdan pişmanlık duymaması ve ebeveynlerinin bu durum karşısında gülüşmesi çocuk okuyucular için olumsuz bir ileti içermektedir.

Yaşlı Çınarın Düşleri isimli hikâyede çınarın aktardığı anıda yer alan ifadeler çocuk okuyucuları olumsuz düşüncelere yönlendirebilecek türdendir. “Ağaç sever bilimci” olarak ifade edilen kişinin çınara zarar verdiği aktarılmaktadır. “...Bir zamanlar bir ağaç sever bilimci gelmiş, benim yaşımı gövdeme soktuğu ince, uzun bir demir boruyla ölçmüştü. O borunun girdiği yer hâlâ sızlar ama zamanla ben kapattım, iyileştirdim yaramı...” (*Yurdunu Yitiren Ağaç*, 2015: 82).

Tırtıl Annesini Arıyor isimli hikâyede; sayfa 31’de “genç” olarak ifade edilen kişi, sayfa 33’te “çocuk”, sayfa 36’da ise “hurdacı çocuk” olarak ifade edilmektedir. “...O sırada o kocaman kutudaki torbaları biri karıştırmaya başlamış. Bir genç ellerinde kirli eldivenlerle çöp torbalarını alt üst ediyormuş...” (*Küçük Yeşil Tırtıl*, 2017: 31). “...Çöpleri karıştıran çocuk, tırtılın üstünde gezdiği torbayı da alıp arabasına koymuş...” (*Küçük Yeşil Tırtıl*, 2017: 33). “...Hurdacı çocuk, şarkı söyleyerek arabasını sürüyormuş...” (*Küçük Yeşil Tırtıl*, 2017: 36). “Genç, çocuk, hurdacı çocuk” olarak ifade edilen yalnızca bir kahraman vardır ancak isimlendirmede farklılık olması okuyucular için açıklık ilkesine aykırıdır.

Güleryüz (2013), çocuğun öğreneceği yeni sözcüklerin kitabın farklı yerlerinde dört beş kere yer alması gerektiğini ve cümle yapısı içinde anlaşılabilir, basit, sonuç bildiren, akılda kalan ve kolay okunan sözcükler kullanılmasının önemli olduğunu ifade etmiştir (Güleryüz,

2013: 264). Bu anlamda değerlendirildiğinde Karakuş'un, deyim, kalıp söz ve ikilemeleri kitap içinde farklı yerlerde tekrar ederek aktardığı görülmektedir.

Bu araştırma sonucunda elde edilen bulgulardan hareketle Hidayet Karakuş'un eserlerinin büyük bir bölümünde geleneksel aile yapısı ve yardımlaşma değerinin ön plana çıktığı sosyal çevre bulunmaktadır. Çocukların kitap okuma alışkanlığı edinmeye başladığı ilkokul döneminde, kendi kültürüne ait iletileri içeren bu eserlerle tanışmasının büyük bir önem taşıdığı söylenebilir. Araştırma sonucunda elde edilen verilerden hareketle aşağıda yer alan öneriler sunulmaktadır.

Öneriler

- Çocuk kitaplarının içinde yer alan resimlerin renklendirilmesi,
- Hikâyelerde tespit edilen şiddet unsurlarının çocuk okuyucular için uyumsuz olması ve şiddet uygulayan kahramanların pişmanlık duymaması sebebiyle yeniden düzenlenmesi,
- Hikâyelerde yer alan kahramanın isimlendirilmesinde yapılan hatanın düzeltilmesi,
- Hikâyelerde yer alan “Aptal Karga, Çirkin Kuş ve Şeytan Kadir” ifadelerinin çocuklar için kötü örnek teşkil etmesi sebebiyle düzeltilmesi önerilmektedir.
- Hidayet Karakuş'un çocuk kitapları, “yardımseverlik” değerini aktarma konusunda eğitim ve öğretim ortamlarında kullanılabilir.
- Çocuklar için hazırlanan kitaplarda yer alan kahramanların doğüstü varlıklardan ziyade gerçek yaşamda karşılaşılabilecek kişiler olması, iletilerin çocuk okuyucular tarafından kolayca anlaşılabilmesine katkı sağlayabilir.
- Bu alanda araştırma yapacak araştırmacılar için, Hidayet Karakuş'un çocuklar için yazdığı diğer kitaplar da çocuk edebiyatının temel unsurları bakımından incelenebilir.

Kaynakça

- Arbuthnot, M. H, & Sutherland, Z. (1972). *Children and Books*. Chicago: Scott-Foresman and Company.
- Aydın, M. (2016). *Ömer Seyfettin Öykülerinin Çocuk Edebiyatı Ölçütleri Açısından Değerlendirilmesi* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 443519)
- Aytaş, G, & Yalçın, A. (2005). *Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Akçağ Yayıncılık.
- Aytaş, G, & Yalçın, A. (2007). *Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Başegmez Tıǧlı, H. (2014). *Miyase Sertbarut'un Çocuk Kitaplarının Çocuk Edebiyatı Ögelerine Göre İncelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 368100)
- Binbaşıoǧlu, C. (1988). *Eğitime Giriş*. Ankara: Binbaşıoǧlu Yayınevi.
- Cemiloǧlu, M. (2009). *İlköğretim Okullarında Türkçe Öğretimi*. Bursa: Alfa Aktüel Yayınları.
- Çelik, Ö. (2016). *Ahmet Yılmaz Boyunağa'nın Tarihi Çocuk Romanlarının Çocuk Edebiyatının Temel Ögelerine Göre İncelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 436916)
- Demirel, Ş. (2010). *Edebi Metinlerle Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Dilidüzgün: (2007). *Çağdaş Çocuk Yazını*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Doǧan, Ç. (2015). *Sevim Ak'ın Çocuk Kitaplarının Çocuk Edebiyatının Temel Ögeleri Yönünden İncelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 391713)
- Düzen, N. (2017). *Ana Dili Türkçe Olan ve Olmayan Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Türkçe Erken Okuryazarlık Becerilerinin Değerlendirilmesi* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 468262)
- Erdoğan Horasan, A. (2015). *Zeynep Cemali'nin Çocuk Kitaplarının Çocuk Edebiyatının Temel Ögeleri Açısından İncelenmesi* (Doktora tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 407524)
- Erşahin, I. (2009). *Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Çocuk Edebiyatı Metinlerinin Çağdaş Çocuk Edebiyatı İlkeleri Açısından Değerlendirilmesi ve Eğitsel Öneriler* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 262470)
- Fırat, H. (2018). Grandparent- Grandchild Relationships in Turkish Children's Novel. *Universal Journal of Educational*, 6(10), 2047-2060. <http://www.eric.ed.gov> adresinden alınmıştır.

- Gander, M., & Gandier, H. W. (2001). *Çocuk ve Ergen Gelişimi*. Ankara: İmge Kitabevi Yayını.
- Göğüş, B. (1978). *Orta Dereceli Okullarımızda Türkçe ve Yazın Eğitimi*. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Gökşen, E. N. (1985). *Örnekleriyle Çocuk Edebiyatımız*. İstanbul: Remzi Yayınevi.
- Gönen, M. (2017). *Çocuk Edebiyatı Yazarı ve Çizeri Olarak Feridun Oral'ın Çocuk Edebiyatımızdaki Yeri ve Eğitsel Değerler* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 485747)
- Güleç, H. Ç., & Geçgel, H. (2006). *Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Güleç, H. Ç., & Geçgel, H. (2012). *Çocuk Edebiyatı Okul Öncesinde Edebiyat ve Kitap*. İstanbul: Kriter Yayınevi.
- Güleryüz, H. (2013). *Yaratıcı Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Edge Akademi.
- Gündüz, Y. (2016). *Ahmet Ümit'in Masal Kitaplarının Çocuk Edebiyatının Temel Öğeleri Açısından İncelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 454366)
- Gürel, Z., Temizyürek F., & Şahbaz, N. K. (2016). *Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Gürkan, T. (1993). *Okulöncesi Eğitimde Kitap*. İstanbul: Ya-Pa Yayınları.
- Kahraman, M., Kılınç, A., & Şenol, M. (2004). *Türkçe Öğretimi*. Ankara: Anadolu Yayıncılık.
- Kaplan, K. (2013). *Hidayet Karakuş'un Roman ve Hikâyelerinde Yer Alan Eğitsel İletiler* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 347348)
- Kaplan, K., & Babacan, M. (2018). Hidayet Karakuş'un Çocuk Edebiyatı Çerçevesinde Yazdığı Eserlerinde Eğitime Bakış Açısının Analizi. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 2602-2249. <https://dergipark.org.tr> adresinden alınmıştır.
- Karadeniz, E. (2019). *Behiç Ak'ın Çocuk Hikâyelerinin Çocuk Edebiyatının Temel Öğeleri Açısından İncelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 536959)
- Karasar, N. (2002). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Karakuş, H. (1999). *Sevgi Kuşları*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Karakuş, H. (2006). *Akıllı Tavşanlar*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Karakuş, H. (2006). *Yaralı Tavşanın Doktoru*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Karakuş, H. (2008). *İşte O Çocuk*. Ankara: Bilgi Yayınevi.

- Karakuş, H. (2009). *Annemin Mektupları*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Karakuş, H. (2009). *Başparmağın Şarkısı*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Karakuş, H. (2013). *Sahibini Gezdiren Kedi*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Karakuş, H. (2014). *Bahçeden Kovulan Çiçek*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Karakuş, H. (2014). *Yengeçten Korkan Köpek*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Karakuş, H. (2015). *Yurdunu Yitiren Ağaç*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Karakuş, H. (2017). *Kardan Adam Kaçtı*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Karakuş, H. (2017). *Küçük Yeşil Tırtıl*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Karakuş, H. (2017). *Oyuncakların Park Gezisi*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Kıbrıs, İ. (2010). *Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Kıbrıs, İ. (2016). *Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Oğuzkan, F. (1987). *Yerli ve Yabancı Yazarlardan Örneklerle Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Emel Matbaacılık Sanayii.
- Oğuzkan, F. (2001). *Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Özden, Y. (1999). *Eğitimde Dönüşüm Eğitimde Yeni Değerler*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Sayın, M. (2018). *Biyografi ve Meta-Biyografi Arasında Hıfzı Topuz Romanları* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 513561)
- Selen, N. (1979). *Söyleyiş Sesbilimi Akustik Sesbilim ve Türkiye Türkçesi*. Ankara: TDK Yayınları.
- Selltiz, C., Jahoda, M. D., & COOK: W. (1959). *Research Methods in Social Relations*. Revised edition. Holt, Rinehart and Winston.
- Senemoğlu, N. (2011). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim Kuramdan Uygulamaya*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Sever, S. (1995). Çocuk Kitaplarında Bulunması Gereken Yapısal ve Eğitsel Özellikler. *Abece Dergisi*, 107, 14-15.
- Sever, S. (2003). *Çocuk ve Edebiyat*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Sever, S. Oğuzkan, F., & Kavcar, C. (2004). *Türkçe ve Sınıf Öğretmenleri İçin Türkçe Öğretimi*. Ankara: Engin Yayınevi.
- Sever, S. (2007). *Çocuk ve Edebiyat*. Ankara: Kök Yayıncılık.

- Sever, S. (2013). *Çocuk ve Edebiyat*. Ankara: Tudem.
- Seyidoğlu, H. (2003). *Bilimsel Araştırma ve Yazma El Kitabı*. Güzem Can Yayınları, İstanbul.
- Sönmez, V., & Alacapınar, F. G. (2011). *Örneklendirilmiş Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şirin, M. R. (1994): *Çocuk Edebiyatı*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayını.
- Şirin, M. R. (1998). *99 Soruda Çocuk Edebiyatı*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Şirin, M. R. (2000). *99 Soruda Çocuk Edebiyatı*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Tekin, T. (1986). İslam Öncesi Türk Şiiri Türk Dili (Türk Şiiri Özel Sayısı 1). (409). Ankara.
- Türk Dil Kurumu. (TDK). (2005). *Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Türk Dil Kurumu. (TDK). (2015). *Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- URL-1 <https://www.dr.com.tr/Yazar/hidayet-karakus/s=216167>
- Yasa, M. (2012). *Mevlana İdris Zengin'in Masal Kitaplarının Çocuk Edebiyatının Temel Ögeleri Açısından İncelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 345872)
- Yılar, Ö., & Turan, L. (2007). *Eğitim Fakülteleri İçin Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Yılar, Ö., & Turan, L. (2011). *Eğitim Fakülteleri İçin Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Yıldırım, A. (1999). "Nitel Araştırma Yöntemlerinin Temel Özellikleri ve Eğitim Araştırmalarındaki Yeri ve Önemi", Orta Doğu Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü, 9-10.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2000). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, C. (2002). *Ana Dili Öğretiminin Temel İlkelerine Karşılaştırmalı Bir Bakış (Türkçe ve Almanca Ana Dili Öğretimi Programları Örneğinde)*. Uluslararası katılımlı 2000'li yıllarda 1. öğrenme ve öğretim sempozyumu.
- Zengin, A. Y., & Zengin, N. (2009). *Eğitim Fakülteleri İçin Çocuk Edebiyatı*. İstanbul: Truva Yayınları.

Öz Geçmiş

04.05.1993 tarihinde Erzurum’da doğdu. İlköğretimini Aşık Sümmani İlköğretim Okulu’nda tamamladı. 18.11.2008-17.06.2011 tarihleri arasında Oltu Anadolu Öğretmen Lisesi’nde okudu. 07.09.2011-29.05.2015 tarihleri arasında Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği bölümünde lisans eğitimi gördü. 17.08.2016 tarihinde Bayburt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sınıf Eğitimi alanında yüksek lisans eğitimine başladı. “Hidayet Karakuş’un Hikâyelerinin Çocuk Edebiyatının Temel Unsurları Bakımından İncelenmesi” isimli yüksek lisans tezini hazırladı.

